

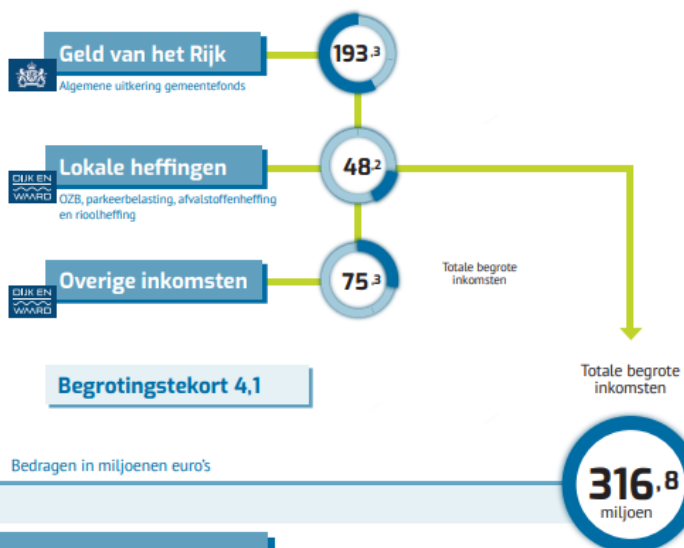

Programmabegroting 2026

Inkomsten

Waar komt het geld vandaan?

Uitgaven

Waar gaat het geld naar toe?

Bestuur en Ondersteuning	50. ²
Veiligheid	11. ³
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	25. ¹
Economie	4. ⁰
Onderwijs	15. ⁰
Sport, Cultuur, Recreatie en Openbare Ruimte	29. ¹
Sociaal Domein	135. ²
Volksgesondheid en Milieu	30. ³
Volkshuisvesting, Leefomgeving en Stedelijke vernieuwing	20. ⁷

Bedragen in miljoenen euro's

Totale begrote uitgaven

320.⁹
miljoen

Woonlasten

Gemiddeld per huishouden per jaar

Onroerendezaakbelasting (OZB) % ...
Tarief volgt in 2026

Afvalstoffenheffing € 303,-

Rioolheffing € 255,-

Bedragen zijn indicatief

Inhoud

1. Inleiding	4	3.8 Openbaarheid.....	109
Woord vooraf	5	4. Financiële positie	110
Leeswijzer	7	Prognose meerjarenbalans	111
Ontwikkelingen en perspectief	8	EMU-Saldo	112
2. Programma's	10	Overzicht reserves	113
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	11	Overzicht voorzieningen.....	115
Programma 1 Veiligheid	19	Meerjaren-investeringsplan.....	116
Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	24	5. Financiële overzichten	124
Programma 3 Economie.....	28	Overzicht incidentele baten en lasten	126
Programma 4 Onderwijs.....	32	Structureel evenwicht.....	129
Programma 5 Sport, kunst, cultuur, recreatie en openbare ruimte.....	35	Bijlagen.....	130
Programma 6 Sociaal domein	42	A: Beleidsindicatoren.....	131
Programma 7 Volksgezondheid en milieu.....	50	B: Uitvoeringsinformatie	132
Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	56	C: Begrotingspost subsidies.....	135
3. Paragrafen	61	D: Afkortingen.....	136
3.1 Lokale belastingen en heffingen	62		
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	73		
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	78		
3.4 Financiering	83		
3.5 Bedrijfsvoering	88		
3.6 Verbonden partijen	92		
3.7 Grondbeleid	107		

1. Inleiding

Woord vooraf

Beste inwoners, ondernemers, partners en raadsleden,

Dijk en Waard is een jonge gemeente die na de eerste vier jaar stevig staat. De afgelopen jaren hebben we hard gewerkt aan een sterke sociale basis voor onze inwoners, goede voorzieningen, woningen, veiligheid, bereikbaarheid, werkgelegenheid en duurzaamheid. Dat doen we vanuit overtuiging en samen met de samenleving.

Vooruitkijken in onzekere tijden

De begroting voor 2026 stellen we op in een financieel lastige en onzekere tijd. Gemeenten staan aan de vooravond van de zogeheten *ravijnjaren*: jaren waarin de bijdrage vanuit het Rijk flink terugloopt, terwijl de maatschappelijke opgaven groot blijven. Daar komt bij dat onze kosten stijgen door bijvoorbeeld cao-afspraken en hogere prijzen, terwijl de indexering en middelen voor nieuwe taken vanuit het Rijk achterblijven. Dat zorgt voor een kloof tussen de taken die we moeten uitvoeren en de middelen die we daarvoor krijgen.

Toenemende geopolitieke spanningen, hybride dreigingen, klimaatverandering en een grotere kans op langdurige stroomuitval dragen bovendien bij aan een groeiend gevoel van onzekerheid in de samenleving. Deze dreigingen zijn geen losstaande verschijnselen, maar grijpen vaak op elkaar in en versterken elkaars impact. Op deze dreigingen moeten we ons voorbereiden en als samenleving onze weerbaarheid en veerkracht versterken. Zo kunnen we sneller herstellen als er iets misgaat. Dit beïnvloedt de keuzes die we nu en in de toekomst maken in zaken als energievoorziening, digitale veiligheid en crisisbeheersing.

Structureel sluitende begroting

Het is gelukt om de begroting voor 2026 structureel sluitend te maken, ondanks tegenvallende inkomsten vanuit het Rijk. We hebben een traject van realistisch begroten doorlopen en kritisch gekeken naar alle inkomsten en uitgaven. Daardoor hebben we ons huishoudboekje op orde en kunnen we blijven investeren in de toekomst terwijl we de lasten voor inwoners zoveel mogelijk beperken.

Koers en prioriteiten blijven staan

We houden dus vast aan onze koers en prioriteiten en blijven investeren in wat nodig is: een sterke sociale basis, wonen, werken, bereikbaarheid en een groene en duurzame leefomgeving. Dat is belangrijk, want Dijk en Waard groeit en dat vraagt om blijvende investeringen.

Er wordt gewerkt aan de spooronderdoorgang Zuidtangent bij station Heerhugowaard en aan de vernieuwing van schoolgebouwen en sport-, cultuur- en recreatievoorzieningen zoals SV Vrone, de Kabel, de Binding en Kanaalpark. Er wordt volop gebouwd aan nieuwe woningen en er worden nieuwe bedrijventerreinen ontwikkeld. Zo bouwen we verder aan een gemeente waar inwoners prettig kunnen wonen, werken en samenleven.

Daarbij willen we ook ruimte houden voor de toekomst: investeren in een klimaatbestendige gemeente, in de gezondheid en weerbaarheid van jongeren en in een goede samenwerking met onze maatschappelijke partners. Wel is de financiële ruimte beperkt; elke nieuwe wens moet zorgvuldig worden afgewogen. Waar ruimte is, is het wat ons betreft vooral aan een volgende coalitie om keuzes te maken.

Lasten en tarieven 2026: meevaller voor inwoners

De belastingen verhogen we met de inflatiecorrectie (afhankelijk van de consumentenprijsindex). De rioolheffing verlagen we, dat scheelt in de portemonnee. Ook hier hebben we kritisch gekeken naar de inkomsten en uitgaven. De inkomsten van de rioolheffing vallen hoger uit en de uitgaven lager. Het geld dat we overhouden, geven we terug aan onze inwoners door een verlaging van de rioolheffing.

Keuzes en gevolgen: OZB en organisatie

Toch ontkomen we door de teruglopende bijdrage vanuit het Rijk niet aan moeilijke keuzes. Zo hebben we vorig jaar al de OZB moeten verhogen. Ook onze organisatie merkte de gevolgen: er kwamen extra taken bij, maar die hebben we met de bestaande formatie opgepakt, zonder uitbreiding van personeel of middelen. Ook dit jaar vragen we veel van onze organisatie: met de start van het nieuwe team gebiedsregie worden de extra taken opnieuw structureel binnen de bestaande formatie uitgevoerd. Daarmee laten we zien dat we kritisch naar onszelf kijken en onze verantwoordelijkheid nemen. Tegelijkertijd is de ruimte beperkt: verder snijden in personeel van onze groeigemeente, zou direct merkbaar zijn voor inwoners, bijvoorbeeld in langere wachttijden voor de aanvraag van vergunningen of bij het gemeenteloket.

Samen verder bouwen aan Dijk en Waard

In het sociaal domein blijven we investeren in goede zorg en ondersteuning dichtbij. We pakken belangrijke thema's als eenzaamheid en armoede stevig aan. We zetten door met de vernieuwing en verbetering van sportaccommodaties, zodat iedereen in Dijk en Waard kan blijven bewegen en elkaar ontmoeten. Ook werken we aan een toekomstbestendig evenementenbeleid dat onze dorpen en wijken met elkaar verbindt en voor levendigheid zorgt. We willen dat iedereen zich thuis en veilig voelt in Dijk en Waard, ongeacht

achtergrond of levenswijze. Diversiteit en inclusie blijven daarbij ons uitgangspunt. Met gebiedsregie bouwen we verder aan de ontwikkeling van onze wijken en dorpen, samen met inwoners en partners. En binnen de eigen bedrijfsvoering houden we onze organisatie stevig en wendbaar, zodat we klaar zijn om in te spelen op nieuwe uitdagingen en noodzakelijke ontwikkelingen. Dat vraagt wel dat we financieel scherp blijven sturen. Zo is en blijft Dijk en Waard een fijne plek om te wonen, werken en leven.

Behandeling door de raad

Deze begroting wordt behandeld door de gemeenteraad op 13 november 2025.

Met vriendelijke groet,

Fred Ruiten
Wethouder Financiën
Gemeente Dijk en Waard

Leeswijzer

Voor u ligt de programmabegroting 2026 van de gemeente Dijk en Waard, inclusief de meerjarenraming 2027-2029. De begroting is met de jaarrekening het belangrijkste product uit de planning-en-controlcyclus. De raad bepaalt door het vaststellen van de begroting hoeveel de gemeente mag uitgeven om haar taken uit te voeren en de gestelde doelen te bereiken.

In hoofdstuk 2 wordt de begroting per programma uitgewerkt. Dit gebeurt aan de hand van de volgende stappen:

- Waar staan we voor?
Een korte uitleg over de overkoepelende ambitie van het programma.
- Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?
De vastgestelde doelen uit de kadernota 2026, concreter gemaakt in activiteiten waarmee we die doelen willen bereiken.
- De beleidsindicatoren
De relevante BBV-indicatoren, grafisch weergegeven. Een pijl geeft aan wat het streven is van de gemeente (daling, stijging of handhaving). Een overzichtstabel van alle verplichte beleidsindicatoren staat in de bijlage.
- Wat mag het kosten?
Een tabel met de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) per taakveld voor meerdere jaren. Onder de tabel staat een korte toelichting die de voornaamste ontwikkeling verklaart. Het gaat daarbij om de ontwikkeling van de actuele begroting 2025 naar de begroting 2026. Tussen haakjes staat het taakveld (T1.1) het gewijzigde bedrag en de herkomst van de mutatie (primaire begroting, voorjaarsrapportage 2025, kadernota 2026, incidentele kosten of begroting 2026).

In hoofdstuk 3 staan de verplichte paragrafen. De paragrafen vormen een andere doorsnede door de begroting en geven inzicht in aspecten die door de hele begroting heen kunnen lopen. De weergave is verplicht vanuit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Hoofdstuk 4 gaat over de financiële positie van de gemeente.

Hoofdstuk 5 bevat de overzichten voor lasten en baten, een overzicht van de incidentele lasten en baten en een weergave van het structurele begrotingssaldo.

Ontwikkelingen en perspectief

In de kadernota 2026 is de eerste stap gezet naar de begroting 2026. Het meerjarenperspectief uit de kadernota heeft de gemeente voor de grote uitdaging gesteld om te komen tot een sluitende begroting. De meicirculaire van het Rijk bood enige verlichting, maar onvoldoende om het tekort te dichten. Er blijft nog steeds een aanzienlijk deel over van de eerder toegepaste korting van het Rijk op het gemeentefonds. Daarnaast heeft het Rijk voor 2026 en 2027 slechts tijdelijke toezeggingen gedaan voor extra middelen.

De gemeente Dijk en Waard wil een structureel sluitende begroting presenteren met positief oordeel van de provincie. De ongunstige uitgangspositie van het meerjarenperspectief uit de begroting 2025 en de kadernota 2026 vraagt ons om keuzes te maken. De mogelijke keuzes zijn in beeld gebracht met het project Realistisch begroten. Dit maakt inzichtelijk waar ruimte zit, welke risico's er zijn en wat de maatschappelijke gevolgen kunnen zijn van bezuinigingen. Deze inzichten zijn gebruikt om te komen tot een sluitende begroting. Hierbij is als uitgangspunt genomen dat de gevolgen voor inwoners en voorzieningen zoveel mogelijk beperkt blijven.

Onderstaand overzicht toont de ontwikkeling van het perspectief. Voor de jaren 2026 en 2028 is er sprake van een begrotingstekort. Dit wordt deels gecompenseerd met een overschot in 2027 en 2029.

x eur 1.000				
Financieel perspectief	2026	2027	2028	2029
Primaire begroting	-13.782	-9.340	-13.702	-8.702
Effect Voorjaarsrapportage	-2.519	-2.695	-2.602	-2.573
Effect Kadernota	-1.643	-826	-735	-656
Effect begrotingsproces 2026	13.857	13.351	13.747	15.750
Begrotingssaldo	-4.086	490	-3.291	3.819

Onderstaande tabel specificeert de aanpassingen die gedaan zijn in het begrotingsproces 2026 en de keuzes die gemaakt zijn om te komen tot een structureel sluitende begroting. In het hoofdstuk programma's staan verdere financiële toelichtingen.

x eur 1.000				
Specificatie effect begrotingsproces	2026	2027	2028	2029
Autonome ontwikkelingen	-5.883	-7.855	-11.641	-12.678
Verhoging algemene uitkering (AU)	8.950	9.407	9.067	10.843
Leges en OZB	2.380	2.381	2.381	2.381
BTW Compensatiefonds (surplus naar AU)	1.119	1.119	1.119	1.119
Jeugdhulp - Uitkomsten commissie van Ark	700	700	3.700	3.700
Maatregelen Realistisch begroten				
Programmabudgetten (lage impact/min. scenario)	557	556	567	567
Aanpassingen MIP en inschatting afschrijvingen	1.371	1.816	2.061	2.061
Herijking voorziening Groot Onderhoud	2.000	2.000	2.000	2.000
Jeugdzorg	-	-	-	-
Groeigelden	1.265	2.530	3.795	5.060
Reserves (exploitatie)	697	697	697	697
Subtotaal realistisch begroten	5.890	7.599	9.120	10.385
Dekking vanuit algemene reserve	700			
Effect begrotingsproces 2026	13.857	13.351	13.747	15.750

Autonome ontwikkelingen

De autonome ontwikkelingen hebben per saldo een negatief effect van € 5,9 miljoen op het begrotingssaldo.

De voornaamste oorzaken hiervan zijn:

- Indexaties conform cpi en contractuele afspraken (€ 4,2 miljoen);
- De nieuw afgesloten cao (€ 3,0 miljoen in 2026);
- Diverse autonome ontwikkelingen (€ 1,3 miljoen);
- Een voordeel op de kosten door aanpassingen in de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering (€ 0,6 miljoen);

- Lagere kosten voor afval en riool (€ 0,5 miljoen);
- Actualisatie van treasury en kapitaallasten (€ 0,7 miljoen);
- De taakstelling vanuit de hervormingsagenda is teruggedraaid (in lijn met de afspraak om het rapport van Ark in zijn geheel over te nemen). Hier is vanuit Realistisch begroten een generieke taakstelling van 5% tegenover komen te staan (netto kostenverlagend effect van € 0,9 miljoen in 2026).

Verhoging algemene uitkering, leges en OZB

Aan de opbrengstenkant is er sprake van een positief effect van € 11,3 miljoen. Dit is opgebouwd uit: een stijging van de algemene uitkering met € 8,9 miljoen (meicirculaire), hogere leges voor € 1,8 miljoen en de indexatie van de OZB voor € 0,6 miljoen.

Btw-compensatiefonds en Jeugdhulp

De afgelopen jaren was er een positief saldo over in het Btw-compensatiefonds voor de Nederlandse gemeenten. De verwachting is dat dit de komende jaren ook het geval is. De toezichthouder heeft aangegeven dat dit surplus als structurele inkomsten in de begroting mag worden opgenomen. Voor Dijk en Waard is dit € 1,1 miljoen.

Voor de Jeugdhulp zijn de uitkomsten meegenomen van de deskundigencommissie van Ark. Op basis daarvan zijn verwachte inkomsten opgenomen.

Maatregelen Realistisch begroten

Om tot een sluitend structureel begrotingssaldo te komen zijn de maatregelen uit de tabel verwerkt in de begroting. De bedragen zijn in het begrotingsproces geactualiseerd. Voor de herijking van de voorziening Groot Onderhoud was in het voorjaar nog geen bedrag opgenomen. Op basis van de herijking is voor nu bepaald dat voor 2026 tot en met 2029 € 2,0 miljoen minder gestort kan worden in de voorziening. De onderhoudsplannen herijken we jaarlijks zodat we borgen dat de voorziening blijft aansluiten met het gewenste onderhoudsniveau.

Dijk en Waard is zeer terughoudend geweest om verwachte groei aan de inkomstenkant mee te nemen in het financiële perspectief. Op basis van groeicijfers van de afgelopen jaren hebben we in de begroting 2025 een deel van de verwachte hogere algemene uitkering van het Rijk meegenomen. Dit is nu bijgesteld naar de volledige verwachte groei (€ 1,3 miljoen, lineair stijgend meegenomen in de jaren na 2026). In 2026 stellen we een beleid op voor groeigelden, hierbij brengen wij ook de risico's in kaart zodat we passende beheersmaatregelen kunnen nemen.

Dekking vanuit de algemene reserve

In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv) van 21 november 2023 hebben de VNG, IPO en UVW nieuwe afspraken over hun financiën gemaakt met de ministeries van Financiën en Binnenlandse Zaken. Dijk en Waard geeft invulling aan deze afspraken door in het begrotingsjaar 2026 € 700.000 te onttrekken aan de algemene reserve en op te nemen als structurele dekking.

Structureel begrotingssaldo 2026

Voor 2026 is er sprake van een begrotingstekort van € 4,1 miljoen. Dit is het saldo inclusief de incidentele baten en lasten. In 2026 is er per saldo € 4,1 miljoen aan incidentele baten en lasten. Dit betekent dat er een structureel begrotingsevenwicht is in 2026. Dit geldt ook voor de daaropvolgende jaren. Ondanks dit structurele evenwicht is er wel sprake van een onttrekking aan de algemene reserve.

Begrotingssaldo

	x eur 1.000			
Omschrijving	2026	2027	2028	2029
Begrotingssaldo (incidenteel en structureel)	-4.086	490	-3.291	3.820
Waarvan incidenteel	-4.086	-330	-5.143	-39
Structureel begrotingssaldo	0	820	1.852	3.859

2. Programma's

Programma 0 Bestuur en ondersteuning

Waar staan we voor?

De gemeente Dijk en Waard is nauw betrokken bij inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers en heeft oog voor wat er speelt. Verbinding met de samenleving is voor ons cruciaal omdat het de besluitvorming verbetert, de betrokkenheid verhoogt, de sociale cohesie vergroot en de transparantie én het vertrouwen bevordert.

We werken samen met de samenleving en andere overheden en hechten waarde aan betrouwbaarheid, toegankelijkheid en een open benadering. Vanuit een solide basis bepalen we samen de koers, waarbij we flexibel inspelen op veranderende omstandigheden en ruimte geven aan creativiteit en innovatie. Zo kunnen we effectief omgaan met een continu veranderende wereld en financiële uitdagingen. Dit kan van invloed zijn op het moment waarop we onze doelen bereiken. Waar mogelijk zoeken we de samenwerking, op een manier die past bij alle betrokkenen.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

Gebiedsgericht werken

Onze nieuwe afdeling Gebiedsregie verbetert de zichtbaarheid en nabijheid van de gemeente. Er wordt gewerkt aan het zo effectief mogelijk laten landen van middelen. We investeren soms ongelijk om de kansengelijkheid voor inwoners te verbeteren. Het Gebiedsgericht werken krijgt samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners steeds verder vorm. Eind 2025 worden de gebiedsanalyses opgeleverd. Aan het eind van het eerste kwartaal van 2026 zijn voor de drie benoemde gebieden Heerhugowaard-Noord, Heerhugowaard-Zuid en Langedijk de belangrijkste opgaves in kaart gebracht. Deze worden vertaald in gebiedsagenda's en uitvoeringsplannen die aansluiten op de reguliere planning-en-controlcyclus.

Samen met de samenleving

1. Wij zijn bezig met de uitrol van de gebiedsgerichte aanpak, met als uitgangspunt dat we weten wat er speelt. Maatwerk is de norm. De gemeente staat in contact met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.
2. We stimuleren een aanpak waarin we continu leren en in verbinding blijven met de samenleving.
3. Het beleid voor samenwerking en participatie wordt in 2026 verder uitgevoerd en mogelijk aangevuld op basis van de ervaringen met Gebiedsgericht werken.
 - a. De bestaande participatieverordening wordt aangevuld met het uitdaagrecht (verplichting vanuit de Wet versterking lokale democratie).
 - b. Het beleidskader voor samenwerking en participatie wordt verder uitgewerkt, mede op basis van de ervaringen met Gebiedsgericht werken en de gesprekken met de raad.

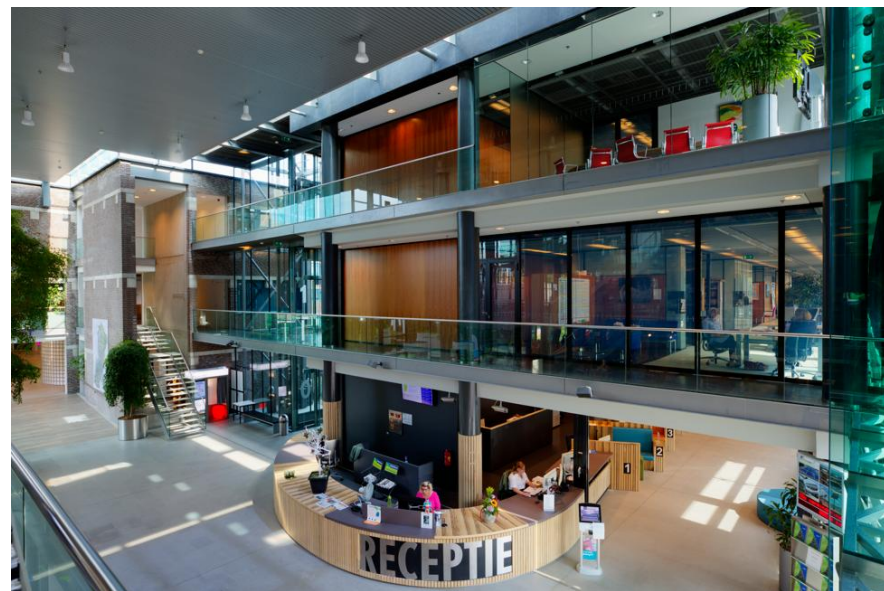
Digitalisering

Digitalisering biedt gemeenten kansen om de dienstverlening te verbeteren, efficiënter samen te werken en beter in te spelen op de behoeften van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Dat brengt ook nieuwe verantwoordelijkheden met zich mee op het gebied van veiligheid, transparantie en wetgeving. De gemeente Dijk en Waard zet stevig in op digitalisering als bouwsteen en fundament voor een moderne, wendbare en betrouwbare organisatie, zodat we klaar zijn voor de digitale uitdagingen van morgen.

1. We voeren activiteiten uit van het uitvoeringsplan Visie op informatievoorziening. De interne en externe samenwerking, veiligheid en verbeteringen van de dienstverlening staan hierbij centraal. Zo creëren we een opener, veiliger en productievere informatievoorziening, waarin data-integriteit en transparantie hoog in het vaandel staan.
2. We geven invulling aan de nieuwe Europese en nationale informatiewetgeving op basis van onze ambities en het verbeteren van de dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.
3. We gaan een AI-strategie opstellen en uitvoeren. We verkennen de mogelijkheden om met AI-toepassingen onze dienstverlening en eigen processen te verbeteren. Uiteraard houden we daarbij rekening met risico's.

Dienstverlening

In 2026 blijft de gemeente investeren in toegankelijke en betrouwbare dienstverlening, zowel online als persoonlijk. We verbeteren onze digitale diensten en zorgen ervoor dat deze mensgericht en gebruiksvriendelijk zijn, in lijn met de Wet digitale toegankelijkheid. Digitale toegankelijkheid maakt ook deel uit van de beleidsvisie

Diversiteit en Inclusie en de Lokale Inclusie Agenda die in 2025 worden opgesteld. Daarnaast willen we de dienstverlening duurzaam verankeren binnen de organisatie. We willen een open informatievoorziening, waarin we belangrijke gegevens en diensten makkelijk beschikbaar stellen.

1. Onze dienstverlening is online waar het kan en persoonlijk waar dat meer passend is. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties kunnen steeds meer en beter digitaal bij de gemeente terecht.
 - a. We werken hieraan door het uitvoeren van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en de Wet digitale toegankelijkheid.
2. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ervaren de publieke dienstverlening van Dijk en Waard als mensgericht, toegankelijk en betrouwbaar.

- a. In 2026 breiden we onze (tevredenheids)onderzoeken naar de contactkanalen verder uit. Op basis van deze onderzoeken en andere data verbeteren we onze dienstverlening.
 - b. We voeren het zes-ogenprincipe in bij de aanvraag en uitgifte van reisdocumenten, conform de aangescherpte wetgeving.
 - c. In 2025 is het programma Dienstverlening van start gegaan met als doel de dienstverlening beter in het dna van de organisatie te krijgen. Dit programma loopt in 2026 door.
3. In het kader van de Wet open overheid (Woo) start de gemeente Dijk en Waard met het openbaar maken van informatie via een openbaar digitaal platform. Dit vergroot transparantie en maakt het makkelijker om deel te nemen aan het democratisch proces.
 4. In belangrijke processen als bezwaar- en klachtafhandeling blijven we in verbinding met de inwoner en leren we van de feedback. Dat doen we door direct te bellen nadat een bezwaarschrift of klacht is binnengekomen. De inwoner voelt zich zo gehoord en we zoeken samen naar mogelijke oplossingen. We evalueren de feedback van de inwoner en leren ervan. Ook monitoren we de klacht- en bezwaarafhandeling door de gemeenschappelijke regelingen waarin we deelnemen.

Regionale samenwerking en representatie

Als op een na grootste gemeente in Noord-Holland Noord neemt Dijk en Waard haar verantwoordelijkheid. We investeren in onze positionering op regionaal, bovenregionaal en nationaal niveau. Dit onderstreept onze strategische koers voor een sterke positie in de regio en het belang van goede interbestuurlijke samenwerking. Dit is belangrijk om invloed te hebben op relevant beleid en samen maatschappelijke opgaven aan te pakken.

Tegelijkertijd vinden we het belangrijk om in verbinding te blijven met onze inwoners en maatschappelijke partners. Het college onderhoudt deze contacten en maakt zo het lokaal bestuur zichtbaar, benaderbaar en betrokken. De invoering van Gebiedsgericht werken gaat hier een

belangrijke positieve bijdrage aan leveren. Daarnaast willen we nadrukkelijk meer activiteiten samen organiseren, zoals de jaarlijkse kerstboom op het Stadsplein.

In 2026 willen we de verbinding met onze externe relaties verder versterken. Zo kunnen we maatschappelijke opgaven samen met onze stakeholders oppakken. Ook investeren we in een betere en professionelere profilering van onze gemeente. Intern vergroten we het bewustzijn over het belang van extern relatiebeheer.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

1. We ondersteunen en professionaliseren de representatie en profilering van onze gemeente.
 - a. We zetten extra in op de thema's "Dijk en Waard ontwikkelt met water" en mbo/beroepsonderwijs (techniek en zorg).
 - b. We gaan verder met de Burgemeesterstafels over thema's die voor Dijk en Waard van belang zijn, zoals voedsel, vertier en verdienen. Er zijn twee burgemeesterstafels: één vanuit Dijk en Waard (gesprek, verbinding met de samenleving) en één met de regio over regionale samenwerking.
 - c. We organiseren terugkerende activiteiten, zoals de kerstboom op het Stadsplein (in samenwerking met ondernemers) en de activiteiten op 4 en 5 mei (met het Comité 4/5 mei).
 - d. We gaan verder met het professionaliseren van officiële ontvangsten, bezoeken, ceremonies en het toepassen van de juiste etiquette en symboliek.
 - e. We stimuleren meer levendigheid op het Stadsplein door extra activiteiten. Een mogelijk jaarlijks terugkerend evenement is een Verbindingsfeest met optredens. Daarnaast verkennen we de mogelijkheden om ook in andere woonkernen het activiteitenaanbod uit te breiden.

2. We zetten in op het nog beter organiseren van onze externe betrekkingen en gaan investeren in bewustwording over dit onderwerp binnen onze organisatie.
 - a. We bouwen de samenwerking binnen Noord-Holland Noord verder uit, naast de regio Alkmaar. We versterken de contacten met gemeenten in Noord-Holland Noord, het MRA-gebied en de provincie Noord-Holland.
 - b. We intensiveren de contacten met de directe buurgemeenten Alkmaar, Bergen, Schagen, Koggenland, Hollands Kroon en Opmeer, en met gemeenten met vergelijkbare (groei)opgaven.
 - c. We investeren in goede ondersteuning van bestuurders in bestuurlijke netwerken bij strategisch relevante bijeenkomsten, waar we zowel kennis kunnen brengen als ophalen.
 - d. We nemen regionale samenwerking en representatie structureel op in de P&C-cyclus, onder de noemer 'verbinding met de regio'.
3. Waar mogelijk kopen wij duurzaam, circulair en regionaal in.
 - a. Minimaal eens per jaar toetsen we de ontwikkeling van de lokale lasten in relatie tot de financiële ruimte. Het uitgangspunt is: maximaal trendmatige verhoging, tenzij de financiële positie van de gemeente andere maatregelen noodzakelijk maakt.
 - a. We monitoren structureel of we duurzaam, circulair en regionaal inkopen conform het gemeentelijk inkoopbeleid.

Sloop en nieuwbouw werkplaats gemeentewerf

Na een positief besluit gaan we de werkplaats op de gemeentewerf Beukenlaan slopen en een nieuwe bouwen.

Financiën

In deze uitdagende tijd voor gemeenten hebben we een toekomstbestendige financiële basis nodig. Die zorgt voor een stevige financiële structuur, zodat we onze ambities kunnen waarmaken. Dit doen we uiteraard met oog voor de belangen van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

1. We zorgen voor een structureel sluitende begroting met positief oordeel van de provincie.
 - a. Dit doen we door structurele monitoring en tijdige bijsturing van de begrotingspositie.
2. We zorgen voor een ontwikkeling van de lasten voor inwoners en ondernemers die past bij de financiële positie van de gemeente.

Beleidsindicatoren

Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De financiële indicatoren vindt u in de paragraaf “Weerstandsvermogen en risicobeheersing”. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) vindt u ook als tabel in een bijlage.

BBV-indicatoren

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN							
T0.1	Bestuur	-6.834	-6.034	-5.278	-5.207	-5.207	-5.207
T0.2	Burgerzaken	-3.957	-4.358	-4.287	-4.264	-4.178	-4.178
T0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-2.166	-853	-719	-705	-684	-674
T0.4	Overhead	-35.281	-37.399	-36.986	-37.455	-37.221	-37.188
T0.5	Treasury	-590	94	5	-14	-35	-35
T0.61	OZB woningen	0	0	0	0	0	0
T0.64	Belastingen overig	-1.060	-1.026	-1.110	-1.110	-1.110	-1.110
T0.8	Overige baten en lasten	-734	-656	-1.798	-624	-131	-81
T0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	228	0	0	0	0	0
TOTAAL LASTEN		-50.395	-50.232	-50.174	-49.379	-48.566	-48.473
BATEN							
T0.1	Bestuur	1.033	925	0	0	0	0
T0.2	Burgerzaken	1.962	1.646	1.699	1.699	1.501	1.501
T0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.942	2.576	1.256	1.256	1.256	1.256
T0.4	Overhead	3.006	3.350	3.346	3.346	3.346	3.346
T0.5	Treasury	1.412	555	675	675	675	675
T0.61	OZB woningen	10.821	12.550	13.064	13.189	13.314	13.314
T0.62	OZB niet-woningen	10.138	11.842	12.237	12.405	12.572	12.572
T0.63	Parkeerbelasting	190	344	440	449	458	468
T0.64	Belastingen overig	166	161	161	161	161	161
T0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	182.572	185.704	196.887	199.477	196.988	200.068
T0.8	Overige baten en lasten	501	49	749	749	3.749	3.749
TOTAAL BATEN		214.742	219.703	230.515	233.407	234.021	237.111
Saldo van baten en lasten		164.347	169.471	180.341	184.028	185.455	188.638
Toevoeging aan reserves		-897	-12	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves		1.286	1.854	1.423	653	653	653
Saldo mutatie reserves		389	1.842	1.423	653	653	653
Saldo programma		164.736	171.313	181.764	184.681	186.107	189.291

De totaal begrote kosten voor programma 0 blijven in 2026 nagenoeg gelijk aan de primaire begroting. Binnen de verschillende taakvelden zijn er wel verschuivingen.

De voornaamste verschuivingen ten opzichte van de primaire begroting 2025 zijn: de kosten en opbrengsten van de Regio Alkmaar zijn niet meer zichtbaar in de begroting van Dijk en Waard. De gemeente voert nog steeds de administratie, deze is echter als projectadministratie ingericht en dient aan het eind van het jaar in balans te zijn. Hierdoor dalen in de begroting zowel de baten als de lasten (T0.1, € 925.000; begroting 2026).

De overhead kosten (T0.4) dalen met € 413.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt door incidentele budgetten in 2025. i.v.m. de bestuurlijke fusie (€1.153.000), een tijdelijk I&A budget voor de cloudmigratie (€ 595.000).

De kosten nemen structureel toe door hogere doorbelasting loonkosten i.v.m. cao (€ 791.000; begroting 2026), indexatie contracten volgens CPI (€ 297.000; kadernota 2026).

Het effect van het nieuwe parkeerbeleid voor de kosten arbeidsvoorwaarden, evenals de kosten voor de exploitatie van het gemeentehuis na verbouwing zitten niet verwerkt in de begroting 2026. Deze waren tijdens het begrotingsproces nog niet bekend.

De totale baten stijgen met € 10,8 miljoen. Dit wordt verklaard door:

In 2025 was er een eenmalig voordeel van € 1,7 miljoen i.v.m. opbrengsten gronden (railinfraproject PHS). De inkomsten primeurwoningen zijn begroot (€ 400.000; begroting 2026).

Indexatie ozb (T0.61 en 62, € 616.000; begroting 2026) en de ingerekende groei (T0.61 en T0.62, € 292.000; Primaire begroting).

Binnen taakveld 0.7 is € 11,2 miljoen aan extra inkomsten begroot. Dit wordt voor het belangrijkste deel verklaard door aanpassingen n.a.v. circulaires gemeentefonds (netto € 8,8 miljoen; begroting 2026), de overheveling BCF gelden (€ 1,1 miljoen; begroting 2026) en de ingerekende groei van de gemeente (€ 1,3 miljoen; begroting 2026).

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
<i>a. lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is</i>						
OZB woningen	10.821	12.550	13.064	13.189	13.314	13.314
Belastingen overig	-894	-865	-949	-949	-949	-949
Parkeerbelasting	190	344	440	449	458	468
OZB niet-woningen	10.138	11.842	12.237	12.405	12.572	12.572
	20.255	23.872	24.792	25.094	25.395	25.405
<i>b. algemene uitkeringen</i>						
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	182.572	185.704	196.887	199.477	196.988	200.068
	182.572	185.704	196.887	199.477	196.988	200.068
<i>c. dividend</i>						
Treasury	820	555	550	550	550	550
	820	555	550	550	550	550
<i>d. saldo van de financieringsfunctie</i>						
Treasury	2	94	130	111	90	90
	2	94	130	111	90	90
<i>e. overige algemene dekkingsmiddelen</i>						
Overige baten en lasten	-234	-607	-1.049	125	3.618	3.668
Vennootschapsbelasting (Vpb)	228	0	0	0	0	0
	-6	-607	-1.049	125	3.618	3.668
Totaal algemene dekkingsmiddelen	203.643	209.618	221.310	225.356	226.641	229.781

Programma 1 Veiligheid

Waar staan we voor?

Dijk en Waard wil een fijne en veilige gemeente zijn. Een gemeente waar onveiligheid, zoals (ondermijnende) criminaliteit en overlast, wordt aangepakt. En waar ruimte is om een levendige en bruisende gemeente te kunnen zijn. Wij hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente te vergroten, zowel op het land als op het water. Om dit te bereiken werken wij nauw samen met de politie, de Veiligheidsregio en tal van maatschappelijke organisaties. Regelmatig is er contact met inwoners en ondernemers. Door samen te werken houden we Dijk en Waard veilig, prettig en leefbaar.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

De programmadoelstellingen komen voort uit het Integraal Veiligheidsplan 2023-2026. Dit plan beschrijft vier strategische thema's. Daar hebben we doelen en activiteiten voor 2026 aan gekoppeld. De vier thema's zijn: veilige woon- en leefomgeving, ondermijning, digitale veiligheid, zorg en veiligheid.

Veilige woon- en leefomgeving

Doelen:

1. Het verminderen van overlast
2. Het behouden van de mate van tevredenheid over de fysieke woon- en leefomgeving
3. Het tegengaan van veelvoorkomende criminaliteit

Activiteiten:

- a. We vergroten de inzetbaarheid van het boa-team door slimmer gebruik te maken van data en informatie. Door informatiegestuurd te werken kunnen boa's gericht worden

ingezet op plekken en momenten waar ze het meeste effect hebben.

- b. We investeren in de verdere professionalisering van het boa-team richting het profiel van boa 3.0. Dit betekent dat boa's breder inzetbaar zijn en hun specialistische kennis (zoals op het gebied van jeugd en ondermijning) is ingebed in het team. De boa's sluiten aan bij Gebiedsgericht werken. Zij versterken hun rol als aanspreekpunt in de wijk en als partner in de keten.

Ondermijning

Doelen:

1. Het voorkomen van misbruik van vergunningen en subsidies
2. Het verminderen van gelegenheidsstructuren voor criminaliteit op bedrijventerreinen en recreatieparken
3. Het voorkomen van uitbuiting en mensenhandel

Activiteiten:

- a. We gaan het Bibob-proces evalueren om te kijken of het goed werkt en efficiënt wordt uitgevoerd. Bibob helpt bij het voorkomen dat vergunningen en subsidies gebruikt worden voor criminele activiteiten.
- b. We pakken heling aan door controles op het Digitaal Opkopers Register (DOR). Boa's gaan controleren of handelaren van tweedehands goederen hun ingekochte spullen goed registreren in het DOR. Zo kunnen we gestolen spullen opsporen en heling tegengaan.
- c. Bij signalen van mensenhandel gaan we integrale controles opzetten. Een integrale controle is een gezamenlijke inspectie door meerdere overheidsdiensten, zoals gemeente, politie, de Arbeidsinspectie en de Belastingdienst. Deze controles richten zich op bedrijven of locaties waar risico's zijn op misstanden, zoals uitbuiting van arbeidsmigranten.
- d. Met de handhaving op bedrijventerreinen willen we de kwaliteit en bedrijvigheid op orde houden en daar waar nodig verbeteren

Digitale veiligheid

Doelen:

1. Een passende beveiliging van gemeentelijke processen en informatie
2. Bijdragen aan het voorkomen dat inwoners, bedrijven en voorzieningen slachtoffer worden van cybergerelateerde zaken
3. Meer inzicht in de digitale ontwikkelingen in de samenleving

Activiteiten:

- a. We verbeteren de digitale veiligheid van gemeentelijke processen en informatie. Dit doen we door risico's in kaart te brengen en passende maatregelen te nemen op basis van

(nieuwe) wet- en regelgeving, zoals de Cyberbeveiligingswet (NIS2).

- b. We vergroten het bewustzijn over informatieveiligheid en gegevensbescherming binnen de gemeentelijke organisatie. Dit doen we onder meer met voorlichting, trainingen en praktische hulpmiddelen.
- c. We versterken de digitale weerbaarheid van inwoners en ondernemers. Dit doen we onder meer met voorlichtingscampagnes, workshops en trainingen voor specifieke doelgroepen zoals ouderen, jongeren of het mkb.

Zorg en veiligheid

Doelen:

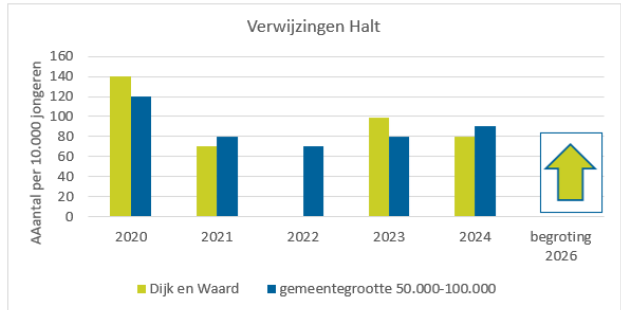
1. Een hogere weerbaarheid van kwetsbare inwoners zoals jongeren
2. Een sterkere verbinding tussen het zorgdomein en het veiligheidsdomein
3. Meer begrip voor elkaar

Activiteiten:

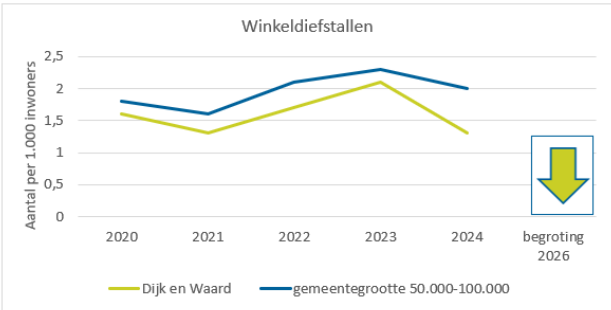
- a. We voeren de activiteiten uit die zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda Weerbare Jeugd. Deze activiteiten dragen eraan bij dat jongeren in Dijk en Waard veilig, gezond en kansrijk opgroeien.
- b. We verbeteren de samenwerking tussen partners in de zorg- en veiligheidsketen voor mensen met onbegrepen gedrag. Dit doen we in nauwe samenwerking met het sociaal domein.

Beleidsindicatoren

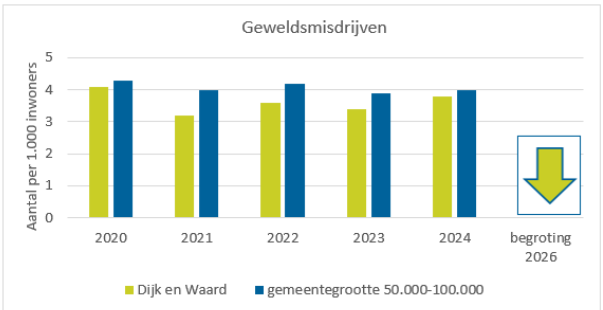
Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) vindt u ook als tabel in een bijlage.

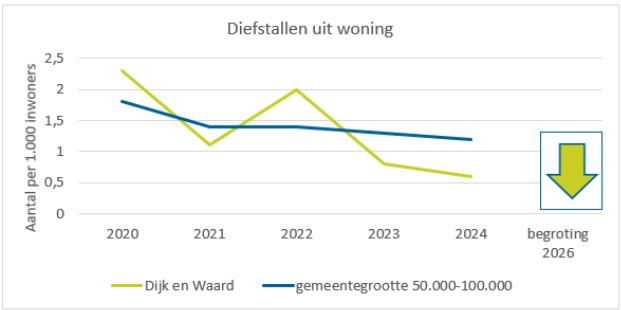
Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.

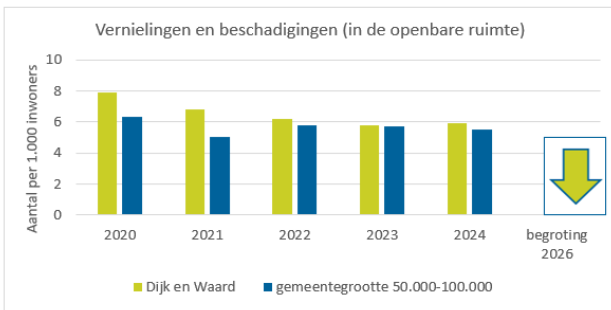
Het aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners

Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

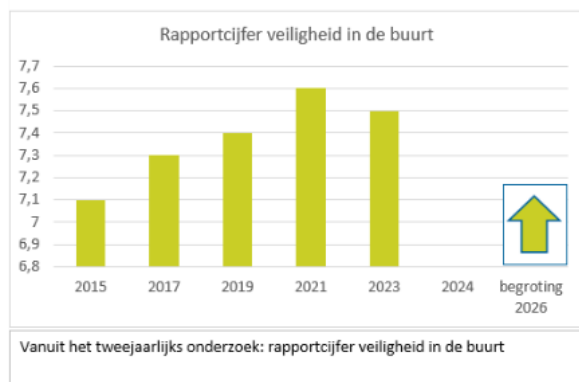
Het aantal diefstallen uit woningen per 1000 inwoners

Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitscode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven

Noot: Verwijzing Halt: over 2022 zijn geen cijfers in het CBS dashboard beschikbaar.
Overige indicatoren 2023 en 2024 zijn voorlopige cijfers

Eigen indicatoren

Deze indicatoren komen uit een tweejaarlijks onderzoek. Dit onderzoek wordt in de tweede helft van 2025 uitgevoerd. De resultaten worden verwacht medio april 2026.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN						
T1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-5.816	-6.480	-6.912	-7.072	-7.077	-7.077
T1.2 Openbare orde en veiligheid	-3.997	-3.957	-4.385	-4.426	-4.421	-4.421
TOTAAL LASTEN	-9.813	-10.438	-11.297	-11.498	-11.498	-11.497
BATEN						
T1.1 Crisisbeheersing en brandweer	7	0	0	0	0	0
T1.2 Openbare orde en veiligheid	76	68	44	44	44	44
TOTAAL BATEN	83	68	44	44	44	44
Saldo van baten en lasten	-9.729	-10.370	-11.252	-11.454	-11.454	-11.453
Toevoeging aan reserves		0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves		0	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves						
Saldo programma	-9.729	-10.370	-11.252	-11.454	-11.454	-11.453

De totale kostenstijging in programma 1 is € 859.000.

Dit wordt veroorzaakt door hogere bijdrage Veiligheidsregio (T1.1, € 164.000, primaire begroting - meerjarenontwikkelingsplan, en € 262.000 begroting 2026 - indexatie), hogere loonkosten i.v.m. de nieuwe cao (T1.2 € 392.000; begroting 2026) en BOA-team (T1.2, € 103.000; begroting 2026).

Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Waar staan we voor?

Bereikbaarheid, nabijheid van goed openbaar vervoer, verkeersveiligheid en goed onderhouden wegen dragen bij aan fijn wonen en leven. Het zijn belangrijke voorwaarden voor de sprong vooruit die we in Dijk en Waard willen maken. Ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen maken dat het mobiliteitssysteem in de gemeente verandert. Nieuwe woningen en bedrijven komen binnen het bebouwde deel van de gemeente. Daar wordt het dus drukker. Dit vraagt een andere aanpak van mobiliteit, parkeren en infrastructuur: betere OV-bereikbaarheid, centrale parkeervoorzieningen en prettige wandel- en fietsverbindingen.

Mobiliteit houdt niet op bij de gemeentegrens. Regionale afspraken met het Rijk, de provincie en de regiogemeenten moeten ervoor zorgen dat ook het regionale en bovenregionale mobiliteitssysteem blijft functioneren. Er zijn bijvoorbeeld afspraken over de multimodale ring Alkmaar/N242. Die afspraken gaan over duurzame bereikbaarheid van alle modaliteiten en bekostiging daarvan.

Verkeersveiligheid is en blijft ook in 2026 een belangrijk speerpunt. De aanpak voor de komende vijf jaar staat in het uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

1. Goede aansluiting op het (boven)regionale netwerk van weginfrastructuur en spoor
 - a. We voeren een verkenning uit naar de organisatie van een Regionaal Investeringsfonds Mobiliteit Regio Alkmaar om ons deel aan deze mobiliteitsopgaven te kunnen financieren.
 - b. We doen wat we met het Rijk hebben afgesproken over de multimodale ring Alkmaar/N242. Afhankelijk van het BO Mirt 2025 wordt een gezamenlijke verkenning uitgevoerd naar

BOLbrug/Spoorviaduct/verbreding N242, Stationsomgeving Dijk en Waard en Ring West van Alkmaar.

- c. We gaan een analyse maken van de verkeerssituatie in 2040 in relatie tot de woningbouw, de verdichtingsopgave en economische ontwikkelingen. Zo kunnen we de wegcategorisering actualiseren en zorgen voor noodzakelijke aanpassingen van de hoofdwegeninfrastructuur.
- d. We gaan regionale doorfietsroutes ontwikkelen en aanleggen. Voor 2026 staat de aanleg van de doorfietsroute Prins Hendrikkade in de planning. Samen met de provincie en regio onderzoeken we ook de mogelijkheden voor doorfietsroutes naar Schagen, Obdam en de oost-westroute Sint Pancras.

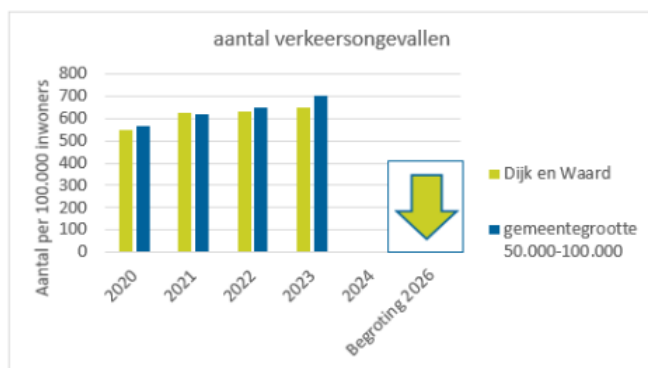

2. Een verkeersveilige, toegankelijke en gezonde woon- en leefomgeving
 - a. Bij herinrichtingen en wijkreconstructies gaan we wegen toekomstgericht en veiliger inrichten. Deze projecten staan voor 2026 gepland:
 - verkeersveiligheidsmaatregelen aan de Reiger en Lepelaar;
 - tegelfietspaden worden fietspaden van asfalt, reconstructie van de Oostelijke Randweg (Geestweg-Langebalkweg);
 - planvorming voor een fietstunnel bij de Papenhorn.
 - b. We voeren het uitvoeringsprogramma Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 uit. Aan de hand van de opgestelde prioritering worden de verkeersveiligheidsmaatregelen uitgevoerd.
 - c. We gaan meedoen met landelijke verkeersveiligheidscampagnes.

Beleidsindicatoren

Onderstaande indicator vertelt hoe Dijk en Waard ervoor staat. Voor dit programma zijn geen verplichte BBV-beleidsindicatoren.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN						
T2.1 Verkeer en vervoer	-19.442	-18.580	-18.967	-18.582	-19.080	-19.023
T2.2 Parkeren	-346	-1.006	-1.512	-1.476	-2.027	-2.524
T2.3 Recreatieve havens	-102	-88	-85	-89	-89	-85
T2.4 Economische havens en waterwegen	-695	-847	-811	-860	-875	-908
TOTAAL LASTEN	-20.585	-20.521	-21.374	-21.007	-22.070	-22.540
BATEN						
T2.1 Verkeer en vervoer	2.397	1.588	1.737	1.828	1.823	1.816
T2.2 Parkeren	18	433	456	464	990	1.010
T2.3 Recreatieve havens	71	71	74	74	74	74
TOTAAL BATEN	2.486	2.092	2.266	2.366	2.887	2.900
Saldo van baten en lasten	-18.098	-18.429	-19.108	-18.641	-19.184	-19.640
Toevoeging aan reserves	-3.894	-3.724	-3.724	-3.724	-8.724	-3.724
Onttrekking aan reserves	3.969	3.662	3.495	3.931	3.929	3.923
Saldo mutatie reserves	75	-63	-229	207	-4.795	199
Saldo programma	-18.023	-18.491	-19.337	-18.434	-23.979	-19.441

De kosten voor programma 2 nemen toe met € 853.000.

Dit wordt veroorzaakt door hogere loonkosten i.v.m. de nieuwe cao (T2.1, € 87.000 en T2.2 € 140.000, begroting 2026) en hogere afschrijvingslasten (T2.1, € 162.000; begroting 2026). Daarnaast is het budget verhoogd i.v.m. nieuwe parkeerbeleid (T2.2, € 564.000; kadernota 2026).

In 2025 was er een incidenteel budget beschikbaar voor de invoering van het integrale parkeerbeleid (T2.2, € 170.000). In de reserves was

in 2025 een overheveling ter dekking van de kosten voor het invoeren van het integrale parkeerbeleid van € 167.000.

Programma 3 Economie

Waar staan we voor?

Wij zijn doeners en makers. Zonder opscheppen of overdrijven: Dijk en Waard heeft een sterke economische positie in de regio met ruim 33.000 banen en dit is groeiende. Onze ondernemers betekenen meer voor ons dan alleen werkgelegenheid en een inkomen voor hun personeel. Ze bouwen letterlijk en figuurlijk mee aan Dijk en Waard en we laten zien dat we daar trots op zijn. Meer werkgelegenheid in onze regio vinden we belangrijk. Dit met het oog op de groei van het aantal inwoners de komende jaren. In de Strategische omgevingsvisie 2047 geven we aan hoe we in de toekomst willen omgaan met de economische ontwikkelingen. Wij streven naar een veerkrachtige, toekomstbestendige, innovatieve en duurzame economische ontwikkeling.

In onze groeiende gemeente is recreatie belangrijk. We hechten ook veel waarde aan onze waterrijke historie.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

1. Dijk en Waard heeft een duurzaam en aantrekkelijk vestigings- en ondernemersklimaat.
 - a. We gaan onderzoeken hoe we de kwaliteit van de bedrijventerreinen kunnen verbeteren en er meer gebruik van kunnen maken. Hierbij hoort onder meer de doorontwikkeling van bedrijventerreinen de Vaandel en Breekland 2: op basis van regionaal onderzoek gaan we niet alleen uitbreiden, maar ook zorgen voor meer gebruik.
 - b. We blijven optrekken met de regio met het oog op economische ontwikkeling en versterking van onze positie in Noord-Holland Noord, in de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) en het Ontwikkelingsbedrijf NHN (ONHN).

- c. We voeren onze regionale economische rol uit volgens de Economische Agenda NHN en de Dienstverleningsovereenkomst Ontwikkelingsbedrijf NHN (die op 1 januari 2025 in is gegaan).
- d. We bouwen de samenwerking verder op met ondernemers, ondernemersverenigingen en het beroepsonderwijs (triple helix model). We helpen ondernemers bij de verduurzaming van hun bedrijf. Voor bedrijventerreinen is er een adviseur verduurzaming en we nemen deel aan het Centrum voor Verduurzaming Bedrijventerreinen Regio Alkmaar.
- e. Door netcongestie kunnen ondernemers op bedrijventerreinen niet altijd uitbreiden of verduurzamen. Samen met ondernemers, de provincie en netbeheerders kijken we naar mogelijke oplossingen, zoals Smart Energy Hubs. We brengen op bepaalde plekken het huidige en toekomstige energieverbruik per bedrijf en terrein in kaart, zoeken naar collectieve oplossingen, stimuleren energiebesparing en optimaliseren het verbruik. Ondernemers krijgen ondersteuning via energiescans en begeleiding bij het uitvoeren van maatregelen.

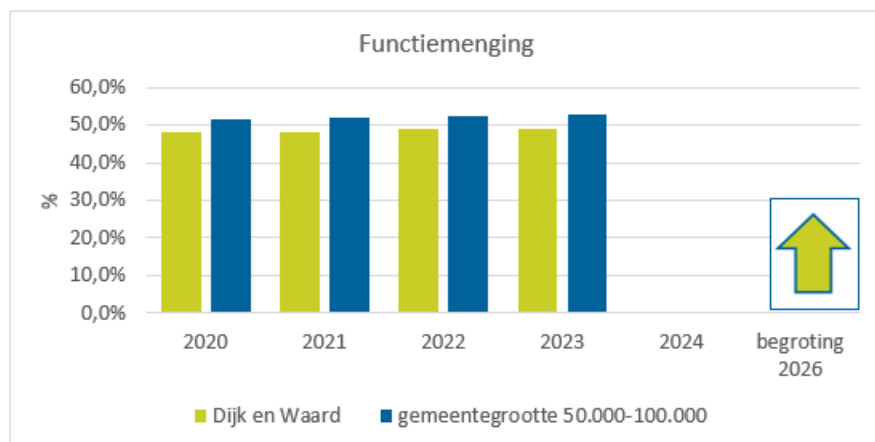
2. In Dijk en Waard zijn onderwijs, arbeidsmarkt en gemeente goed op elkaar aangesloten (triple helix model).
 - a. We voeren projecten en programma's uit die voortkomen uit de Human Capital Agenda NHN ende Regio Deal NHN.
3. Dijk en Waard biedt recreatiemogelijkheden in de natuur, op het water en in het groen, voor inwoners en bezoekers.
 - a. We geven uitvoering aan de Visie Toerisme en Recreatie Regio Alkmaar 2025-2035.
 - b. We zorgen zowel regionaal als lokaal voor marketing en promotie. Zo willen we het aantal (dag)bezoekers aan Dijk en Waard verhogen en meer bekendheid geven aan onze voorzieningen en activiteiten, zoals onze recreatiegebieden, winkelcentra en musea.
 - c. We stimuleren nieuwe recreatiemogelijkheden. Denk aan "Dijk en Waard ontwikkelt met water" en de Visie Kanaalpark. Zie ook Programma 5 Sport.
4. Onze winkelcentra zijn veilig, toegankelijk, plezierig en aantrekkelijk.
 - a. We gaan verder met het uitvoeren van de Retailvisie en de Visie Werklocaties.

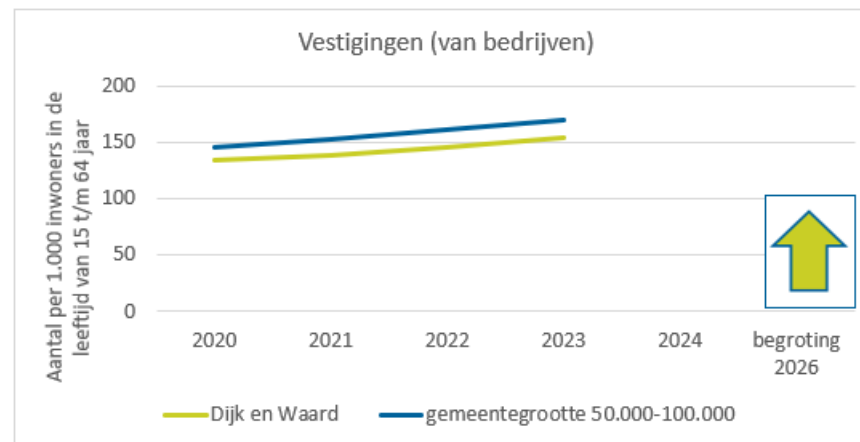
Beleidsindicatoren

Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) vindt u ook als tabel in een bijlage.

BBV-indicatoren

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN						
T3.1 Economische ontwikkeling	-1.060	-1.500	-1.612	-1.716	-1.751	-1.748
T3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-2.493	-1.513	-1.896	-1.896	-1.895	-1.895
T3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-65	-73	-74	-74	-74	-75
T3.4 Economische promotie	-346	-489	-491	-494	-494	-495
TOTAAL LASTEN	-3.965	-3.575	-4.073	-4.180	-4.214	-4.213
BATEN						
T3.1 Economische ontwikkeling	33	0	0	0	0	0
T3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.656	1.496	1.878	1.878	1.878	1.878
T3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	77	80	80	80	80	80
T3.4 Economische promotie	97	159	159	159	159	159
TOTAAL BATEN	2.864	1.735	2.117	2.117	2.117	2.117
Saldo van baten en lasten	-1.101	-1.840	-1.956	-2.063	-2.097	-2.096
Toevoeging aan reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	73	50	0	0	0	0
Saldo mutatie reserves	73	50	0	0	0	0
Saldo programma	-1.028	-1.790	-1.956	-2.063	-2.097	-2.096

De kosten in programma 3 stijgen met € 498.000.

Dit komt door hogere afschrijvingslasten (T3.1, € 68.000; begroting 2026) en hogere loonkosten i.v.m. de nieuwe cao (T3.1, € 29.000; begroting 2026). Voor taakveld 3.2 is er een balansmutatie voorraad grond van € 382.000 aan zowel de lasten- als de batenkant (hogere lasten en hogere baten)

Programma 4 Onderwijs

Waar staan we voor?

We willen dat kinderen en jongeren vertrouwen hebben in zichzelf en in hun eigen kunnen. Daarom is het belangrijk dat zij het beste uit zichzelf kunnen halen. Wij willen ze daarbij helpen. Samen met het onderwijs, ondernemers en andere organisaties werken we aan economische zelfstandigheid en gelijke kansen. Dat begint op jonge leeftijd; een stevige basis wordt gelegd in de voorschoolse educatieve opvang en in het basisonderwijs. Inclusie zou een vanzelfsprekendheid moeten zijn.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

Een sterke sociale basis (route 1 Integraal beleidskader sociaal domein)

1. We stimuleren dat alle leerlingen een schoolloopbaan volgen die past bij hun wensen en mogelijkheden.
 - a. Met de Rijksuitkering onderwijsachterstanden faciliteren we voor passende kinderopvang in de voorschoolse educatie. De gemeentelijke subsidieregeling wordt hierop aangepast. Met de kinderopvangorganisaties maken we afspraken over de uitvoering en de resultaten.
 - b. Via de Ontwikkelmaatregelen Jeugd investeren we in het realiseren van passende kinderopvang in de reguliere kinderopvang, waaronder de peuteropvang, de kinderdagopvang en de buitenschoolse opvang (zie ook programma 6 Sociaal domein).
 - c. We voeren de acties van de uitvoeringsagenda Passend Onderwijs uit. Dit doen we door samen met de scholen, samenwerkingsverbanden en regiogemeenten invulling te geven aan de pilot sterke ondersteuning op school (SOOS) en het implementeren van een afwegingskader onderwijs-jeugdhulp

- d. We geven uitvoering aan het regionale programma van school naar duurzaam werk 2026-2030. Dit doen we door maatregelen te treffen gericht op het begeleiden van jongeren tot 27 jaar naar een startkwalificatie, duurzame economische zelfstandigheid en/of andere passende uitstroom.
2. We behouden of verhogen de kansen op de arbeidsmarkt van leerlingen. Hiervoor versterken we de band tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
 - a. We ondersteunen gezamenlijke initiatieven tussen onderwijs en arbeidsmarkt en faciliteren het beroepenevenement Dijk en Waard on stage waar vmbo-leerlingen in contact komen met beroepsprofessionals.

Passende ondersteuning dichtbij de inwoners (route 2 Integraal beleidskader sociaal domein)

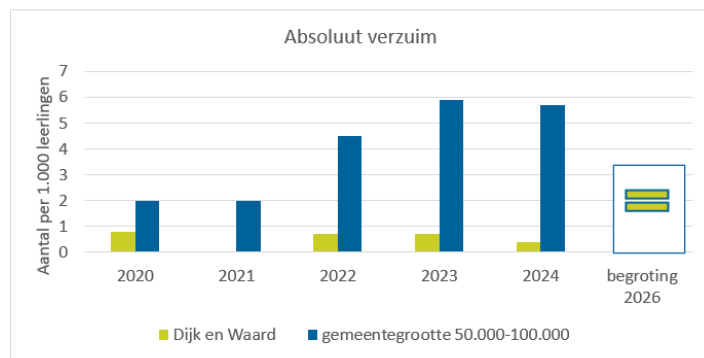
1. We helpen volwassenen die moeite hebben met het vinden van de juiste mogelijkheden met het bereiken van hun leerdoelen en met het verbeteren van hun basisvaardigheden.
 - a. We faciliteren onderwijs voor volwassenen die onvoldoende taalvaardig zijn om volwaardig mee te doen in de samenleving. In samenwerking met de regiogemeenten bieden we op diverse locaties onderwijs op maat, zodat inwoners laagdrempelig in hun eigen buurt ondersteuning krijgen bij het verbeteren van hun taal-, reken- en digitale vaardigheden.

Toekomstbestendige onderwijshuisvesting

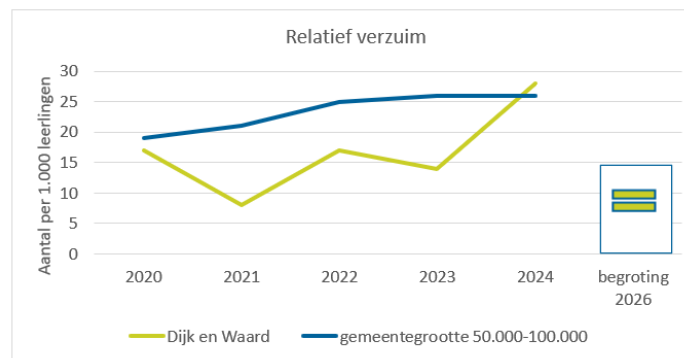
1. We zorgen voor moderne, toekomstbestendige schoolgebouwen. Dit doen we op basis van het Integraal Huisvestingsplan en het Masterplan voortgezet onderwijs. We willen voor ieder kind passende opvang, goed onderwijs, een doorlopende leerlijn van 0-23 jaar, duurzaamheid en bewegingsonderwijs.
 - a. We gaan in 2025 het Masterplan voortgezet onderwijs vaststellen. Vervolgens voeren we het uit.

Beleidsindicatoren

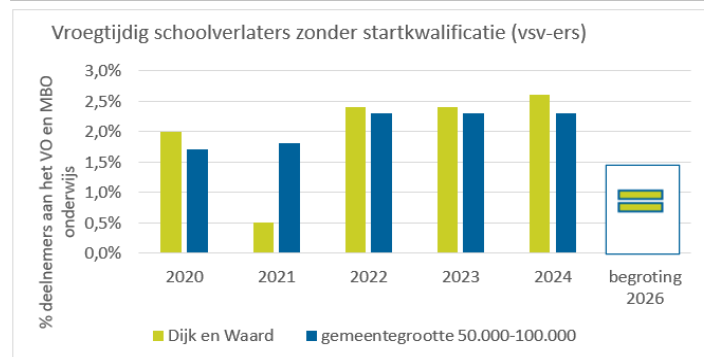
Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) vindt u ook als tabel in een bijlage.

Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling

Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken.

Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'

Noot: Over het absoluut verzuim in 2021 zijn geen data beschikbaar.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN						
T4.2 Onderwijshuisvesting	-8.266	-8.478	-8.664	-8.612	-8.932	-9.810
T4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-5.660	-5.376	-5.702	-3.214	-3.203	-3.202
TOTAAL LASTEN	-13.926	-13.854	-14.366	-11.826	-12.134	-13.013
BATEN						
T4.2 Onderwijshuisvesting	1.482	1.607	1.600	1.655	1.875	2.135
T4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.884	2.536	2.536	36	36	36
TOTAAL BATEN	4.366	4.143	4.136	1.691	1.911	2.171
Saldo van baten en lasten	-9.560	-9.711	-10.231	-10.135	-10.224	-10.842
Toevoeging aan reserves	-810	-762	-612	-612	-612	-1.132
Onttrekking aan reserves	773	577	567	564	232	748
Saldo mutatie reserves	-37	-184	-44	-48	-380	-383
Saldo programma	-9.597	-9.895	-10.275	-10.183	-10.604	-11.225

De totale kosten voor programma 4 stijgen met € 498.000.

Dit wordt veroorzaakt door hogere afschrijvingslasten (T4.1, € 277.000; begroting 2026), hogere loonkosten i.v.m. de nieuwe cao (T4.2, € 25.000; begroting 2026) en in 2025 was er een incidenteel budget beschikbaar van € 100.000 voor de pilot groene schoolpleinen, door prijsindexaties en toekennen budget voor tolken in het passend onderwijs (T4.3, € 326.000; begroting 2026).

Binnen de reserves is de toevoeging aan de reserve expertisecentrum geschrapt (€ 150.000; begroting 2026).

Programma 5 Sport, kunst, cultuur, recreatie en openbare ruimte

Waar staan we voor?

Sport, kunst, cultuur en recreatie

Sport, kunst, cultuur en recreatie zijn de bouwstenen voor een sterke sociale basis. Het aanbod hiervan in Dijk en Waard zorgt voor plezier bij inwoners. Het draagt bij aan ontwikkeling van vaardigheden, mentale en lichamelijke gezondheid, welzijn, zelfredzaamheid, participatie, integratie, sociale cohesie en leefbaarheid.

Sport, kunst en cultuur hebben een directe relatie met de programma's Onderwijs en Sociaal domein. Ook de openbare ruimte is hierbij belangrijk. Een goed onderhouden openbare ruimte nodigt uit om naar buiten te gaan, te ontmoeten, te bewegen en plezier te maken.

In Dijk en Waard bouwen we samen aan een vitale samenleving, waar saamhorigheid, vertrouwen en goede communicatie belangrijk zijn. Waarin inwoners elkaar helpen, steunen en motiveren om het beste uit hun leven te halen. Waarin iedereen meedoet naar eigen kunnen en uitgenodigd wordt om samen actief te zijn.

We willen graag dat inwoners van Dijk en Waard zorgen voor zichzelf en voor elkaar. Dat zij deel uitmaken van een sociaal netwerk. Hiervoor is een breed en laagdrempelig aanbod van activiteiten en ondersteuning nodig, liefst in de eigen buurt of wijk en goed bereikbaar. Daarvoor hebben we de inzet nodig van het verenigingsleven, bewonersinitiatieven, vrijwilligersorganisaties en professionele organisaties. Het aanbod van voorzieningen bestaat ook uit aantrekkelijk groen, goed ingerichte recreatiegebieden en ons cultureel erfgoed. Deze zijn goed onderhouden met oog voor biodiversiteit. De voorzieningen groeien mee met de ontwikkeling van de gemeente.

Sport, kunst en cultuur vormen een essentieel onderdeel van de sociale basis. Daarom zetten we met Route 1 van het Integraal beleidskader Sociaal domein in op het versterken hiervan.

Openbare ruimte

De openbare ruimte vormt het kloppend hart van onze gemeente. Het is de plek waar we elkaar ontmoeten, waar kinderen spelen, waar natuur beleefd wordt. Een toekomstbestendige inrichting van de openbare ruimte draagt bij aan verschillende ambities: sociale cohesie, klimaatadaptatie, energietransitie, circulaire economie en biodiversiteit.

- Sociale cohesie
Een goed ingerichte openbare ruimte nodigt uit tot ontmoeting, beweging en participatie. Daarom maken we inclusieve en toegankelijke ontmoetingsplekken, zoals buurttuinen, speelpleinen en multifunctionele parken.
- Klimaatadaptatie
Een groene infrastructuur met wadi's, groene daken en schaduwrijke bomen helpt bij het opvangen van extreme neerslag

en het tegengaan van hittestress. Dit maakt onze wijken klimaatadaptiever en leefbaarder (zie ook programma 7).

- **Energietransitie**
In de openbare ruimte is plaats voor bijvoorbeeld laadpalen, trafohuisjes en straatmeubilair met geïntegreerde zonne-energie. Ook willen we duurzame mobiliteit faciliteren. Denk aan fietssnelwegen en deelfervoer.
- **Circulaire economie en biodiversiteit**
We stimuleren biodiversiteit en verminderen afvalstromen. Dit doen we bijvoorbeeld door straten en pleinen in te richten met herbruikbare materialen. Ook leggen we ecologische zones en bloemrijke bermen aan.

Het combineren van deze ambities binnen de beperkte openbare ruimte brengt complexe afwegingen met zich mee. Zo kan de wens voor meer groen botsen met de behoefte aan meer mobiliteit of ondergrondse infrastructuur. Het ontwikkelen van multifunctionele ruimtes vergt intensieve samenwerking tussen verschillende beleidsdomeinen en belanghebbenden.

Een belangrijke uitdaging is het meervoudig gebruik van de ruimte: hoe combineren we speelruimte met wateropvang, of biodiversiteit met sociale veiligheid? Dit vraagt om innovatieve ontwerpprincipes en een integrale benadering van ruimtelijke inrichting.

Met het Erfgoedbeleid zorgen we voor de bescherming, het behoud en het beleefbaar maken van het erfgoed van Dijk en Waard. Erfgoed is belangrijk en draagt bij aan een herkenbare, leefbare en duurzame leefomgeving. Zo verbinden we verleden, heden en toekomst in een gemeente met een sterke identiteit en ruimtelijke kwaliteit.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

Een sterke sociale basis (route 1 Integraal beleidskader sociaal domein)

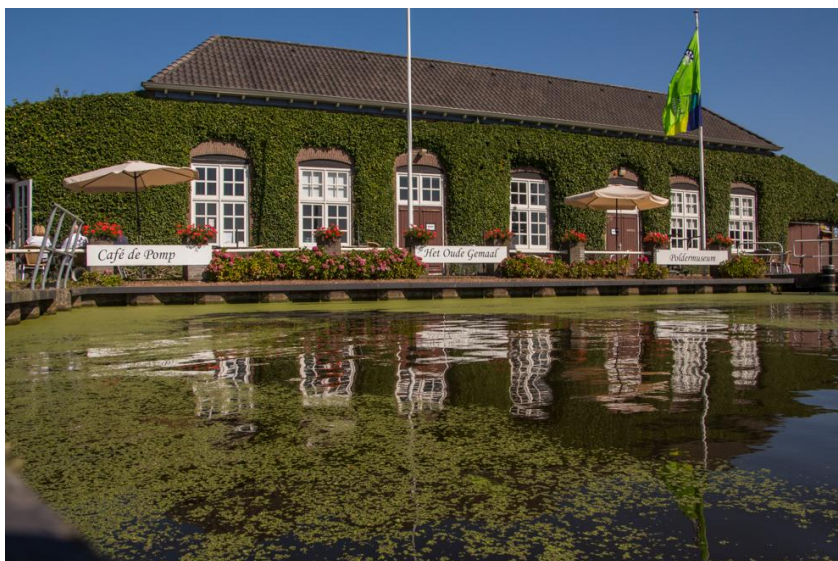
Sport

1. Sporten is voor iedereen in Dijk en Waard financieel en fysiek mogelijk, ongeacht leeftijd, achtergrond of beperking.
2. In Dijk en Waard zijn alle sportverenigingen en accommodaties goed onderhouden en voor iedereen toegankelijk.
 - a. Samen met de sportsector voeren wij het uitvoeringsprogramma Sport uit. Dit programma is gericht op het behouden en versterken van de sportinfrastructuur. Het gaat onder meer om het accommodatieplan binnensport, revitalisatie van sportparken De Kabel en Sv Vrone, het sport- en preventieakkoord en pumptrack.
3. Dijk en Waard ondersteunt de ambities van talentvolle sporters.

Kunst en cultuur

1. Inwoners van Dijk en Waard weten wat er op het gebied van kunst en cultuur te doen is. Meer mensen nemen deel aan kunst en cultuur.
 - a. We stimuleren creativiteit, samenwerking en talentontwikkeling in broedplaatsen en bij De Binding.
 - b. Er is een breed aanbod van culturele activiteiten gericht op maatschappelijke problemen, zoals eenzaamheid, mentale gezondheid en laaggeletterdheid.
 - c. Samen met de culturele sector voeren wij het uitvoeringsprogramma Cultuur uit. Dit programma, vastgesteld in 2025, is gericht op het behouden en versterken van de culturele infrastructuur.

Recreatie (zie programma 3) en erfgoed

1. We willen zowel de recreatiemogelijkheden als ons cultureel erfgoed behouden en versterken.
 - a. We bewaken de koers van het museum BroekerVeiling naar scenario 3 (Verrijking).
 - b. We stellen een uitvoeringsplan op in lijn met de Evenementenvisie die in 2025 wordt vastgesteld.
 - c. We concretiseren de opgaven en projecten uit het programmaplan Kanaalpark. In 2026 komt er een wandelbrug van de Westdijk naar het Oosterdelgebied. Ook wordt in 2026 de groenstrook tussen Westdijk 2 en Westdijk 4 ingericht als park. Dit versterkt de ecologische waarde en de verblijfswaarde voor inwoners. Het kunst- en cultuurprogramma krijgt een vervolg.
2. We voeren het Erfgoedbeleid en de erfgoednota uit. In 2026 gaan we verder met onder meer:
 - a. Erfgoeddata en -waarden. We gaan alle relevante erfgoeddata en -waarden actualiseren en beschikbaar stellen voor integratie in het omgevingsplan. Specifieke erfgoedthema's worden verdiept en voorbereid voor opname in het omgevingsplan, conform de eisen van de Omgevingswet.
 - b. Monumenten. We maken heldere criteria voor het verduurzamen van gemeentelijke monumenten, gebaseerd op landelijke richtlijnen (RCE en ERM).
 - c. Naoorlogs erfgoed, scholen en agrarisch erfgoed. We gaan beginnen met het inventariseren en waarderen van naoorlogs erfgoed, scholen (naar aanleiding van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs) en agrarisch erfgoed. We maken inzichtelijk wat de ligging, omvang en eventuele erfgoedwaarde van de geestgronden is. Zo werken we aan een transparant en voorspelbaar afwegingskader voor het bouwen op geestgronden. In beginsel blijft ontwikkeling op geestgronden mogelijk. Aantoonbare en zwaarwegende erfgoedwaarden kunnen deze ontwikkeling beperken.

- d. Onderwijs. We maken een onderwijspakket voor het basisonderwijs.
- 3. We treffen voorbereidingen om maatregelen uit het Plan Toekomstbestendig Oosterdel uit te kunnen voeren.
 - a. We werken verder aan de projecten van de Visie 2030 Parkenlint tussen stad en dorp, in het recreatiegebied Geestmermambacht en Park van Luna. Dit moet leiden tot een kwalitatieve verbetering van het gebied, met een goede balans tussen recreatie en natuur. Ook draagt het bij aan het verdienvermogen van het recreatieschap.
 - c. We denken aan de openbare ruimte bij het werken aan onze maatschappelijke ambities. We gaan bijvoorbeeld meer bomen planten.

Openbare ruimte

De gemeente moet zorgen voor een duurzame en prettige leefomgeving. We blijven werken aan het thuis van de Dijk en Waarders. Dit is samengevat in de volgende doelstellingen:

1. Een karaktervolle leefomgeving die herkenbaar en uniek is en onze identiteit versterkt ;
2. Een leefomgeving die het milieu zo min mogelijk belast en waar een grote verscheidenheid aan planten en dieren leeft
3. Een leefomgeving die waterrobuust en klimaatbestendig is en waarin we toewerken naar een energieneutrale gemeente;
4. Een leefomgeving die veilig, bereikbaar en voor iedereen toegankelijk is, en die uitnodigt tot meedoen, ontmoeten en bewegen

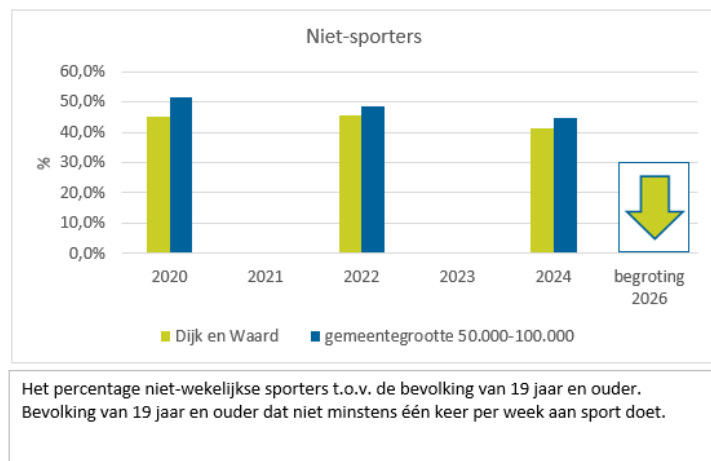
Om een stap verder te zetten richting deze doelen gaan we in 2026 verder met de volgende acties:

- a. We voeren het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte en het bijbehorende Uitvoeringsplan uit. Dit plan loopt van 2024 tot 2033. De focus ligt op acties op het gebied van biodiversiteit en sociale ambities.
- b. We gaan de ecologische verbindingen tussen groene gebieden verbeteren.

Beleidsindicatoren

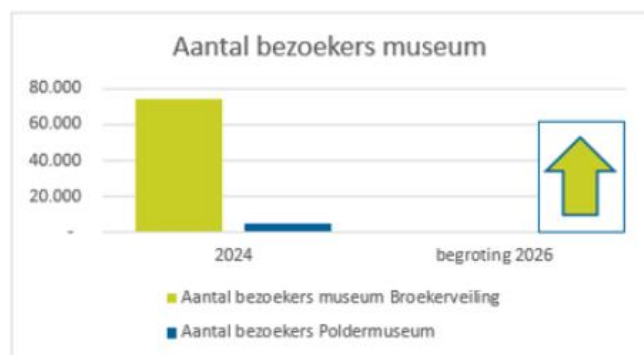
Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) vindt u ook als tabel in een bijlage.

BBV-indicator

Noot: deze indicator wordt eens per twee jaar gemeten.

Eigen indicatoren (nieuw toegevoegd aan begroting 2026)

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN							
T5.1	Sportbeleid en activering	-720	-824	-662	-726	-726	-726
T5.2	Sportaccommodaties	-7.937	-7.996	-8.235	-8.331	-8.735	-8.726
T5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-4.407	-4.858	-4.389	-4.241	-4.231	-4.226
T5.4	Musea	-513	-555	-571	-572	-572	-572
T5.5	Cultureel erfgoed	-1.317	-1.198	-1.404	-1.176	-1.168	-1.161
T5.6	Media	-3.297	-2.955	-3.198	-2.933	-2.933	-2.933
T5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-9.358	-9.783	-10.589	-11.451	-11.201	-10.857
TOTAAL LASTEN		-27.549	-28.168	-29.048	-29.428	-29.565	-29.200
BATEN							
T5.1	Sportbeleid en activering	534	527	453	453	453	453
T5.2	Sportaccommodaties	2.446	1.705	1.749	1.749	1.749	1.749
T5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	481	485	482	482	482	482
T5.5	Cultureel erfgoed	75	229	229	229	229	229
T5.6	Media	355	216	216	216	216	216
T5.7	Openbaar groen en (openlucht-)recreatie	39	308	308	308	308	308
TOTAAL BATEN		3.930	3.471	3.436	3.436	3.436	3.436
Saldo van baten en lasten		-23.619	-24.697	-25.613	-25.992	-26.129	-25.764
Toevoeging aan reserves		-172	-1.372	-37	-37	-37	-37
Onttrekking aan reserves		1.635	1.308	1.587	1.782	1.439	1.092
Saldo mutatie reserves		1.463	-64	1.550	1.745	1.402	1.055
Saldo programma		-22.156	-24.761	-24.063	-24.247	-24.727	-24.710

De totale kosten voor programma 5 stijgen met € 880.000. De voornaamste wijzigingen worden veroorzaakt door:

De vergoeding voor Dijk en Waard Sport BV is gestegen (T5.2, € 245.000; begroting 2026). Dit wordt gedeeltelijk gedekt door hogere huurinkomsten (€ 55.000).

In 2025 was er incidenteel budget beschikbaar voor cultuur regio-Thema water (T5.3, € 150.000; primaire begroting), voor het uitvoeren van een onderzoek voor ontwikkeling visie locatie de Binding (T 5.3, € 250.000; primaire begroting), en voor de doorontwikkeling museum BroekerVeiling (T5.5, € 200.000; primaire begroting) beide waren gedekt vanuit reserves.

In 2025 is er een incidenteel voordeel op de subsidie van de bibliotheken geweest (T5.6, € 140.000; primaire begroting) en in 2026 is er een kostenstijging door de indexatie (T5.6; € 97.000; kadernota

2026) .De kosten voor openbaar groen en recreatie (T5.7) nemen toe met € 806.000. Dit komt door: hogere loonkosten i.v.m. de nieuwe cao (€ 356.000; begroting 2026), verhoging budget kanaalpark (€ 60.000, primaire begroting), hoger budget voor Osterdeel (€ 240.000; primaire begroting - gedekt vanuit reserve).

In de reserves Kapitaallasten is in 2025 een incidentele storting geweest van € 1.200.000 voor de verbouwing museum BroekerVeiling, daarnaast is een structurele toevoeging aan de reserve harmonisatie buitensportaccomodaties komen te vervallen (€ 135.000; begroting 2026). In 2026 is een hogere onttrekking aan reserves voor Oosterdel (€ 240.000; begroting 2026), intensivering groen onderhoud (€ 135.000), doorontwikkeling museum BroekerVeiling (€ 200.000).

De totale stijging van de onttrekking is lager i.v.m. de onttrekking voor ontwikkelen visie locatie de Binding (€ 250.000; primaire begroting).

Programma 6 Sociaal domein

Waar staan we voor?

Samen werken we aan een toekomstbestendig sociaal domein in Dijk en Waard.

Dijk en Waard groeit snel, met toenemende diversiteit, vergrijzing én ontgroening. Naast deze demografische ontwikkelingen hebben we te maken met personeelstekorten, mentale druk, stijgende zorgkosten, druk op bestaanszekerheid en migratievraagstukken. Dit alles stelt ons voor grote maatschappelijke opgaven. Deze trends versterken elkaar en vragen om een toekomstgerichte, samenhangende aanpak.

We werken aan een samenleving waarin mensen naar elkaar omkijken en waarin voor iedereen een plek is. We kijken daarbij naar de lange termijn, met het Integraal Beleidskader Sociaal domein als leidraad. Hierin onderscheiden we drie routes die wij volgen naar een toekomstbestendige sociale infrastructuur.

Route 1: een sterke sociale basis.

We zetten stevig in op preventie. Door het stimuleren van ontmoeting, gezond leven, leefbare wijken en passende woningen bouwen we aan een sterke sociale basis. Dit doen we gebiedsgericht, in nauwe samenwerking met bewoners en partners. De fysieke en sociale leefomgeving komen hierbij steeds meer samen. De inrichting van wijken moet bijdragen aan het oplossen van sociale vraagstukken.

Route 2: nabije en passende hulp en ondersteuning.

We organiseren hulp en ondersteuning op maat en dichtbij. Elk gebied vraagt om een eigen aanpak. Het Stevig Lokaal Team speelt hierin een centrale rol. Door intensieve samenwerking met lokale partners kunnen we sneller en effectiever inspelen op signalen en behoeften. We spreken de kracht van inwoners aan en stimuleren zelfredzaamheid, zodat de druk op de professionele zorg afneemt.

Route 3: kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning.

Om het zorgstelsel toekomstbestendig te houden, richten we ons op kostenbeheersing en hervorming. De gemeente voert gefaseerd lokale en regionale maatregelen in. Daarbij pakken we de Hervormingsagenda Sociaal domein breed op. We streven naar kwalitatieve, toegankelijke en betaalbare zorg voor iedereen. Daarom richten wij ons op de houdbaarheid van hulp en ondersteuning voor onze inwoners.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

Een sterke sociale basis (route 1 Integraal beleidskader)

1. We willen de sociale basis versterken door onder meer preventie en laagdrempelige, collectieve voorzieningen. Denk aan jongerenwerk, zodat zij een sterker netwerk krijgen, zelfredzaam blijven en de druk op de professionele hulp vermindert. Of aan waardevolle participatiemogelijkheden en ontmoetingsplekken

binnen wijken en dorpen. Zoals bijvoorbeeld de kinderboerderijen, waar inwoners elkaar ontmoeten, vrijwilligers actief zijn en kinderen spelenderwijs leren omgaan met natuur en dieren.

- a. We borgen laagdrempelige en preventieve opvoedondersteuning binnen het Stevig Lokaal Team.
 - b. In het kader van het uitvoeringsplan Weerbare Jeugd maken we werk van jongerenwerk in het basis- en voortgezet onderwijs. In 2026 geven we incidenteel vervolg aan het jongerenwerk in het basisonderwijs, dat was begonnen op basis van het Nationaal Programma Onderwijs. We onderzoeken ook hoe we het jongerenwerk structureel kunnen invullen in het basis- en voortgezet onderwijs.
 - c. We werken aan toegankelijke en laagdrempelige ontmoetingsplekken waar daar behoefte aan is. In 2026 gaan we verder met de gesprekken met inwoners, organisaties en vastgoedpartners hierover.
 - d. We verstevigen de positie van dorps- en buurthuizen als onmisbare plekken voor ontmoeting, ondersteuning en participatie. In 2026 werken we verder aan heldere afspraken over rol, samenwerking en randvoorwaarden voor hun inzet als onderdeel van de sociale infrastructuur.
 - e. We gaan in 2026 de samenwerking intensiveren tussen de sociale basis en de aanbieders van maatwerkvoorzieningen. Zij kunnen elkaar verder versterken. Informele en formele ondersteuning kunnen elkaar aanvullen.
 - f. We werken samen met maatschappelijke partners aan een Seniorenagenda, die is vastgesteld in 2025.
 - g. Op basis van het strategisch huisartsenplan werken we aan maatregelen die ervoor moeten zorgen dat er ook op de lange termijn voldoende huisartsen zijn. Dit plan is vastgesteld in 2025.
2. We zorgen voor voldoende woningen voor senioren en andere aandachtsgroepen zoals beschreven in de Woonzorgvisie.

- Geclusterd wonen voor ouderen: een zelfstandige, levensloopgeschikte woning in een complex met andere woningen, bedoeld voor senioren.
 - Geclusterd wonen andere doelgroepen: betreft zowel groepswonen als wonen in geclusterde appartementen, met 24-uurs aanwezige of oproepbare begeleiding.
 - Gespikkeld wonen: wonen in een reguliere (zelfstandige), niet-geclusterde woning in de nabijheid van een woonvorm waarvandaan zorg en begeleiding geboden kan worden.
- a. De wijken moeten leefbaar zijn, met voldoende woningen, voorzieningen en ruimte voor ontmoeting en beweging. Samen met het ruimtelijk domein voeren we de Woonzorgvisie uit. Dit onderwerp komt terug bij programma 8 en heeft een link met de Woonvisie.
3. We werken aan een inclusieve samenleving waarin iedereen zichzelf kan zijn.
 - a. Voor de uitvoering van de beleidsvisie Diversiteit en Inclusie 2025-2032 die in 2025 is vastgesteld worden drie uitvoeringsagenda's opgesteld. In deze agenda's wordt concreet uitgewerkt wat nodig is om het beleid te realiseren. De agenda's inclusief een voorstel voor het benodigde budget zullen aan de gemeenteraad worden voorgelegd om uitvoering, monitoring en doorontwikkeling mogelijk te maken.

Passende ondersteuning dichtbij de inwoners (route 2 Integraal beleidskader)

1. We willen de samenwerking versterken tussen het lokaal team en organisaties voor kinderen en jongeren, zoals het onderwijs, de kinderopvang en de huisartsen.
- a. Binnen de ontwikkeltuin Stevig Lokaal Team bouwen we de bestaande samenwerking verder uit. We creëren verbindingen tussen actieve inwoners en de professionals van de Stevige Lokale Teams.

2. We blijven de integrale aanpak in het sociaal domein ontwikkelen. Daarbij maken we gebruik van de ervaringen die we hebben opgedaan in de pilot Armoedebelaid. De integrale aanpak wordt opgenomen in de werkwijze van het Stevig Lokaal Team. Hierbij maken we ook gebruik van de doorbraakmethode van het instituut Publieke Waarden.
 - a. De professionals van de ontwikkeltuin Stevig Lokaal Team worden opgeleid om met de doorbraakmethode te werken.
 - b. We gaan verder met het uitvoeren van de integrale aanpak. De integrale aanpak houdt in dat we samen met de inwoner werken aan de juiste oplossing op het juiste moment.
3. We verbeteren het proces op het gebied van toekomst en perspectief voor jongeren die 18 worden.
 - a. We verbeteren procesafspraken met zorgaanbieders, zodat we eerder en beter in beeld krijgen welke jongeren vanaf 18 jaar een zorgvraag hebben.
4. We ontwikkelen het lokale team verder naar een meer gebiedsgerichte ondersteuning. Dit doen we samen met partners en inwoners. We voeren het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming uit.
 - a. We zetten de ontwikkeltuin Stevig Lokaal Team (gestart in 2025) voort in 2026. Binnen die ontwikkeltuin zorgen we voor hulp en ondersteuning in de drie gebieden van Dijk en Waard waar multidisciplinaire teams werken. Centraal staan de inwoners zelf met hun (hulp)vraag. We ondersteunen zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. De eerste tussenevaluatie van de ontwikkeltuin Stevig Lokaal Team vindt plaats in 2026.

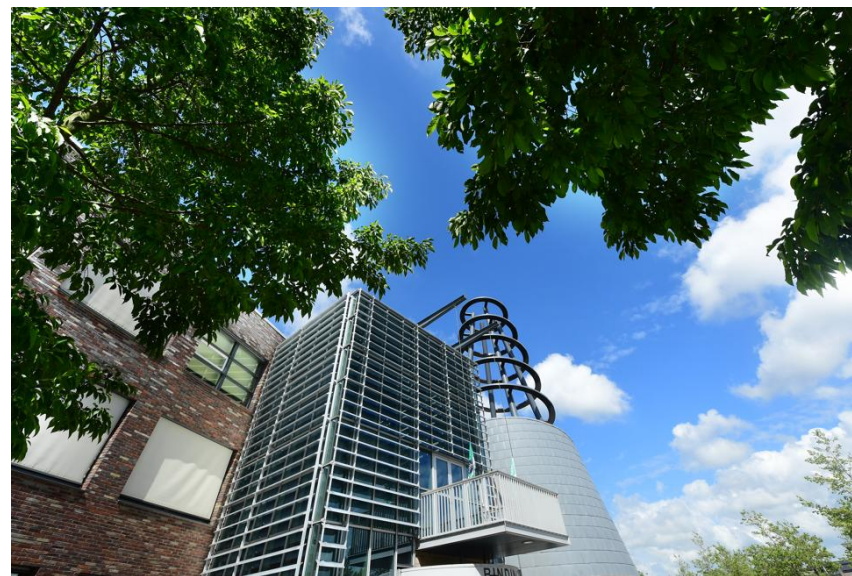
- b. We bereiden ons voor op het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming: we brengen de huidige situatie in kaart. Op basis van deze huidige situatie en de gewenste nieuwe situatie stellen we een verbeterplan op.

Kwalitatieve en beheersbare hulp en ondersteuning (route 3 Integraal beleidskader)

1. We willen de bestaanszekerheid van onze inwoners versterken door ervoor te zorgen dat meer inwoners gebruikmaken van de armoedevoorzieningen.
 - a. Met het nieuw meedoenbeleid is het minimabeleid herijkt.
 - b. We vergroten het bereik van de minimaregelingen: Zaffier zorgt samen met de gemeente en preventieve partners voor een grotere bekendheid van de regelingen, voor ambtelijke toekenning waar dat kan, en voor laagdrempeligheid en ondersteuning bij aanvragen.
 - c. De DijkenWaardPas wordt een regiopas en krijgt daardoor een ruimer, regionaal aanbod van bestedingsmogelijkheden.

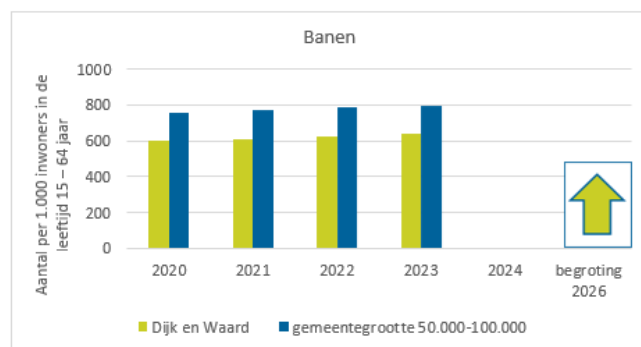
2. We zorgen voor een passend zorgaanbod.
3. We vernieuwen de inkoop van maatwerkvoorzieningen binnen de Wmo. We richten ons meer op het voorliggend veld en een betere regie op de inzet van professionele maatwerkvoorzieningen.
 - a. We bereiden de nieuwe inkoop van Wmo maatwerkvoorzieningen voor (voor 2027). We verankeren de doelen in de inkoopdocumenten zodanig, dat we vanaf 2027 steviger kunnen sturen op het bereiken van de doelen, de kwaliteit van de aanbieders en kostenbeheersing.
4. We voeren ontwikkelmaatregelen uit die helpen om grip te krijgen op de kosten van jeugd en om kosten te besparen.
 - a. We voeren de eerste tranche lokale maatregelen uit. Als resultaat gaan we uit van 5% besparing op de jeugdzorgkosten (dit is exclusief indexatie en autonome ontwikkelingen). De maatregelen worden genomen om de instroom te verminderen, de trajectduur te verkorten en de uitstroom te vergroten.
 - b. We starten met aanvullende tweede tranche maatregelen. Waaronder:
 - de ontwikkeling van passende kinderopvang (zie ook programma 4);
 - regionale sturingsmaatregelen gericht op kostenbeheersing bij de inkoop en contractmanagement en bij de gecontracteerde zorgaanbieders;
 - het vergroten van het kostenbewustzijn bij medewerkers, partners en ouders.
5. We verbeteren het toezicht op de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo.
 - a. De GGD Hollands Noorden stopt in 2026 met onderzoek naar de kwaliteit van aanbieders bij calamiteiten. Daarom zorgen we in 2026 voor een alternatieve invulling van calamiteitenonderzoek en gaan we dit verder ontwikkelen.

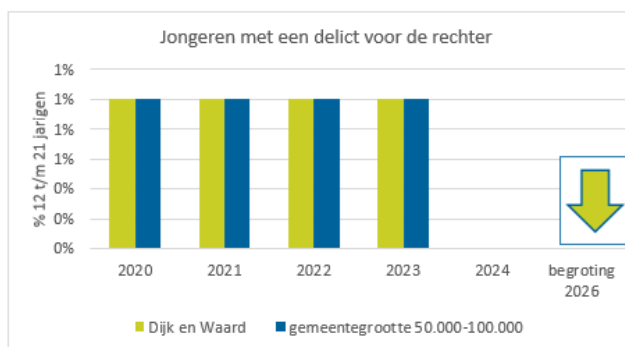
Beleidsindicatoren

Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) vindt u ook als tabel in een bijlage.

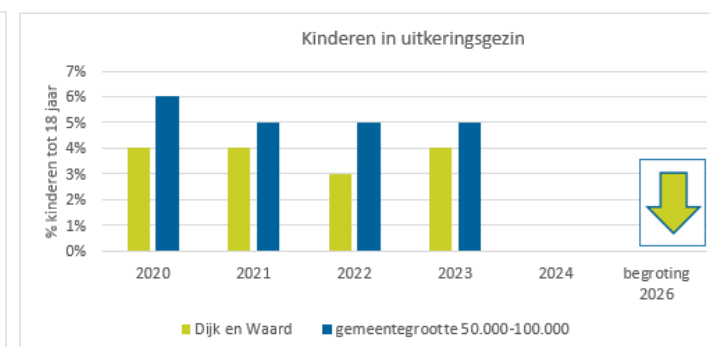
BBV-indicatoren

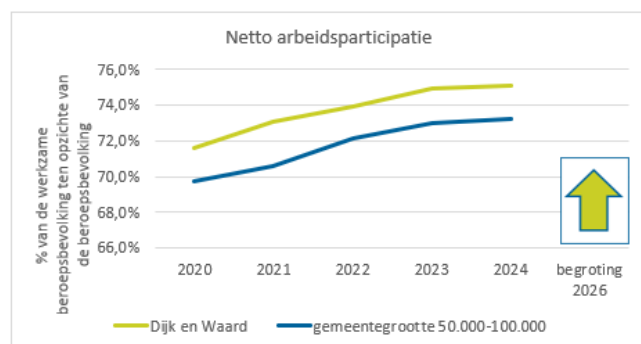
Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.

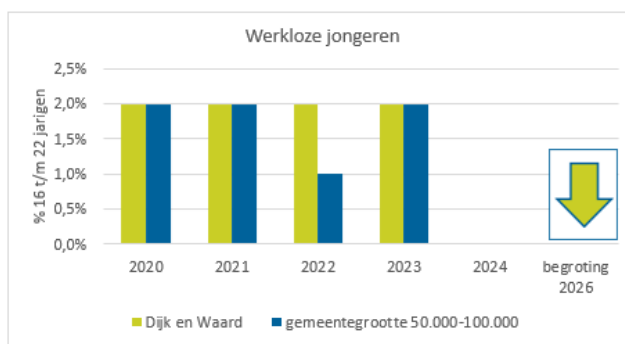
Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

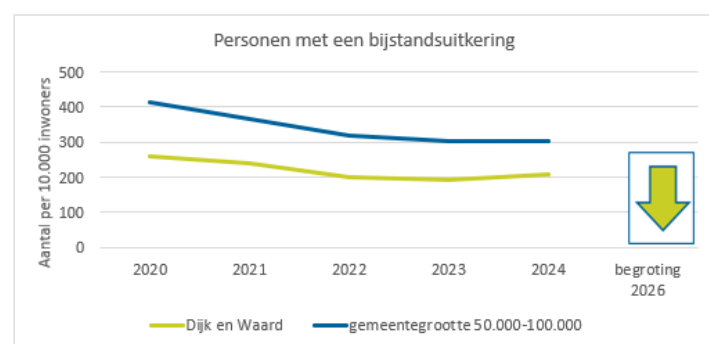
Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan.

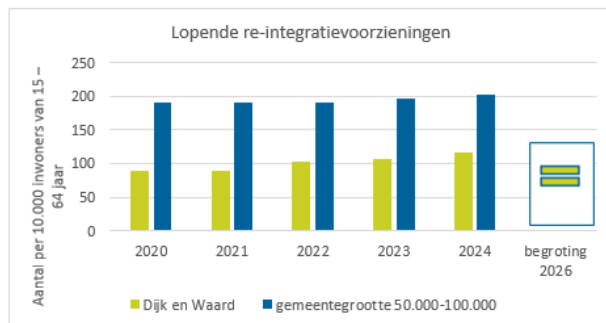
Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).

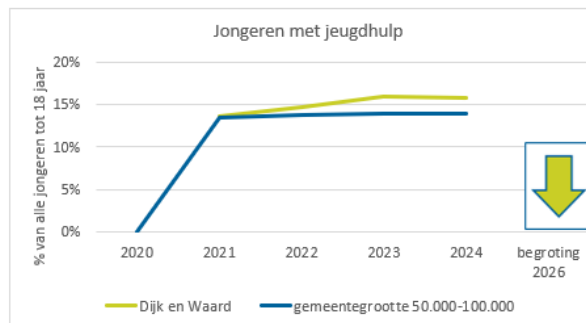
Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie.

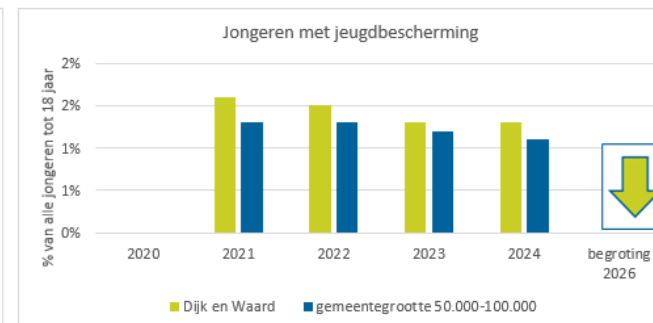
Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.

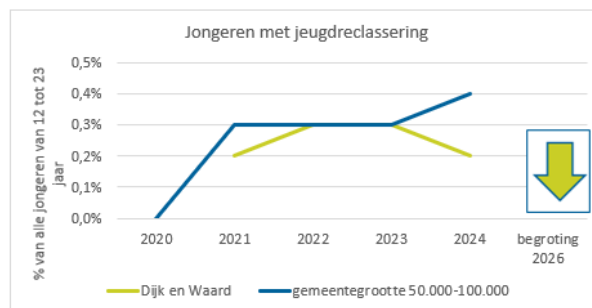
Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

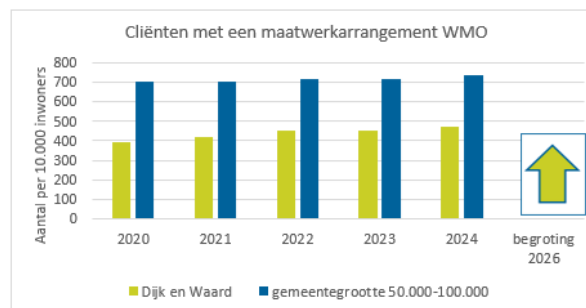
in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari
Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders.

in percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari
Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

in percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari
Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

Noot: Voor jongeren met delict voor de rechter; kinderen in uitkeringsgezin; werkloze jongeren is er over 2024 (nog) geen data beschikbaar.

De impact indicatoren van het sociaal domein worden in de separate monitor Sociaal domein opgenomen.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN							
T6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-14.279	-15.396	-10.656	-10.148	-10.062	-10.058
T6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-6.662	-5.437	-11.723	-11.951	-11.951	-11.951
T6.3	Inkomensregelingen	-32.037	-33.051	-33.353	-32.788	-32.577	-32.577
T6.4	Begeleide participatie	-5.972	-5.857	-6.282	-5.995	-5.649	-5.649
T6.5	Arbeidsparticipatie	-5.008	-4.520	-5.329	-5.367	-5.409	-5.430
T6.9	Coördinatie en beleid Jeugd-Wmo	0	-7.228	-197	-101	-101	-101
TJ-Amb	Jeugdhulp ambulant	-37.389	-28.293	-31.305	-31.137	-30.833	-30.856
TJ-Esc	Jeugdhulp geëscaleerd	-2.861	-2.614	-2.739	-2.739	-2.739	-2.739
TJ-Verb	Jeugdhulp met verblijf	-9.320	-12.486	-12.869	-12.869	-12.869	-12.870
TW-DenB	Dagbesteding en begeleiding	-10.149	-8.855	-9.888	-10.200	-10.510	-10.510
TW-HD	Hulpmiddelen en diensten	-3.986	-3.124	-3.555	-3.511	-3.511	-3.511
TW-HH	Huishoudelijke hulp	-6.291	-6.615	-7.174	-6.191	-6.191	-6.191
TW-Overig	Overig Wmo	-104	-88	-93	-92	-92	-92
TOTAAL LASTEN		-134.059	-133.564	-135.161	-133.089	-132.493	-132.534
BATEN							
T6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	10.428	7.141	567	375	375	375
T6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	3.449	151	151	151	151	151
T6.3	Inkomensregelingen	23.815	22.645	22.645	22.645	22.645	22.645
T6.5	Arbeidsparticipatie	792	0	0	0	0	0
TJ-Amb	Jeugdhulp ambulant	674	0	0	0	1.046	1.052
TW-HD	Hulpmiddelen en diensten	536	473	495	495	495	495
TW-Overig	Overig Wmo	1	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN		39.695	30.410	23.858	23.666	24.712	24.718
Saldo van baten en lasten		-94.364	-103.155	-111.303	-109.423	-107.781	-107.816
Toevoeging aan reserves		-2.703	-1	-1	-1	-1	-1
Onttrekking aan reserves		3.841	2.959	881	264	52	52
Saldo mutatie reserves		1.137	2.958	880	263	51	51
Saldo programma		-93.227	-100.197	-110.423	-109.160	-107.730	-107.765

De totale kosten van programma 6 stijgen met € 1,6 miljoen. De voornaamste oorzaken zijn:

incidentele voorzetting jongerenwerk in het primair onderwijs dat eerder bekostigd is vanuit de Npo middelen (€ 175.000), tijdelijke investering samenwerking fysiek-sociaal t.b.v. uitwerking woonzorgvisie (€ 130.000), effect onderbrenging GR gemeenschappelijke inkoop voor het sociaal domein (€ 76.000, structureel en € 44.000 incidenteel), toevoeging beschut werken vanuit de meicirculaire (€ 425.000), indexatie Jeugd (incl. dekking compensatie meicirculaire 2025), autonome ontwikkelingen en indexatie Wmo en indexatie begrotingspostsubsidies (in totaal € 2,5 miljoen).

De Hervormingsagenda Jeugd. De huidige taakstelling is vervallen en vervangen door de generieke inspanningsverplichting van 5% op de realisatiekosten van 2024. Dit leidt tot een positief effect voor 2026 (€ 883.000) en 2027 (€ 737.000), maar een negatief effect voor de jaren erna (€ 3,2 miljoen). De verwachting is dat het Rijk hierin gaat compenseren. Borging van de opvoedondersteuning in het Stevig Lokaal team (€196.000). Hogere doorbelasting loonkosten i.v.m. de nieuwe cao (€ 739.000).

De Oekraïne gelden (zowel kosten € 3,6 miljoen als baten € 7,1 miljoen in T6.1) zijn voor de begroting 2026 nog niet bekend, daarnaast is er een verlaging voor zowel de baten als lasten t.a.v. aflopende budgetreeks brede spuk GALA (€ 106.000).

Verder zijn er technische mutaties binnen het programma door aangepaste BBV regelgeving. Dit betreft de verschuiving van Coördinatie en beleid Jeugd-Wmo naar Toegang en eerstelijnsvoorzieningen (€ 7,0 miljoen).

Programma 7 Volksgezondheid en milieu

Waar staan we voor?

De ambities in dit programma hebben te maken met klimaatverandering, circulaire economie en volksgezondheid. Klimaatverandering is een van de grootste uitdagingen voor de komende jaren, willen we droge voeten houden en een veilige leefomgeving. De klimaatambities van het Rijk gebruiken we als ondergrens. We willen de verzilting van de bodem tegengaan en hittestress het hoofd bieden. Ook willen verder gaan met de uitvoering van de Transitievisie Warmte, de Visie Circulaire Economie en de klimaatadaptatiestrategie. Zowel de energietransitie als de overgang naar een circulaire economie zijn van belang om minder afhankelijk te worden van andere landen.

We stimuleren isolatie en verduurzaming van woningen, bedrijfspanden en gebouwen van maatschappelijke instellingen, zoals onderwijsgebouwen. In de Regionale Energie Strategie wordt gewerkt aan duurzame energieopwekking op land (zon en wind).

Energietransitie

De energietransitie is de overstap van fossiele brandstoffen naar duurzame energie. Woningen worden anders verwarmd en verlicht, we gaan meer duurzame vervoermiddelen gebruiken en bedrijven verduurzamen.

De ambities van het landelijke Klimaatakkoord zijn leidend, zoals verwoord in het coalitieakkoord. De landelijke doelstelling is om in 2050 95% minder CO₂ uit te stoten dan in 1990. Binnen Dijk en Waard zijn deze doelstellingen vertaald in het uitvoeringsprogramma CO₂-neutraal.

De energietransitie leidt tot extra elektrificatie, zoals laadpalen, warmtepompen en productieprocessen die op elektriciteit draaien. Dit

stuit op grote uitdagingen vanwege het overbelaste stroomnet en de aanpassingen die daarbij nodig zijn, zoals het plaatsen van vele trafohuisjes. Energie is, net als bodem en water, een sturende randvoorwaarde geworden voor woningbouw, economie en mobiliteit. De beschikbaarheid van energie-infrastructuur bepaalt in toenemende mate waar en hoe we kunnen bouwen, werken en verduurzamen. Deze ontwikkeling vraagt om slimme oplossingen en biedt kansen voor innovatie en samenwerking (zie ook programma 3 Economie).

Circulaire economie

Om het milieu te ontlasten is het essentieel om het gebruik van nieuwe grondstoffen te beperken. Dat kan door materialen te hergebruiken en producten te repareren in plaats van te vervangen. Deze aanpak staat centraal in de overgang naar een circulaire economie. Die stimuleert creativiteit, nieuwe verdienmodellen en lokale werkgelegenheid.

Door slimmer om te gaan met grondstoffen verminderen we afval en CO₂-uitstoot, en verkleinen we onze afhankelijkheid van landen als

China en Congo, waar cruciale materialen zoals lithium en kobalt vandaan komen. Deze afhankelijkheid veroorzaakt geopolitieke spanningen, zoals exportbeperkingen en machtsverschuivingen. Een circulaire economie versterkt daarom niet alleen onze ecologische duurzaamheid, maar ook onze economische en geopolitieke weerbaarheid.

De Visie en Strategie Circulaire Economie Dijk en Waard 2025-2030 is op 27 mei 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit document geeft richting aan de inzet van de gemeente op dit onderwerp. Het bijbehorende uitvoeringsplan (in wording) 2026 – 2027 heeft als speerpunten: openbare ruimte, gebiedsontwikkeling en bouwprojecten.

Hoe snel we de doelen halen, hangt niet alleen af van de juiste sturing door de gemeente, maar ook van het beleid van de Europese, landelijke en provinciale overheid. Het landelijke circulaire-economiebeleid kenmerkt zich tot op heden vooral door vrijwilligheid en vrijblijvendheid.

Afvalbeheer

De gemeente Dijk en Waard wil huishoudelijk afval zo goed mogelijk gescheiden inzamelen, zoals vastgelegd in het Grondstoffenbeleidsplan 2024-2027 en de Afvalstoffenverordening 2024. Meer schone grondstoffen inzamelen betekent minder restafval en een lagere CO₂-uitstoot. De gemeente wil in 2027 een flinke daling restafval bereiken: maximaal 100 kg fijn huishoudelijk restafval en 20 kg grof huishoudelijk afval per inwoner. In 2024 daalde het fijn huishoudelijk restafval al van 170 kg naar 142 kg per inwoner. Dat kwam mede door het aanpassen van de inzamelfrequentie van het restafval.

Verdere maatregelen in 2026 moeten deze daling voortzetten. Het blijft wel een uitdaging, want het veranderen van gedrag en gewoontes is

maatwerk en vergt langdurige inzet, en het urgentiegevoel is laag. Grote dalingen zijn alleen te bereiken met wezenlijke systeemwijzigingen (zoals in 2024).

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

Dijk en Waard is een CO₂-neutrale gemeente in 2050.

1. We gaan het uitvoeringsprogramma CO₂-neutraal uitvoeren. In 2026 zijn belangrijke onderdelen uit dat programma:
 - a. Verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. De hoogste prioriteit krijgen panden die de meeste energie verbruiken. Zwembad Waardergolf gaat bijvoorbeeld van het gas af en gaat meer zonne-energie opwekken. De financiële gevolgen hiervan staan in het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP).
 - b. Verder verduurzamen van het gemeentelijk wagenpark.
 - c. Het goede voorbeeld geven als gemeentelijke organisatie, door vaker duurzaam (en dus ook circulair) opdracht geven en inkopen.
 - d. Stimuleren van duurzame initiatieven vanuit de samenleving.
 - e. Verdergaan met de aanpak van isolatie: inwoners met subsidie en advies helpen om hun woningen energiezuiniger te maken.
 - f. De isolatieaanpak combineren met gemeentebrede bescherming ('soorten managementplan') van beschermde diersoorten zoals vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen.
 - g. Voortzetten van de warmtetransitie ('stap voor stap van het gas af'): we gaan een warmteprogramma maken en gaan verder met het ondersteunen van de wijkaanpak en VvE's.
 - h. Verdergaan met de plannen HVC om aardwarmte te winnen in het Altongebied, als extra duurzame bron van het warmtenet.

- i. Stimuleren van de verduurzaming van bedrijven, onder meer met een gebiedsgerichte aanpak.
- j. Bijdragen aan het versterken van het stroomnet, bijvoorbeeld met trafohuisjes.
- k. Bijdragen aan een optimaal gebruik van het overbelaste stroomnet, door energiebesparing en slimme oplossingen te stimuleren (zoals energiehubs). Zie ook programma 3.
- l. Aanpak ontwikkelen om woningen in hete periodes op een duurzame manier koel te houden.

Circulaire economie (waaronder afval en grondstoffen)

1. Dijk en Waard is circulair in 2050. De gemeente streeft naar 50% minder gebruik van primaire grondstoffen binnen gemeentelijke projecten en opdrachten in 2030. We gaan het Uitvoeringsplan Circulaire Economie 2026 – 2027 uitvoeren. Dat is onder meer gericht op:
 - a. Circulaire en andere duurzaamheidsuitgangspunten in dagelijkse interne processen van opdrachtgeverschap, inkoop en uitvoering.
 - b. Onderzoek naar juridische en financiële instrumenten om bedrijven en inwoners te stimuleren om mee te doen aan de transitie naar een circulaire economie.
 - c. Regionaal samenwerken op het gebied van de transitie naar een circulaire economie.
 - d. Het in gang zetten van een eenduidige manier om de resultaten van de verschillende werkvelden van duurzaamheid (circulaire economie, klimaatadaptatie, energietransitie) inzichtelijk te maken voor bestuur en inwoners.
 - e. Werkzaamheden in de openbare ruimte zoveel mogelijk op een circulaire manier aanpakken, door bijvoorbeeld materialen te hergebruiken.
2. In Dijk en Waard is eind 2027 het afvalhergebruikpercentage gelijk aan de landelijke richtlijn. De hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval is eind 2027 maximaal 100 kg per inwoner.

We gaan het Grondstoffenbeleidsplan voor Dijk en Waard uitvoeren. We richten ons vooral op:

 - a. De inzet van communicatie, een afvalcoach en handhaving bij afvalstromen en in gebieden waar het scheiden van het restafval beter kan.
 - b. Voorzieningen voor gft-inzameling bij hoogbouw.
 - c. De evaluatie van de huidige wijze van inzamelen van oud papier en karton, vooral door verenigingen, clubs en scholen.
3. Dijk en Waard is klimaatrobust. We voeren de Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda Regio Alkmaar en het Beleidsplan Klimaatadaptatie Dijk en Waard uit. In 2026 richten we ons op:
 - a. Inwoners inzicht geven in de gevolgen van klimaatverandering en de mogelijkheden om klimaatadaptatief te handelen, bijvoorbeeld met voorzieningen in en op de eigen woning, tuin, erf of dak.
 - b. Stimuleren van woningbouwcorporaties, huurdersorganisaties en projectontwikkelaars om vergroening en ontstening van tuinen en andere klimaatadaptatie-maatregelen individueel en collectief op te pakken.
 - c. Scholing en kennisborging over klimaatadaptatie in de eigen gemeentelijke organisatie en versterking van de banden met scholen, bedrijfsleven, buurgemeentes, PWN en HHNK om het vervliegen van kennis over klimaatadaptatie tegen te gaan (triple helix).
 - d. Vaststellen en uitvoeren van het hitteplan van de regio Noord-Kennemerland.
 - e. Meer bestuurlijke, ambtelijke en ketenaandacht voor watercongestie, drinkwaterschaarste en achterblijvende kwaliteit van het oppervlaktewater (EU Kaderrichtlijn Water).

- f. Borgen van de resultaten van de actualisatie van de stresstesten 2025 en de bijbehorende risicodialogen.

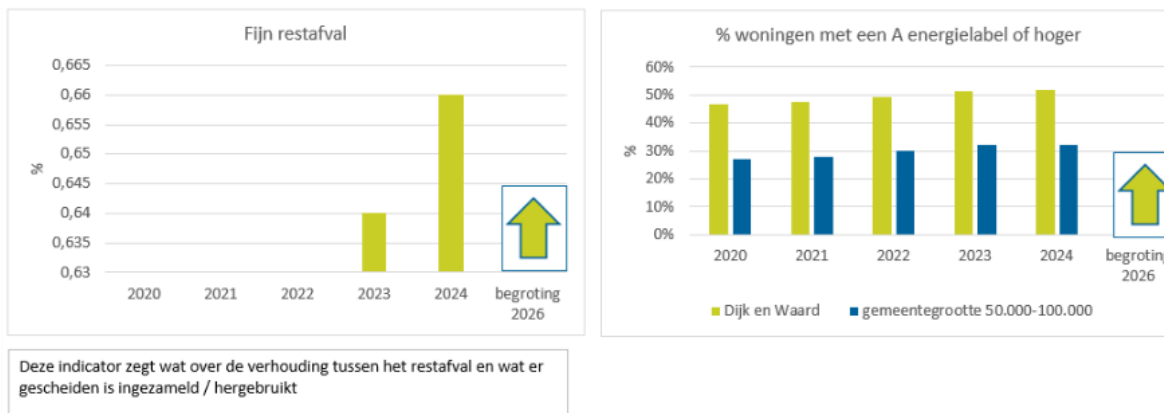
Beleidsindicatoren

Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) vindt u ook als tabel in een bijlage.

BBV-indicatoren

Eigen indicatoren

Noot: de grafiek hernieuwbare elektriciteit vergelijkt Dijk en Waard met Nederland en niet met gemeenten van dezelfde grootte, omdat die cijfers over 2023 en 2024 nog niet beschikbaar zijn.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN						
T7.1 Volksgezondheid	-5.107	-5.693	-5.756	-5.759	-5.759	-5.759
T7.2 Riolering	-11.818	-11.457	-9.613	-9.769	-9.751	-9.766
T7.3 Afval	-9.564	-9.256	-9.738	-10.423	-10.451	-10.592
T7.4 Milieubeheer	-6.024	-8.320	-4.503	-4.530	-4.265	-3.884
T7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-572	-623	-637	-644	-641	-645
TOTAAL LASTEN	-33.086	-35.349	-30.246	-31.126	-30.866	-30.646
BATEN						
T7.1 Volksgezondheid	508	460	321	321	321	321
T7.2 Riolering	14.047	13.864	12.266	12.451	12.426	12.444
T7.3 Afval	12.045	11.886	12.515	13.201	13.228	13.369
T7.4 Milieubeheer	3.215	4.741	348	348	104	104
T7.5 Begraafplaatsen en crematoria	491	422	430	430	430	430
TOTAAL BATEN	30.306	31.373	25.880	26.750	26.508	26.667
Saldo van baten en lasten	-2.780	-3.975	-4.366	-4.376	-4.358	-3.978
Toevoeging aan reserves	-51	-51	-51	-51	-51	-51
Onttrekking aan reserves	326	106	566	566	403	26
Saldo mutatie reserves	275	55	515	515	352	-25
Saldo programma	-2.505	-3.920	-3.851	-3.860	-4.006	-4.003

De kosten voor programma 7 dalen met € 5,0 miljoen en de baten dalen met € 5,5 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door incidentele baten en lasten voor subsidieregelingen duurzaamheid (T7.4; € 4,0 miljoen; primaire begroting), hogere kosten voor afvalverwerking (T7.3, € 640.000; begroting 2026) i.v.m. de nieuwe cao en kosten HVC. Verder is in 2025 een nieuw kostendekkingsplan

opgesteld voor riolering. Hieruit is gebleken dat de kosten voor beheer en onderhoud aan de riolering lager uitvallen dan eerder gedacht (T7.2; € 1,8 miljoen; begroting 2026). Hierop is de rioolheffing verlaagd met een vergelijkbaar bedrag. Er is hogere onttrekking aan reserves ter bekostiging van verduurzaming gemeentelijke gebouwen (€ 410.000).

Programma 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Waar staan we voor?

Ons leefgebied moet gezond en veilig zijn, nu en in de toekomst. In de Strategische Omgevingsvisie 2047 staat wat dit betekent voor Dijk en Waard en wat onze langetermijnkoers is. Deze visie vormt de basis voor een gemeente waar iedereen kan wonen, werken, leren en recreëren in een gezonde en aantrekkelijke omgeving. Zij nodigt uit om Dijk en Waard samen te versterken. Medio 2025 is de Uitvoeringsagenda 2025-2027 voor de omgevingsvisie vastgesteld. Hierin staat hoe we de omgevingsvisie gaan uitvoeren.

Dijk en Waard werkt hard om iedereen een betaalbare woning in een groene omgeving te bieden. Dit zien we in samenhang met andere opgaven, zoals de energietransitie, klimaatadaptatie, de sterke vergrijzing en voorzieningen die horen bij een groeiend aantal inwoners.

De Woonvisie Dijk en Waard 2024-2029 beschrijft onze woningbouwambities en onze inzet voor de bestaande woningvoorraad. De Woonzorgvisie voegt daaraan toe wat de opgaven zijn op het gebied van huisvesting en voorzieningen voor verschillende aandachtsgroepen, zoals ouderen. De Woonvisie en Woonzorgvisie geven richting aan de prestatieafspraken die we gaan maken over de woningbouw in Dijk en Waard.

In Regio Alkmaar bouwen we een fors deel van de nationale woningbouwopgave. In de Woondeal NHN 2.0 (ondertekend in maart 2023) is opgenomen dat in Noord-Holland-Noord tot en met 2030 40.000 woningen worden gebouwd (42.500 na landelijke actualisatie). Iets minder dan een kwart hiervan is gepland in Dijk en Waard.

De ondergrond raakt steeds voller. Met nieuwe opgaven als klimaatadaptatie, energietransitie en woningbouw neemt de claim op de ondergrondse ruimte nog verder toe. Deze ondergrondse infrastructuur is essentieel voor onze energievoorziening, communicatie en waterbeheer, maar vormt ook een belemmering bij herinrichting of vergroening van de openbare ruimte. Het gebrek aan overzicht en regie op deze ondergrondse ruimte kan leiden tot vertragingen en extra kosten bij projecten. Wat we nodig hebben voor een goede, toekomstgerichte planning is een betere afstemming en digitalisering van ondergrondse informatie.

Welke doelen helpen daarbij en waar richten we ons op?

Woningen

1. De Woonvisie en Woonzorgvisie beschrijven de gemeentelijke doelstellingen voor nieuwe plannen en projecten op het gebied van bouwen voor reguliere woningzoekers en aandachtsgroepen.
 - a. We streven naar een gemiddelde van 30% sociale huurwoningen op gebiedsniveau.
 - b. Van alle nieuwbouwwoningen is 30% een sociale huurwoning (categorie 1 of 2).
 - c. Tweederde van alle nieuwbouwwoningen is een betaalbare woning (categorie 1, 2 of 3).
2. We faciliteren de bouw van 10.000 woningen in 10 jaar in Dijk en Waard.
 - a. In 2026 wordt gestart met het bouwrijp maken van de Oostrand NZS, een woningbouwlocatie met circa 600 woningen. Momenteel zijn circa 800 woningen in aanbouw, onder meer in de projecten Stationskwartier, De Frans, De Draai en Vaanpark.
3. We vergroten de doorstroming binnen de bestaande woningvoorraad. Conform de huisvestingsverordening wordt maximaal 25% van de vrijgekomen sociale huurwoningen toegewezen aan doorstromers. Daarnaast loopt een zeer succesvolle pilot met wooncoaches van Wonen Plus Welzijn. Deze wooncoaches helpen onze inwoners bij vragen over passend wonen, levensloopbestendig wonen en verhuizing. Deze pilot verdient dan ook opvolging.
4. Vanwege de dubbele vergrijzing (een toename van het aantal ouderen en een stijgende levensverwachting) en het belang van doorstroming, willen we veel woningen voor senioren (nultreden en geclusterd), in nieuwbouw en in bestaande wijken. Van de woningen die nu in aanbouw zijn, is driekwart een appartement. Nagenoeg alle appartementen zijn nultredenhuisjes. Een

belangrijk deel daarvan kan worden gerekend tot de geclusterde woningen voor senioren.

Ondergrond

1. We willen een Visie Ondergrond opstellen en onderzoek doen naar de stand van zaken en de knelpunten bij de samenwerking in de ondergrond.

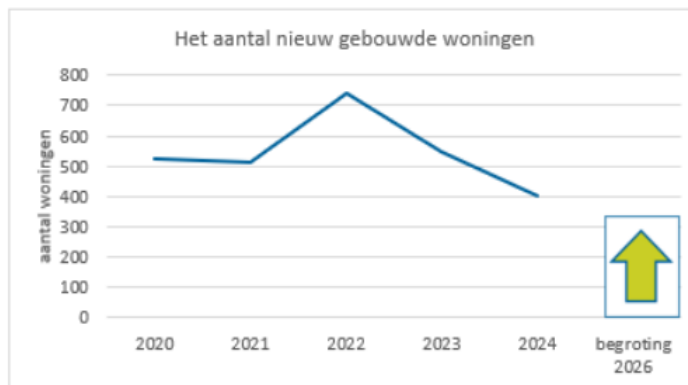
Beleidsindicatoren

Onderstaande indicatoren vertellen hoe Dijk en Waard ervoor staat. De verplichte BBV-indicatoren (Besluit Begroting en Verantwoording) vindt u ook als tabel in een bijlage.

BBV-indicatoren

Eigen indicatoren

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Taakveld		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
LASTEN							
T8.1	Ruimte en leefomgeving	-5.676	-3.330	-4.390	-3.967	-3.930	-3.865
T8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-42.453	-9.422	-10.213	-10.213	-10.213	-10.213
T8.3	Wonen en bouwen	-5.580	-6.627	-6.119	-6.226	-6.226	-6.226
TOTAAL LASTEN		-53.710	-19.379	-20.722	-20.405	-20.369	-20.303
BATEN							
T8.1	Ruimte en leefomgeving	573	0	0	0	0	0
T8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	50.998	9.572	10.363	10.363	10.363	10.363
T8.3	Wonen en bouwen	4.998	2.722	5.063	5.063	5.063	5.063
TOTAAL BATEN		56.569	12.294	15.426	15.426	15.426	15.426
Saldo van baten en lasten		2.860	-7.085	-5.296	-4.979	-4.943	-4.877
Toevoeging aan reserves		-549	-160	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves		1.282	998	604	190	140	100
Saldo mutatie reserves		733	838	604	190	140	100
Saldo programma		3.592	-6.247	-4.692	-4.789	-4.803	-4.777

In programma 8 stijgen de kosten met € 1,3 miljoen.

Dit wordt veroorzaakt door hogere loonkosten i.v.m. de nieuwe cao (T8.1, € 577.000; begroting 2026), invoeringskosten voor de Omgevingswet (T8.1, € 429.000; begroting 2026 - gedekt vanuit reserve).

Actualisatie van de legesinkomsten (T 8.3, € 1,8 miljoen) en verschuiving van het budget voor gebiedsgerichtwerken naar programma 0 (T8.3, € 978.000).

Daarnaast is er een balansmutatie voorraad grond van € 791.000 aan zowel de lasten- als de batenkant (hogere lasten en hogere baten)

Per saldo wordt er in 2026 € 394.000 minder onttrokken uit de reserves. Dit komt voornamelijk doordat er in 2025 een onttrekking van € 888.000 was voor gebiedsgerichtwerken en er in 2026 een onttrekking is van € 429.000 ter dekking voor de invoeringskosten voor de Omgevingswet.

3. Paragrafen

3.1 Lokale belastingen en heffingen

Inleiding

Deze paragraaf geeft inzicht in de belastingen (volgens artikel 220 tot en met 228 van de Gemeentewet) en heffingen (volgens artikel 228a en 229 van de Gemeentewet) in gemeente Dijk en Waard.

We maken onderscheid tussen belastingen en heffingen:

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. Voor gemeente Dijk en Waard zijn dit de onroerendezaakbelasting (OZB), toeristenbelasting, forensenbelasting en parkeerbelasting.
- Heffingen vraagt de gemeente als ze een van haar bezittingen ter beschikking stelt of als ze een dienst verleent aan een individu of onderneming. Dit zijn vergoedingen voor kosten die de gemeente maakt voor administratieve handelingen, zoals het geven van informatie en het verstrekken van vergunningen. Gemeente Dijk en Waard kent de volgende heffingen: rioolheffing, afvalstoffenheffing, lijkbezorgingsrechten, marktgelden, campergelden, liggeld vaartuigen, sluisgelden en leges.

Geraamde inkomsten

Totale opbrengsten x € 1.000		
Belastingen	2025	2026
OZB woningen (eigenaren)	12.550	13.064
OZB niet-woningen (eigenaren)	7.077	7.650
OZB niet-woningen (gebruikers)	4.338	4.587
Parkeerregulering openbare weg	344	440
Toeristenbelasting	80	80
Forensenbelasting	30	31
subtotaal	24.419	25.852
Overige heffingen		
Afvalstoffenheffing	10.331	11.152
Rioolheffing	13.771	12.191
Lijkbezorgingsrechten	422	430
Marktgelden	30	30
Liggeld vaartuigen	60	63
Sluisgeld	8	9
Campergelden	16	17
Leges	4.124	6.486
subtotaal	28.762	30.378
Totaal	53.181	56.230

Indexering

Indexering vindt plaats op basis van de consumentenprijsindex (CPI) van juni. De CPI van juni 2025 bedraagt 3,1%.

Uitzondering hierop is de indexering van de legesverordening. Op de leges uit de legesverordening vindt indexering plaats op basis van de verwachte ontwikkeling van de loonkosten en overhead. Voor 2026 is op basis daarvan een indexering berekend van 7,14%. Hierin zijn de cao-ontwikkelingen meegenomen.

Indexering vindt plaats op de onderdelen die genoemd worden in de kadernota 2026.

Belastingen

OZB

De belangrijkste eigen inkomstenbron van de gemeente wordt gevormd door de onroerendezaakbelasting (OZB). De OZB wordt geheven op onroerende zaken binnen de gemeente. Het is een gebruikersbelasting en eigenarenbelasting op niet-woningen (dit zijn vooral kantoren en bedrijfspanden) en een eigenarenbelasting op woningen.

Uitgangspunt is dat de OZB-opbrengsten jaarlijks worden verhoogd met de inflatie (CPI van juni) en geschatte groei. De opbrengsten minus geschatte groei worden vervolgens omgeslagen naar de totale waarde (exclusief areaaluitbreiding) van het onroerend goed in de gemeente (herwaardering). Net als voorgaande jaren heeft er geen indexatie plaatsgevonden over gebruikers van niet-woningen. Hier hebben we voor gekozen omdat de gebruikers van voormalig Broek op Langedijk bij de harmonisatie een forse tariefsverhoging hebben gehad.

De berekening van de tarieven (percentages) voor 2026 volgt zodra de heffingsgrondslag definitief berekend is. De definitieve groei op basis

van de areaaluitbreiding wordt pas rond oktober/november 2026 bekend. Dit wordt opgenomen in de verordening die 9 december 2025 bij de raad voorligt.

Parkeerregulering openbare weg

De begrote opbrengst vloeit voort uit de opgezette parkeerexploitatie en bestaat uit de opbrengst van parkeervergunningen, de opbrengst van betaald parkeren op straat (P+R terrein zuidzijde station) en de opbrengst van naheffingen P+R terrein. De tarieven worden geheven op basis van de Parkeergeldverordening.

Toeristenbelasting

Over overnachtingen van niet-ingezetenen in hotels, pensions of andere vakantieonderkomens in Dijk en Waard wordt toeristenbelasting geheven. De belasting wordt geheven bij degene die de gelegenheid tot overnachting biedt (zoals de hotelier of de pensionhouder). Diegene mag de belasting doorberekenen aan de gast.

Toeristenbelasting wordt geheven over het aantal overnachtingen en bij seizoenplaatsen over het aantal plaatsen per maand.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven bij degene die voor zichzelf of voor zijn gezin meer dan 90 dagen per jaar in een gemeubileerde woning in Dijk en Waard woont of verblijft zonder hier een hoofdverblijf te hebben.

Heffingen

Afvalstoffenheffing

Het product 'afval en grondstoffen' kent een eigen financieringsgrondslag: de afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing staat los van de CPI we jaarlijks toepassen op verschillende leges en tarieven. De tarieven van de afvalstoffenheffing moeten kostendekkend zijn. Hierdoor kunnen ze jaarlijks omhoog of omlaag gaan, afhankelijk

van de ontwikkeling in de kosten en opbrengsten voor het inzamelen en verwerken van het huishoudelijk afval.

De afvalstoffenheffing wordt geheven over het inzamelen en verwerken van het huisvuil volgens de Wet milieubeheer. Het tarief van de afvalstoffenheffing wordt beïnvloed door meerdere factoren. Denk aan de inzet van personeel en materieel, de verwerking van afvalstromen en de toerekening van overhead en compensabele btw. Daarnaast speelt het aantal huishoudens mee waarover de totale kosten worden verdeeld.

Voor de toerekening van de kosten zijn de huishoudens verdeeld in twee heffingscategorieën: eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. Bij de berekening van het tarief maken we onderscheid tussen vaste kosten en variabele kosten.

Vaste kosten zijn vooral de kosten voor de inzameling (personeel en materieel), kwijschelding en overhead (€ 7.336.000). Variabele kosten zijn het saldo van de verwerkingskosten en opbrengsten van het afval en de grondstoffen (€ 3.816.000).

De opbrengsten bestaan uit vergoedingen voor de afvalstromen, zoals pmd (plastic, metaal en drankkartons), metalen, elektrische en elektronische apparaten, oud papier en karton, glas.

Het vaste deel wordt over het totaal aantal huishoudens gelijk verdeeld, ongeacht de heffingscategorieën. Het variabele deel wordt op basis van een verdeelsleutel (1:2) toegerekend aan de twee heffingscategorieën. Meerpersoonshuishoudens betalen dus twee keer zoveel verwerkingskosten.

Afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Ons uitgangspunt is dat de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend is.

Onderstaande tabel laat zien wat de kostendekkendheid is van de afvalstoffenheffing.

Taakveld 7.3 Afval x € 1.000	
Netto kosten	
Kosten inzameling inclusief toegerekende rente	€ 10.071
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -1.363
Totaal netto kosten	€ 8.708
Toe te rekenen kosten	
Overhead inclusief toegerekende rente	€ 1.360
BTW	€ 1.084
Totaal toe te rekenen kosten	€ 2.444
Totaal kosten	€ 11.152
Opbrengsten afvalstoffenheffing	€ 11.152
Dekkingspercentage	100%

Rioolheffing

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beheer van het afval- en regenwater en het verwerken van overtollig grondwater. De heffing hiervoor mag maximaal kostendekkend zijn en alleen die kosten bevatten die in de wet genoemd zijn.

De rioolheffing wordt geheven bij de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De rioolheffing is een kostendekkende heffing. Dit betekent dat gemeente deze heffing gebruikt om de kosten te dekken die worden gemaakt voor rioolbeheer. Er is dus geen directe relatie met inflatie of andere economische indexen. De hoogte van de heffing wordt voornamelijk bepaald door de daadwerkelijke kosten van deze diensten (waaronder onderhoud van het riool). Wanneer de kosten stijgen (door hogere loonkosten, energieprijzen of onderhoudskosten), past de gemeente de tarieven aan. Het tarief wordt daardoor niet geïndexeerd met het CPI.

Onderstaande tabel laat zien wat de kostendekkendheid is van de rioolheffing.

Taakveld 7.2 Riolering

x € 1.000

Netto kosten

Kosten riolering inclusief toegerekende rente	€ 9.613
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -75
Totaal netto kosten	€ 9.538

Toe te rekenen kosten

Overhead inclusief toegerekende rente	€ 898
BTW	€ 1.756
Totaal toe te rekenen kosten	€ 2.653

Totaal kosten € 12.191

Baten

Opbrengsten rioolheffing € 12.191

Lijkbezorgingsrechten

Het uitgangspunt voor de tarieven van de lijkbezorgingsrechten is volledige kostendekking voor:

- de uitgifte van graven (inclusief grafonderhoud)
- het begraven
- de algemene kosten voor het in stand houden van de gemeentelijke begraafplaatsen

De aanvrager betaalt lijkbezorgingsrechten om alle kosten te dekken die hij direct veroorzaakt. De gemeente betaalt de kosten die betrekking hebben op het deel van de begraafplaats dat nog niet in gebruik is.

Hoewel het uitgangspunt van de tarieven dus volledige kostendekking is, komt dat niet in onderstaande tabel tot uiting. Dit komt doordat de kosten als gevolg van de leegstand op de begraafplaatsen ten laste van de gemeente komen.

De kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten 2026 is als volgt berekend:

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen

x € 1.000

Netto kosten

Kosten	€ 637
Inkomsten, excl. heffingen	
Totaal netto kosten	€ 637

Toe te rekenen kosten

Overhead incl. toegerekende rente	€ 178
BTW	
Totaal toe te rekenen kosten	€ 178

Totaal kosten	€ 815
Begrote opbrengsten	€ 430

Dekkingspercentage

53%

Marktgelden

De marktgelden zijn van kracht voor de maandagmarkt op het Raadhuisplein en de jaarmarkt (Centrumwaard - Middenweg).

Marktgelden zijn de tarieven die in rekening worden gebracht voor het innemen van een standplaats op één van deze markten. De tarieven worden jaarlijks verhoogd met de CPI van juni (voor 2026 3,1%). Deze verhoging zorgt er nog niet voor dat de tarieven kostendekkend zijn.

Het behouden van de maatschappelijke en sociale functie van de markt is de reden om geen 100% kostendekkende tarieven te hebben.

De weekmarkt bij winkelcentrum Broekerveiling is een verzelfstandigde markt en ondergebracht in een stichting. Bij deze stichting liggen de lasten en daar vallen ook de baten. De gemeente heft hier geen marktgelden. De stichting betaalt voor het gebruik van de openbare ruimte een jaarlijkse vergoeding.

Taakveld 3.3 Marktgelden x € 1.000	
Netto kosten	
Kosten	€ 29
Inkomsten, excl. heffingen	
Totaal netto kosten	€ 29
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. toegerekende rente	€ 6
BTW	€ 3
Totaal toe te rekenen kosten	€ 9
Totaal kosten	€ 38
Begrote opbrengsten	€ 30
Dekkingspercentage	79%

Liggeld vaartuigen

Recreatiehaven Broekhorn moet 100% kostendekkend zijn. Daarom worden de kostendekkendheid van Broekhorn en de haven in Broek op Langedijk apart weergegeven.

Recreatiehaven Broekhorn Heerhugowaard

De Stichting Recreatiehaven Broekhorn beheert en exploiteert namens de gemeente de Recreatiehaven Broekhorn en de hierbij liggende camperplaatsen (zie ook: Camper-gelden). De tarieven zijn geïndexeerd conform de uitgangspunten.

De opbrengsten uit liggelden worden gebruikt voor havengerelateerde kosten. Het gaat om zowel directe kosten (zoals schoonmaak, energie, waterverbruik, afvalverwerking en dagelijks onderhoud) als indirecte kosten (zoals toezicht, administratie, verzekeringen en afschrijvingen op investeringen). Ook de beheerkosten van de stichting vallen hieronder. De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd op met de CPI van juni (voor 2026 is het percentage 3,1%).

Onderstaande tabel toont de kostendekkendheid van de haven Broekhorn.

Taakveld 2.3 Liggeld vaartuigen x € 1.000	
Netto kosten	
Kosten	€ 49
Inkomsten, excl. Heffingen	
Totaal netto kosten	€ 49
Toe te rekenen kosten	
Overhead incl. toegerekende rente	€ -
BTW	€ 8
Totaal toe te rekenen kosten	€ 8
Totaal kosten	€ 57
Begrote opbrengsten	€ 57
Dekkingspercentage	100%

Haven Broek op Langedijk

De gemeente is verantwoordelijk voor de haven en de sluis in Broek op Langedijk. De haven heeft zones waar passanten kunnen aanleggen. Het tarief is per strekkende meter. In de winterperiode kunnen de plekken gebruikt worden voor winteropslag.

De haven van Broek op Langedijk is niet kostendekkend, de tarieven worden jaarlijks geïndexeerd met de CPI van juni (voor 2026 3,1%). Vanwege investeringen in de ICT-infrastructuur, nieuwe steigers en hogere personeelskosten is het tarief daarnaast met 10% extra verhoogd.

Na het realiseren van het project Havenplein wordt gekeken naar een geleidelijke verhoging van de tarieven om deze haven in de toekomst (meer) kostendekkend te krijgen.

Onderstaande tabel toont de kostendekkendheid voor de haven Broek op Langedijk.

Taakveld 2.3 Liggeld vaartuigen		x € 1.000
Netto kosten		
Kosten		€ 80
Inkomsten, excl. heffingen		
Totaal netto kosten		€ 80
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. toegerekende rente		€ -
BTW		€ 13
Totaal toe te rekenen kosten		€ 13
Totaal kosten		€ 93
Begrote opbrengsten		€ 6
Dekkingspercentage		7%

Campergelden

De Stichting Recreatiehaven Broekhorn beheert en exploiteert namens de gemeente zowel de havenfaciliteiten als de bijbehorende camperplaatsen. De tarieven voor de camperplaatsen zijn vastgesteld op basis van het principe van kostendekkendheid.

De opbrengsten uit campergelden worden gebruikt voor de kosten die gerelateerd zijn aan de camperplaatsen. Het gaat om zowel directe kosten (zoals schoonmaak, energie, waterverbruik, afvalverwerking en dagelijks onderhoud) als indirecte kosten (zoals toezicht, administratie, verzekeringen en afschrijvingen op investeringen). Ook de beheerkosten van de stichting vallen hieronder. De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd met de CPI van juni (voor 2026 3,1%).

Onderstaande tabel toont de kostendekkendheid van de campergelden.

Taakveld 2.3 Campergelden		x € 1.000
Netto kosten		
Kosten		€ 15
Inkomsten, excl. heffingen		
Totaal netto kosten		€ 15
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. toegerekende rente		€ -
BTW		€ 2
Totaal toe te rekenen kosten		€ 2
Totaal kosten		€ 17
Begrote opbrengsten		€ 17
Dekkingspercentage		100%

Sluisgelden

De bediening en het dagelijks beheer van de sluis in Broek op Langedijk vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente. De sluis wordt op locatie bediend door een sluiswachter, vaartuigen die de sluis passeren moeten sluisgeld betalen.

De opbrengsten zijn een bijdrage in de kosten, maar zijn verre van kostendekkend. De vaste kosten (waaronder onderhoud en beheer) zijn relatief hoog ten opzichte van het aantal gebruikers van de sluis. Door het relatief lage aantal passages en de vaste personele inzet is volledige kostendekkendheid niet haalbaar zonder het tarief fors te verhogen. Een kostendekkend tarief zou zo hoog zijn, dat het gebruik van de sluis zou dalen.

De sluis vormt een belangrijke schakel in de vaarroute door het Rijk der Duizend Eilanden. Door het tarief laag te houden, wordt het gebruik van de sluis gestimuleerd, wat bijdraagt aan een aantrekkelijk recreatieaanbod en versterking van de lokale economie.

Onderstaande tabel toont de kostendekkendheid van de sluisgelden.

Taakveld 2.3 Sluisgeld		x € 1.000
Netto kosten		
Kosten		€ 134
Inkomsten, excl. Heffingen		
Totaal netto kosten		€ 134
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. toegerekende rente		
BTW		€ 27
Totaal toe te rekenen kosten		€ 27
Totaal kosten		€ 161
Begrote opbrengsten		€ 9
Dekkingspercentage		6%

Leges

Leges zijn betalingen aan de gemeente waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die gemeente tegenover staat. De leges mogen per hoofdstuk maximaal kostendekkend zijn. Over de leges heeft een indexatie plaatsgevonden, behalve voor van overheidswege gemaximeerde tarieven. De indexatie is gebaseerd op de ontwikkeling van de overhead en loonkosten (inclusief cao-ontwikkelingen). Hieronder vindt u een overzicht van de kostendekkendheid van de leges in 2026.

Hoofdstuk 1 = Algemene dienstverlening, bijvoorbeeld uitgifte van rijbewijzen, uittreksels, en inkomsten voor de ondergrondse infrastructuur en gehandicaptenkaarten

Hoofdstuk 2 = Fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning, bijvoorbeeld het verlenen van vergunningen voor het bouwen van woningen

Hoofdstuk 3 = Europese dienstenrichtlijn, bijvoorbeeld vergunningen in het kader van horeca en evenementen

Bij de behandeling van de legesverordening 2026 in december van dit jaar gaan we in op de kostendekkendheid per paragraaf. Na het beëindigen van het boekjaar 2026 zal via de jaarrekening 2026 de werkelijke kostendekkendheid worden weergegeven.

Hoofdstuk 1

Dit hoofdstuk komt uit op 78% kostendekkendheid. Volledige kostendekkendheid is niet mogelijk aangezien veel tarieven van overheidswege gemaximeerd zijn. Een paar voorbeelden hiervan zijn de uitgifte van paspoorten en rijbewijzen, en kansspelbelasting.

Hoofdstuk 2

Voor hoofdstuk 2 is een uitgebreid kostendekkingsonderzoek uitgevoerd, waarbij zowel kosten als opbrengsten nauwkeurig zijn geactualiseerd en beter onderbouwd. Ten opzichte van de begroting 2025 zijn zowel de kosten als de opbrengsten gestegen. De kostendekkendheid komt hierdoor uit op 105%. Deze hogere dekking is toegestaan op basis van jurisprudentie, die kruissubsidiëring tussen hoofdstukken mogelijk maakt.

Hoofdstuk 3

Ook voor hoofdstuk 3 is een kostendekkingsonderzoek uitgevoerd, waarbij kosten en opbrengsten beter in beeld zijn gebracht. Uit dit onderzoek blijkt dat eerder niet alle directe kosten aan dit hoofdstuk werden toegerekend. Na correctie komt de kostendekkendheid voor dit hoofdstuk uit op 43%.

Legestabel

Onderstaande tabel laat zien dat de kostendekkendheid voor hoofdstuk 2 uitkomt op 105%. Uit jurisprudentie blijkt dat zogenoemde kruissubsidiëring tussen de hoofdstukken van de legesverordening is toegestaan. Op verordeningsniveau mag deze maximaal kostendekkendheid zijn. In totaal is de legesverordening meer kostendekkend geworden: van 90% in 2025 naar 95% in 2026.

Leges	x € 1.000		
	Hoofdstuk 1	Hoofdstuk 2	Hoofdstuk 3
Netto kosten			
Kosten	€ 1.650	€ 3.173	€ 55
Inkomsten, excl. heffingen			
Totaal netto kosten	€ 1.650	€ 3.173	€ 55
Toe te rekenen kosten			
Overhead incl. toegerekende rente	€ 819	€ 1.102	€ 46
BTW			
Totaal toe te rekenen kosten	€ 819	€ 1.102	€ 46
Totaal kosten	€ 2.469	€ 4.275	€ 101
Begrote opbrengsten	€ 1.935	€ 4.508	€ 43
Dekkingspercentage	78%	105%	43%

Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) heeft de cijfers van de gemeentelijke belastingdruk voor 2025 bekendgemaakt. Tot de gemeentelijke woonlasten worden de bedragen gerekend die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Het overzicht is ook te vinden op de website van Coelo.

Woonlasten per gemeente 2025

2025	Eigenaar			Huurder		
	Een-persoons	Meer-persoons	Rang	Een-persoons	Meer-persoons	Rang
Alkmaar	719	874	28	329	411	104
Castricum	869	966	92	460	557	232
Uitgeest	1.080	1.204	295	447	571	247
Bergen	1.135	1.236	311	483	584	261
Dijk en Waard	917	968	94	238	289	27
Noord-Holland	975	1.086		362	478	

In bovenstaande tabel is naast de woonlasten ook een rangnummer opgenomen. Alle (deel) gemeenten hebben een rangnummer dat aangeeft hoe hoog de woonlasten zijn in vergelijking met andere gemeenten in Nederland. Nummer 1 heeft de laagste woonlasten. Het hoogste rangnummer is 346.

Woonlasten Dijk en Waard 2026

Jaarlijks tonen we in deze paragraaf de woonlasten. Dit jaar gaat het anders: de woonlasten worden opgenomen in het raadsvoorstel tot vaststelling van de belastingverordeningen 2026 aan het einde van dit jaar. Voor deze wijziging zijn een paar redenen.

Ten eerste: het tarief voor de OZB 2026 is nog niet bekend. Dit is afhankelijk van de totale WOZ-waarde, die pas eind 2025 beschikbaar is.

Ten tweede: het tarief voor de afvalstoffenheffing 2026 is nog niet bekend.

Ten derde: het tarief voor de rioolheffing 2026 is nog niet bekend. De rioolheffing kende een arbeidsintensieve wijze van heffen. Daarom is er in 2025 een onderzoek uitgevoerd naar de verschillende heffingssystemen en welke het beste past bij gemeente Dijk en Waard. Het onderzoek is, bij het opstellen van de begroting 2026, in de afrondende fase. Vervolgens zullen de opties aan de Raad worden voorgelegd ter besluitvorming. Het streven is om bij het opstellen van de verordening 2026 de nieuwe heffingssystematiek toe te passen.

Eigenaar		Huurder	
Eenpersoons		Meerpersoons	
OZB			
Afvalstoffenheffing	Tarieven volgen bij vaststellen belastingverordeningen 2026 in december		
Rioolheffing			
Totaal			

Kwijtscheldingsbeleid

Niet iedere belastingplichtige is in staat om de gemeentelijke belastingen betalen. In dat geval kan men, onder bepaalde voorwaarden, kwijtschelding aanvragen.

In het kwijtscheldingsbesluit 2026 wordt opgenomen welke belastingen en heffingen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Gemeente Dijk en Waard heeft de uitvoering van deze belastingen neergelegd bij Cocensus. Bij Cocensus kan een verzoek tot kwijtschelding worden ingediend.

3.2 Weerstandvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de geïdentificeerde risico's voor de gemeente Dijk en Waard. Dit risicoprofiel bepaalt de weerstandscapaciteit die nodig is om deze risico's op te kunnen vangen. De benodigde weerstandscapaciteit afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit geeft de ratio van het weerstandsvermogen van de gemeente Dijk en Waard weer.

Bij de Jaarrekening 2024 is het risicoprofiel geactualiseerd. Voor de begroting 2026 zijn de risico's opnieuw tegen het licht gehouden. Hierbij zijn geen inzichten naar voren gekomen die aanleiding geven de risico-inschattingen te wijzigen. Het benodigde weerstandsvermogen is daardoor hetzelfde als bij de Jaarrekening 2024. Het risicoprofiel is ook niet gewijzigd. In totaal zijn circa dertig risico's in het risicoprofiel opgenomen. De tien risico's die in financiële zin de grootste zijn, staan beschreven onder het kopje "Risicoprofiel".

Om hier een beeld te kunnen geven van de weerstandscapaciteit (de ratio van het weerstandsvermogen) van de gemeente Dijk en Waard hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit is een zekerheidspercentage van 80% gebruikt.
- Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de "vrije" ruimte in de reserve bouwgrondexploitaties. Eerder bestond de beschikbare weerstandscapaciteit alleen uit de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit. In de Prognose reserves 2023-2027 (door de raad op 7 november 2023 vastgesteld) is bepaald dat ook de "vrije" ruimte van de reserve bouwgrondexploitaties onderdeel

is van het beschikbare weerstandsvermogen. Ter informatie onderstaand in cursief de betreffende passage in de Prognose reserves 2023-2027.

In het weerstandsvermogen (de ratio) wordt een totaalbeeld gegeven inclusief de risico's van de grexen. Dit betekent dat de risico's die verbonden zijn aan de grexen opgenomen worden in de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. De "vrije" ruimte in de reserve bouwgrondexploitaties (totaal van de reserve minus de inschatting toekomstige vennootschapsbelasting en de onttrekkingen kapitaallasten voor doortrekken Punt en Herinrichting omgeving Veilingterrein) wordt opgenomen in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Met deze uitgangspunten is de ratio van het weerstandsvermogen voor de gemeente Dijk en Waard 2,9.

Om de ratio van het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, maken gemeenten vaak gebruik van onderstaande waarderingstabel die is opgesteld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente.

waardering	ratio	betekenis
A	> 2	uitstekend
B	1,4 – 2	ruim voldoende
C	1 – 1,4	voldoende
D	0,8 – 1	matig
E	0,6 – 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

Risicoprofiel

Onderstaand overzicht toont de tien risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risico	Kans	Financieel gevolg
<u>Conjunctuurrisico's grondexploitaties</u> Binnen de grondexploitaties is er een generiek risico aanwezig voor conjunctuureffecten. De grondprijzen staan onder druk, rentetarieven en bouwkosten stijgen. Er is een scenario uitgewerkt waarin de bouwkosten met 5% toenemen, de opbrengststijging grond 0% is en de rente toeneemt met 2%.	70%	€ 3.000.000
<u>Hervormingsagenda Jeugd</u> De ingerekende besparingen in de Hervormingsagenda Jeugd zijn fors. Zolang de wettelijke kaders nog niet zijn aangepast, bestaat het risico dat deze besparing (gedeeltelijk) niet gerealiseerd wordt.	50%	€ 2.800.000
<u>Jeugd</u> De kans bestaat dat de raming voor uitgaven jeugdzorg niet toereikend is. Het beroep op jeugdzorg en de daaraan verbonden kosten kunnen hoger zijn dan wat in de raming is opgenomen.	60%	€ 2.000.000
<u>Spooronderdoorgang Vaanpark Westpoort</u> Raming van deze investering is € 6,5 miljoen. Over de kans op overschrijding is een inschatting gemaakt.	50%	€ 1.750.000
<u>Netcongestie</u> Door capaciteits- en spanningsproblemen kan Liander niet alle aanvragen voor netaansluiting van stroom honoreren. Er wordt wel gewerkt aan het uitbreiden van de capaciteit van het distributienet en het aanpassen van de netstructuur, maar naar verwachting zullen deze werkzaamheden voor onze regio pas in het vierde kwartaal van 2028 worden afgerond. Door deze netcongestie zijn inmiddels ook de doorlooptijden van een geaccepteerde aanvraag t/m de aansluiting verlengd van ca. 0,5 jaar naar maar liefst ca. 1,5 jaar. Dit kan voor veel projecten die op stapel staan leiden tot vertraging met als gevolg extra kosten.	30%	€2.500.000

Risico (vervolg tabel)	Kans	Financieel gevolg
<u>Gemeenschappelijke regelingen</u> Begrotingsoverschrijdingen bij gemeenschappelijke regelingen worden doorbelast aan de gemeente. Voorbeelden van gemeenschappelijke regelingen zijn de GGD, de Veiligheidsregio en Zaffier.	70%	1.000.000
<u>Opbrengsten leges</u> De opbrengsten van leges, en dan vooral de bouwleges, kunnen lager uitvallen dan de raming. Ook de invoering van de Omgevingswet brengt mogelijk lagere opbrengsten met zich mee.	70%	€900.000
<u>Spooronderdoorgang Zuidtangent</u> Er is in de budgetten voor de spooronderdoorgang rekening gehouden met een risico-reservering van 12,5%. Naast deze risico's is met partner Prorail een inschatting gemaakt van het risico op kostenstijging (Verwachte NU-waarde, P85). Dit risico wordt ingeschat op circa € 1,2 miljoen. De kans op deze overschrijding wordt geschat op 50%.	50%	€ 1.200.000
<u>Buig</u> (gebundelde uitkering van het Rijk voor de bekostiging van uitkeringen op grond van een aantal wetten, waaronder de Participatiewet) In onze begroting hebben we een inschatting gemaakt van zowel het te ontvangen budget inkomensdeel WWB als de verwachte uitgaven voor uitkeringen WWB (uitvoering door Zaffier). De inkomsten kunnen afwijken van de inschatting door een nieuwe verdeelmethode van het Rijk. Ook de uitgaven kunnen anders zijn door bijvoorbeeld mindere economische omstandigheden (meer klanten).	50%	€ 1.150.000
<u>Inflatie/Prijsstijgingen</u> Bij de raming van budgetten wordt een indexatie voor prijsstijgingen meegenomen. De daadwerkelijke inflatie c.q. prijsstijging voor zowel inkopen als aanbestedingen kan hoger uitvallen. Beschikbare budgetten zijn dan niet meer toereikend om de lasten te dekken.	50%	€ 1.050.000
Totaal tien grootste risico's	max	€ 17.350.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het totale maximale financiële gevolg van de risico's ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in de maximale omvang optreden. De uitkomst van deze simulatie is dat, met een zekerheid van 80%, met een bedrag van € 14.850.000 de risico's kunnen worden afgedekt.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit gaan we uit van de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en de "vrije" ruimte in de reserve bouwgrondexploitaties.

Algemene reserve, eindstand Jaarrekening 2024	€ 29.256.000
*-Onbenutte belastingcapaciteit	€ 6.638.000
"Vrije" ruimte in de reserve bouwgrondexploitaties	€ 6.991.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 42.885.000

Relatie tussen benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet er een relatie worden gelegd tussen enerzijds de financieel gekwantificeerde risico's en daaraan gerelateerde benodigde weerstandscapaciteit en anderzijds de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare

weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen:

Ratio weerstands- vermogen	=	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 42.885.000	= 2,9
		Benodigde weerstandscapaciteit		€ 14.850.000	

Kengetallen

	Werkelijk 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029	Indeling kengetallen		
							Cat A	Cat B	Cat C
Netto schuldquote	25%	26%	34%	53%	70%	75%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	30%	24%	32%	51%	67%	72%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	34%	36%	32%	27%	23%	21%	>50%	20-50%	<20%
Kengetal grondexploitatie	2%	5%	7%	5%	4%	2%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	1%	1%	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	92%	95%	82%	82%	82%	82%	<95%	95-105%	>105%

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf laten we zien hoe we de kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom beheren. Kapitaalgoederen zijn goederen waar de gemeente in investeert en die van groot maatschappelijk nut zijn voor de uitvoering van gemeentetaken. Denk aan wegen, viaducten, speelvoorzieningen en riolering. Deze goederen hebben doorgaans een lange levensduur en een hoge vervangingswaarde.

We houden de functie van kapitaalgoederen in stand door dagelijks en groot onderhoud en vervangingswerkzaamheden. De kwaliteit van het onderhoud is, naast het duurzaam in stand houden, bepalend voor de manier waarop inwoners de openbare ruimte beleven. Het onderhouden van deze kapitaalgoederen kost veel geld.

In deze paragraaf geven we ook aan wat het beleidskader is en welke kwaliteitseisen en financiële middelen voor het onderhoud van kapitaalgoederen vastgesteld zijn. Artikel 12 BBV schrijft voor dat het onderhoud in ieder geval moet worden aangegeven voor wegen, riolering, waterhuishouding, groenvoorzieningen en gebouwen. Wij voegen daar civiele kunstwerken, openbare verlichting en speelvoorzieningen aan toe.

De gegevens van de diverse objecten leggen we vast in de beheerpakketten GISIB, Brutis, TechView, ABS en PLANON. Door regelmatig te inspecteren en wijzigingen te verwerken bieden de beheerpakketten een actueel inzicht in kwaliteit en kwantiteit van de objecten. De beheerpakketten vormen de basis voor de benodigde financiële middelen voor het dagelijks en groot onderhoud van de kapitaalgoederen.

Strategisch beheerkader

Beleidskader

Kapitaalgoed	Vastgelegd in	Vastgesteld	Vernieuwing
--------------	---------------	-------------	-------------

Strategisch (door de gemeenteraad)

Openbare ruimte	Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033	2023	2027
Openbare ruimte	Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda Regio Alkmaar	2023	2026
Riolering	Programma Stedelijk water en rioleringen 2022-2027	2021	2027

Operationeel (door het college van B&W)

Openbare ruimte	Uitvoeringsplan Integraal Beleid Openbare Ruimte 2024-2033	2023	2027
Openbare ruimte	Beleidsplan Klimaatadaptatie	2023	2026

Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2024-2033 is in november 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn de integrale kaders vastgelegd voor de openbare ruimte. Deze kaders bestaan onder andere uit ambities en beleidsuitgangspunten om gericht te werken aan maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, duurzaamheid, klimaatadaptatie en circulariteit. Bovendien is het onderhoudsniveau per areaal en gebiedstype bepaald.

Voor de gemeente is gekozen voor gebiedsafhankelijke kwaliteitsniveaus. De beeldkwaliteit van de openbare ruimte moet

voornamelijk voldoen aan kwaliteitsniveau B. In winkel- en centrumgebieden geldt voor enkele elementen kwaliteitsniveau A.

Aanvullend op het raadskader heeft het college het Uitvoeringsplan Integraal Beleid Openbare Ruimte 2024-2033 vastgesteld. Het bevat nadere (uitvoerings-)regels en actiepunten om invulling te geven aan de kaders. Op basis van deze elementen zijn ook de benodigde aanvullende budgetten inzichtelijk gemaakt.

De Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda Regio Alkmaar is in november 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Het is geschreven in samenwerking met het HHNK, PWN en zes gemeenten in de regio. In het document wordt de regionale opgave, de Klimaatadaptatiestrategie en de bijbehorende regionale en lokale uitvoeringsagenda beschreven. De adaptatiestrategie is onderbouwd met de basisinventarisatie klimaatkwetsbaarheden (klimaatstresstesten), uitgevoerd in 2019, en de klimaatdialogen met interne en externe stakeholders die in 2020 zijn gehouden.

Aanvullend op het raadskader heeft het college in november 2023 het beleidsplan Klimaatadaptatie vastgesteld. Het bevat nadere (uitvoerings-)regels en actiepunten om invulling te geven aan de kaders. De benodigde aanvullende budgetten zijn inzichtelijk gemaakt.

In december 2022 heeft de gemeenteraad het Programma Stedelijk Water en Riolering 2022-2027 vastgesteld. Hierin staat hoe we invulling geven aan de zorgplicht voor de riolering en aan de aanpassingen die nodig zijn door klimaatverandering, welke kosten ermee gemoeid zijn en welke financiële middelen hiervoor nodig zijn. Dit vormt een beleidsmatige basis voor de rioolheffing.

Dagelijks en groot onderhoud

Voor de uitvoering van dagelijks onderhoud worden in de begroting jaarlijks budgetten beschikbaar gesteld, gebaseerd op de vorige begroting. Het gemeentelijk areaal groeit, onder andere door de ontwikkeling en oplevering van nieuwbouw- en inbreilocaties. De budgetten voor onderhoud moeten meegroeien om functieverlies, schade en kapitaalvernietiging te voorkomen.

De kosten voor groot onderhoud zijn niet ieder jaar gelijk. Om de jaarlijkse lasten wel gelijk te houden, doteren we op basis van een meerjarenonderhoudsplan een gelijk bedrag vanuit de exploitatie aan de voorzieningen. Uit deze voorzieningen onttrekken we jaarlijks de verwachte kosten voor groot onderhoud in dat jaar. Deze systematiek geeft een goede beheertechnische en financiële basis voor groot onderhoud, ook op de langere termijn.

Investerings

Investerings voor het oprichten van nieuwe objecten, voor het vervangen van objecten en voor het toevoegen van extra functionaliteit(en) aan bestaande objecten nemen we op in het meerjareninvesteringsplan. De kapitaallasten die hieruit voortvloeien, verwerken we in de begroting.

Onderstaande tabel toont de budgetten voor beheer, dagelijks en groot onderhoud.

Bedragen (X € 1.000)	Onderhoudsbudget	Voorziening	Achterstallig onderhoud
Wegen	2.749	Ja	Nee
Riolering	1.207	Ja	Nee
Kunstwerken en waterhuishouding	2.292	Ja	Nee
Openbaar groen	2.439	Ja	Nee
Gebouwen	2.699	Ja	Nee
Openbare verlichting	330	Ja	Nee
Speelvoorzieningen	85	Nee	Nee
	11.801		

Uitbreiding areaal

In de gemeente wordt op verschillende plaatsen volop gebouwd. Dit leidt jaarlijks tot een significante groei van het areaal dat beheerd en onderhouden moet worden. Uitgangspunt is dat voor de groei van het areaal als gevolg van de uitbreiding van de gemeente (autonome ontwikkelingen) volledig toereikende onderhoudsbudgetten beschikbaar zijn. Dit is noodzakelijk om aan de gewenste kwaliteitsniveaus te kunnen blijven voldoen. De benodigde budgetten van deze uitbreidingen worden onder andere verkregen uit de groeigelden vanuit de algemene uitkering. Actualisatie van de areaaluitbreidingen en de bijbehorende toename van de beheerkosten worden jaarlijks inzichtelijk gemaakt, waarna extra onderhoudsbudgetten worden aangevraagd.

Gebieden

Naast het onderhoud aan de afzonderlijke kapitaalgoederen voeren we ook integraal onderhoud uit in gebieden.

Groot onderhoud gebieden

- Molenwijk (Heerhugowaard (noordoost)): in februari 2024 hebben we het definitieve ontwerp van de herinrichting van het noordoostelijke deel van de Molenwijk aan de bewoners gepresenteerd. Vanwege de wens om meer circulair te werken, hebben we meer tijd genomen voor onderzoek en uitwerking. Planning: start uitvoering begin 2026.
- Bomenbuurt (Zuid-Scharwoude): in 2024 zijn we verdergegaan met de inwonersparticipatie en hebben we een start gemaakt met het ontwerp. Planning: start uitvoering april 2026.
- Rustenburgerweg: in 2025 is een participatietraject gevolgd met omwonenden om te inventariseren welke wensen en uitdagingen er zijn. Begin 2026 is dit traject voltooid en zijn de uitgangspunten duidelijk. In 2026 start de voorbereiding van het project. Het streven is om eind 2026, begin 2027 de uitvoering te starten.
- C. Fabritiuspark: in 2025 is gestart met de voorbereiding en participatie. Het project wordt gesplitst in een project woonstraat en een project park. De uitvoering van de woonstraat start, afhankelijk van diverse keuzes, tussen 2026 en 2028. Het park kan mogelijk in 2026 worden uitgevoerd.

1. Wegen

In 2026 wordt naar aanleiding van inspectieresultaten groot onderhoud uitgevoerd aan diverse wegen.

2. Riolering

Het Programma Stedelijk Water en Rioleringen 2022-2027 (PSWR) is in 2022 vastgesteld in de gemeenteraad van Dijk en Waard. Het legt verantwoording af over de manier waarop we zorgen voor riolering, grondwater en hemelwater.

Met periodieke inspecties wordt de technische staat van het rioolstelsel beoordeeld. Voor het dagelijks onderhoud en het vervangen van de riolering is budget gereserveerd.

3. Waterhuishouding

Dijk en Waard is een waterrijke gemeente. Het onderhouden van de watergangen binnen de gemeente is van groot belang voor voldoende waterberging en voor de bevaarbaarheid. De gemeentelijke taken na de overdracht van het onderhoud van het stedelijk water betreffen voornamelijk het onderhoud van het buitengebied. Het onderhoud vindt plaats op het vastgestelde kwaliteitsniveau. Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier onderhoudt de watergangen in het binnenstedelijk gebied.

4. Groen

Het openbaar groen wordt onderhouden op het afgesproken kwaliteitsniveau. Speciale aandacht hebben we voor het uitbreiden en vergroten van de biodiversiteit en het bomenbestand. Uitbreiden en vergroten van de biodiversiteit vindt met name plaats door ecologisch maaibeheer, inzaaien van bloemenmengsels en het extensief beheer van bosplantsoenen. Door deze vorm van beheer krijgen de inheemse flora en fauna meer kans om zich in de gemeente te vestigen en uit te breiden. Ook bij renovaties en nieuwe planten en bomen wordt

rekening gehouden met het vergroten van de biodiversiteit, door uitbreiding van het assortiment.

5. Gebouwen

Jaarlijks wordt het meerjarenonderhoudsplan gebouwen geactualiseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met het gewenste onderhoudsniveau c.q. de conditie. Dit is afhankelijk van onder meer de leeftijd van het object, de toekomstverwachting en het gebruiksdoel. In Dijk en Waard wordt voor het planmatig onderhoud gewerkt met een onderhoudsvoorziening.

In verband met de klimaatdoelstellingen streeft het college naar verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed. Dit wordt zoveel mogelijk meegenomen in het planmatig onderhoud.

6. Civiele kunstwerken

In 2026 wordt naar aanleiding van inspectieresultaten groot onderhoud uitgevoerd aan diverse civiele kunstwerken.

7. Openbare verlichting

In 2026 wordt naar aanleiding van inspecties en meldingen klein en groot onderhoud uitgevoerd aan de openbare verlichting. Daarmee voldoen we aan het afgesproken kwaliteitsniveau.

8. Speelvoorzieningen

In 2026 wordt naar aanleiding van inspecties en meldingen klein en groot onderhoud uitgevoerd aan de speelvoorzieningen. Daarmee voldoen we aan het afgesproken kwaliteitsniveau.

Overzicht beleidskaders

Kapitaalgoederen	Vastgelegd in	Vastgesteld	Vernieuwing
<u>Vastgesteld door de gemeenteraad</u>			
Strategisch beleid openbare ruimte	Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte Dijk en Waard 2024-2033	2023	2027
Strategisch beleid openbare ruimte	Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda Regio Alkmaar	2023	2026
Riolering	Programma Stedelijk Water en Rioleringen 2022-2027	2021	2027
<u>Operationeel (door het college van B&W)</u>			
Tactisch beleid openbare ruimte	Uitvoeringsplan Integraal Beleid Openbare Ruimte 2024-2033	2023	2027
Tactisch beleid openbare ruimte	Beleidsplan Klimaatadaptatie	2023	2026
Wegen	GISIB (beheerprogramma)		
Riolering			
Kunstwerken	GISIB (beheerprogramma)		
Waterwerken	GISIB (beheerprogramma)		
Groen	GISIB (beheerprogramma)		
Speelvoorzieningen	ABS (beheerprogramma)		
Gebouwen	Planon (beheerprogramma)		
Openbare verlichting	TechView (beheerprogramma)		

3.4 Financiering

Inleiding

Met de paragraaf Financiering informeren wij u over de wijze waarop de gemeente Dijk en Waard benodigde geldmiddelen aantrekt en (tijdelijk) overtollige geldmiddelen uitzet.

De wet Financiering decentrale overheden (Fido), de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Hof) en de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden vormen het wettelijk kader voor de financiering. Ook met de richtlijnen uit het BBV, de financiële verordening, het Treasurystatuut en de beleidsregels over het verstrekken gemeentegaranties en geldleningen wordt rekening gehouden.

Ook leest u in deze paragraaf wat, op hoofdlijnen, de verwachte ontwikkelingen zijn op het gebied van financiering van de gemeente Dijk en Waard voor de jaren 2026 tot en met 2029.

Treasury- en rentebeleid

De gemeente voert een zorgvuldig treasurybeleid. Treasury houdt zich bezig met risico's die samenhangen met alle (toekomstige) kasstromen. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de bepalingen van de bestaande leningenportefeuille (onder andere herfinanciering en renteaanpassingen).

Het treasurybeleid is voornamelijk gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door het resultaat en vermogen te beschermen tegen financiële risico's en de organisatie financierbaar te houden. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van liquiditeitenplanningen.

De belangrijkste uitgangspunten en beleidsvoornemens zijn:

- zorgen voor voldoende financierbaarheid op korte en lange termijn
- zorgen voor passende financieringslasten
- beheersen van rente- en/of financieringsrisico's
- risicomijdend afgeven van nieuwe garanties/borgstellingen
- zorgen voor een effectief, veilig en efficiënt betalingsverkeer
- actief onderhouden van contacten met marktpartijen om toegang tot de financiële markten open te houden

Deze uitgangspunten leiden tot het zo nauwkeurig mogelijk toepassen van de 'matching' tussen opgenomen gelden, uitgezette gelden, verwachte inkomsten en verwachte uitgaven. Daarnaast wordt actief gebruikgemaakt van de wettelijke mogelijkheden om te zorgen voor passende financieringslasten. Dit resulteert onder meer in het maximaal betrekken van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm bij financieringsbeslissingen. In geen geval worden deze limieten langer dan toegestaan overschreden, tenzij de toezichthouder daarvoor vooraf toestemming heeft gegeven.

Overheden worden als collectief zeer betrouwbaar geacht en worden door geldverstrekkers als zeer kredietwaardig beschouwd. Als gevolg hiervan is de toegang tot financiële markten voor de gemeente Dijk en Waard gegarandeerd en kan tegen relatief voordelige voorwaarden worden geleend.

Rentebeleid interne rekenrente

Over de activa (zoals grond, gebouwen en grondexploitaties) van de gemeente wordt een interne rekenrente toegerekend aan de exploitatie. Op deze manier wordt de externe financiering van de gemeente door het aantrekken van geldleningen doorbelast naar de met deze geldleningen aangekochte activa.

In de huidige (bij de Jaarrekening 2024) vastgestelde grondexploitaties wordt gerekend met 0,50%. Voor de overige activa wordt in 2025 ook een rentepercentage van 0,50% gehanteerd.

De notitie rente 2023 van de commissie BBV geeft aan dat de omslagrente voor zowel de grondexploitaties als de overige activa maximaal 0,50% mag afwijken van het werkelijke rentepercentage. Nieuw is dat vanaf 2025 voor grondexploitaties geen onderscheid meer wordt gemaakt in het BBV, waardoor de rentetoerekening plaatsvindt op basis van de reguliere omslagrente. Voor 2026 is ervoor gekozen om het rentepercentage niet af te ronden, maar het werkelijke rentepercentage toe te passen. Voor zowel de grondexploitaties als de overige activa wordt daarom voor 2026 een omslagpercentage van 0,55% gehanteerd.

Jaarlijks wordt gezien of de rekenrentes nog aansluiten op de regelgeving van het BBV en op de verwachte marktontwikkelingen. Op basis van de jaarlijkse actualisatie van het rentebeleid stelt de raad de rentepercentages voor het komende begrotingsjaar vast. Met de vastgestelde percentages wordt ook de Jaarrekening 2026 opgemaakt.

Renteschema

Onderstaand schema toont de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening.

Renteschema		bedragen x € 1.000	
a	De externe rentelasten over korte en lange financiering	1.699	
b	De externe rentebaten	-125	
	Saldo rentelasten en rentebaten		1.574
c	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-115	
d	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	0	
	Saldo door te berekenen externe rente		-115
e	Rente over eigen vermogen	0	
f	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	0	
	Totaal aan taakvelden (inclusief overhead) toe te rekenen rente		0
g	De werkelijk aan taakvelden (inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)		-1.594
Renteresultaat op het taakveld Treasury			-135

Het voordelig renteresultaat komt doordat minder rente wordt betaald aan de bank dan er wordt toegerekend aan de taakvelden.

Renteontwikkeling

Na jaren van daling van de tarieven van langlopende leningen naar historisch lage percentages, zijn de tarieven vanaf 2023 in een stijgende lijn terechtgekomen. Dit komt voornamelijk door de maatregelen van de Europese Centrale Bank (ECB) om de inflatie te beteugelen. Nieuwe langlopende leningen kunnen momenteel (september 2025) worden aangetrokken voor percentages tussen de 2,40 en 3,40 procent, afhankelijk van de vorm en looptijd. Analisten verwachten voor de komende jaren een gelijkblijvend niveau van de tarieven voor langere rentevaste periodes.

Ook de tarieven van kortlopende leningen (1 jaar en korter) zijn, na jaren van daling naar historisch lage percentages, in een stijgende lijn terechtgekomen. Nieuwe kortlopende leningen kunnen momenteel worden aangetrokken voor ongeveer 2,05 procent. Analisten verwachten ook hier voor de komende jaren een ongeveer gelijkblijvend niveau.

Liquiditeitenplanning

De gemeente houdt de liquiditeitenplanning met inachtneming van de grondexploitaties, investeringsplannen en de te betalen aflossingen scherp in de gaten. Het liquiditeitsaldo wordt goed bewaakt en waar dat nodig is kan, ter overbrugging en ter voorkoming van het uitkomen boven de kasgeldlimiet voor langer dan drie kwartalen, een kortlopende of langlopende lening worden aangetrokken.

Op basis van de liquiditeitenplanning is de verwachting dat de gemeente de komende jaren meerdere langlopende leningen zal aantrekken. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verwachte investeringen. Voor de ontwikkeling van de financieringsbehoefte wordt verwezen naar de prognose meerjarenbalans. De investeringen zullen daarnaast zorgen voor een toename van de schuldpositie van de

gemeente. Kengetallen bij de ontwikkeling van de schuldpositie vindt u in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Ontwikkeling leningportefeuille

De gemeente hanteert een zogenaamde totaalfinanciering. Dat wil zeggen dat de gemeente geen financiering aantrekt voor specifieke projecten, maar alle inkomsten en uitgaven tezamen financiert. Deze wijze van financiering leidt tot eenvoud en efficiency. De huidige leningportefeuille van de gemeente bestaat uit de volgende langlopende leningen:

Leningportefeuille Dijk en Waard 2026 Bedragen x € 1.000						
Lenin g	Boekwaarde 1-1-2026	Aflossing 2026	Boekwaarde 31-12-2026	Rente- percentage	Rente 2026	Laatste jaar
1	4.590	270	4.320	1,070%	49	2042
2	61.737	3.632	58.105	1,050%	648	2042
3	6.120	360	5.760	1,110%	68	2042
4	1.857	929	929	-0,155%	-29	2027
5	3.833	1.278	2.556	-0,120%	-5	2028
* 6	1.444	208	1.236	5,810%	84	2031
* 7	881	127	754	5,800%	51	2031
Tota	80.462	6.803	73.659		867	

** Lening 6 en 7 zijn doorverstrekt aan een woonstichting. De jaarlijks te betalen rente en aflossing wordt op hetzelfde moment aan de gemeente betaald door deze woonstichting.*

De boekwaarde van de langlopende leningen is per 1 januari 2026 € 80,5 miljoen. Hiervan is € 2,3 miljoen doorgeleend aan een woonstichting. Er wordt in 2026 € 6,8 miljoen afgelost op bestaande leningen (waarvan € 0,3 miljoen indirect wordt betaald door de woonstichting).

De leningen 1, 2 en 3 zijn het resultaat van het herfinancieren van een groot deel van het leningenpakket begin 2022. Hiermee is destijds een groot gedeelte van de schuldpositie voor een lange termijn geleend tegen een laag rentepercentage. De leningen 4 en 5 zijn nog het resultaat van financiering uit de periode van negatieve rentepercentages.

Renterisiconorm

Een belangrijk uitgangspunt in de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan lange financiering, dat wil zeggen een rente met een typische looptijd van langer dan één jaar, is in de Wet Fido de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Dat betekent dat in een jaar 20% van het begrotingstotaal mag worden vernieuwd (herfinanciering en/of renteherziening). Het doel hiervan is dat gemeenten hun vaste leningportefeuille zodanig spreiden dat de renterisico's gelijkmatig over de jaren worden gespreid.

In onderstaande tabel vindt u de berekening van de renterisiconorm.

Renterisiconorm				
	2026	2027	2028	2029
1. Renteherzieningen	0	0	0	0
2. Aflossingen	6.803	6.822	5.914	4.658
3. Renterisico (1 + 2)	6.803	6.822	5.914	4.658
4. Renterisiconorm	63.567	63.567	63.567	63.567
5. Ruimte onder renterisiconorm	56.764	56.745	57.653	58.909
Berekening renterisiconorm				
4.a Begrotingstotaal 2026	317.835			
4.b Vastgesteld percentage	20%			
4. Renterisiconorm 2026 (4.a * 4.b / 100)	63.567			

Voor de jaren 2026 tot en met 2029 blijft de gemeente Dijk en Waard ruim onder de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Om een grens te stellen aan korte financiering, dat wil zeggen een rente met een typische looptijd tot één jaar, is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal. De gemiddelde korte financiering (de netto vlottende schuld) moet elke drie maanden getoetst worden aan de kasgeldlimiet. Hiertoe wordt het gemiddelde genomen van de korte financiering per aanvang van de drie kalendermaanden in een kwartaal. Het doel van de kasgeldlimiet is om het risico van rentefluctuaties voor kort lenen te beperken.

In onderstaande tabel vindt u de berekening van de kasgeldlimiet.

Kasgeldlimiet	Bedragen x € 1.000
6.a Begrotingstotaal 2026	317.835
6.b Vastgesteld percentage	8,50%
6. Kasgeldlimiet 2026 (6.a * 6.b / 100)	27.016

De gemeente Dijk en Waard heeft, binnen de gestelde normen en limieten, voldoende ruimte om de benodigde gelden op een geschikte wijze (kort of lang) aan te trekken.

Schatkistbankieren

Het Rijk heeft schatkistbankieren zonder leenfaciliteit verplicht gesteld voor gemeenten. Dit heeft namelijk een positief effect op de omvang van de overheidsschuld (EMU-schuld). Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden, waaronder gemeenten, al hun liquide middelen en beleggingen aanhouden in de Nederlandse schatkist bij het ministerie van Financiën en niet langer financiële middelen en vermogen bij private partijen buiten de schatkist houden.

Gemeenten mogen hun overtollige financiën tot een bepaald bedrag buiten de schatkist van het Rijk aanhouden. Voor gemeenten met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000. Voor de gemeente Dijk en Waard bedraagt het drempelbedrag in 2026 € 6.357.000. Wanneer de gemeente verwacht in een kwartaal gemiddeld meer overschotten te hebben dan het drempelbedrag, moet een gedeelte tijdelijk bij het Rijk worden ondergebracht.

3.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

Interne bedrijfsvoering is van belang om de efficiëntie, effectiviteit, transparantie, verantwoording en tevredenheid van medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie te bevorderen. Zodat de organisatie optimaal wordt ondersteund en gestimuleerd in haar taak om de inwoners, bedrijven en instellingen in Dijk en Waard zo goed mogelijk te helpen. We werken aan een gedegen fundament voor een succesvolle gemeente Dijk en Waard, door het vergroten van onze voorspelbaarheid, het verhogen van ons kwaliteitsniveau, het versnellen van ons aanpassingsvermogen en het versterken van ons strategisch vermogen. Om te ontwikkelen naar een organisatie die goed en makkelijk samenwerkt. Een organisatie die omvangrijke en uitdagende taken en ambities kwalitatief en betrouwbaar kan uitvoeren. En met een gemeenschappelijk doel, waarbij onze organisatiewaarden Verbinding, Vakmanschap en Vooruitgang als kompas dienen.

Dat doen we onder meer door:

1. Het ondersteunen en adviseren van organisatie en bestuur bij het verder professionaliseren
2. Het stimuleren van vakmanschap, verbinding en vooruitgang binnen de gemeentelijke organisatie
3. Het verder bouwen aan een veilige en betrouwbare informatie- en automatiseringsstructuur
4. Het verder ontwikkelen van een Dijk en Waardse planning-en-controlcyclus zodat we een financieel gezonde en toekomstbestendige gemeente zijn

Ontwikkeling van de organisatie

De gemeente Dijk en Waard zet zich met organisatieontwikkeling in om onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers

optimaal te kunnen bedienen. Het team HR levert een doelgerichte bijdrage aan de organisatiedoelen, goed werkgeverschap en werknemerschap, en een stimulerende werkomgeving.

Onze organisatiewaarden – Verbinding, Vakmanschap en Vooruitgang – blijven onze motor voor organisatieontwikkeling en verdere professionalisering. We veranderen stap voor stap. In 2026 blijven we werken aan het versterken van de organisatiewaarden en het ontwikkelen van de organisatieopgaven: voorspelbaarheid vergroten, kwaliteit verbeteren, wendbaarheid verhogen en de strategische positie versterken.

Ontwikkeling van medewerkers

Onze visie op leren blijft de leidraad voor de ontwikkeling van onze medewerkers. Zij nemen steeds meer zelf de regie over hun professionele groei, ondersteund door een divers aanbod aan opleidingen en trainingen. Voor 2026 richten we ons vooral op vakmanschap, persoonlijk leiderschap en vaardigheden van de 21e eeuw, zoals digitalisering en het vergroten van het probleemoplossend vermogen.

Vitaliteit en verzuim

Het ziekteverzuimpercentage blijft dalen. In 2024 was dit 5,39% en deze daling zet zich voort in de eerste helft van 2025. Dit is mede te danken aan gerichte begeleiding van onze zieke medewerkers en leidinggevend en een hernieuwde focus op vitaliteit en preventie van verzuim. Deze positieve trend willen we voortzetten in 2026.

Werving en selectie

Vooruitkijkend naar 2026 zetten we verdere stappen om onze werving toekomstbestendig te maken. We introduceren een vernieuwde wervings- en selectieregeling die beter aansluit bij de dynamiek van de huidige arbeidsmarkt én bij onze organisatie, waarbij we ook aandacht

hebben voor diversiteit en inclusie. Daarnaast herzien we onze wervingsstrategie, met als doel deze nóg effectiever en aantrekkelijker te maken. Ook pakken we de vernieuwing van www.werkenbijdijkenwaard.nl op, zodat ons werkgeversmerk krachtiger naar voren komt en we ons als aantrekkelijke werkgever blijven profileren.

Integriteit

Integriteit is een belangrijk onderwerp binnen onze organisatie. Nieuwe medewerkers leggen de eed af en volgen een training integriteit en morele oordeelsvorming om basiskennis en vaardigheden te ontwikkelen voor ethische besluitvorming.

In 2026 zullen we het integriteitsbeleid verder vormgeven door de bekendheid te vergroten en de verantwoordelijkheden van medewerkers en leidinggevenden te verhelderen.

Verder richten we ons op de vitaliteit van onze medewerkers: de uitkomsten van het in 2025 uitgevoerde MedewerkerOnderzoek (MO) worden in 2026 gebruikt voor gerichte activiteiten voor het bevorderen van de tevredenheid, vitaliteit en bevlogenheid van onze medewerkers.

Ondersteuning en advisering

In 2026 blijven we ons inzetten voor een professioneel, betrouwbaar en wendbaar bestuur. Wij ondersteunen het bestuur en de organisatie met advies, procesbegeleiding en heldere bestuurlijke voorbereiding. Om de kwaliteit van de bestuurlijke besluitvorming te versterken, bieden we in 2026 de leerlijn Bestuurlijke besluitvorming aan. Deze leerlijn helpt medewerkers om beter aan te sluiten bij bestuurlijke behoeften en verwachtingen en draagt bij aan de leesbaarheid, zorgvuldigheid en bruikbaarheid van college- en raadsstukken.

In 2026 zetten we ook in op het versterken van juridische kwaliteit. De juridische kennisbank wordt verder geactualiseerd en we faciliteren de

ontwikkeling van juridische vakkennis door onderlinge kennisdeling en gerichte trainingen. Door vroegtijdig juridisch advies in processen te betrekken, beperken we risico's en vergroten we de uitvoerbaarheid van beleid en besluiten.

We blijven leren van binnengekomen bezwaren, klachten en verzoeken om informatie. Analyse van deze signalen levert waardevolle input op waarmee we onze dienstverlening kunnen verbeteren.

Managementinformatie over doorlooptijden, volumes en trends stelt ons in staat om gericht bij te sturen en ons proces waar nodig aan te passen.

We meten onze effectiviteit onder andere aan de hand van de tijdige en zorgvuldige afhandeling van bezwaarschriften en klachten én de tevredenheid van inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties over onze ondersteuning en dienstverlening.

Informatievoorziening en ICT

De digitale transformatie raakt alle onderdelen van onze gemeentelijke organisatie en vraagt om een stevige, samenhangende aanpak. In 2026 bouwen we voort op het uitvoeringsplan van onze visie op informatievoorziening. Daarmee versterken we ons digitale fundament, verbeteren we de informatievoorziening en verhogen we de digitale weerbaarheid van Dijk en Waard. En dragen we bij aan een veilige, transparante en toekomstbestendige informatievoorziening, waarin conform het recent genomen ALV-VNG-besluit, Common-Ground-beginselen een steeds belangrijkere rol gaan spelen.

Onze IT-infrastructuur is vernieuwd en klaar voor het leveren van een betrouwbare, veilige en toegankelijke digitale dienstverlening. We zijn voortdurend bezig met het omzetten van lokaal geïnstalleerde software naar moderne cloudoplossingen (SaaS). Dit maakt ons flexibeler, beter

schaalbaar en toekomstbestendig. Beheer wordt eenvoudiger, updates gaan automatisch en de beveiliging wordt sterker. Zo kunnen we efficiënter werken en onze dienstverlening blijven verbeteren.

De Europese en nationale informatiewetgeving ontwikkelt zich voortdurend. We monitoren nieuwe wetgeving, analyseren de impact, beleggen eigenaarschap en doen de benodigde aanpassingen. Zo kunnen we tijdig en effectief reageren op veranderingen.

We zetten kunstmatige intelligentie (AI) steeds gericht in om onze dienstverlening slimmer en effectiever te maken. Waar we eerder vooral de mogelijkheden verkenden, richten we ons nu in onze strategie op het daadwerkelijk benutten ervan, bijvoorbeeld in processen en besluitvorming. We handelen daarbij zorgvuldig, met oog voor ethische afwegingen, transparantie en het beheersen van risico's. We investeren ook in het versterken van digitale vaardigheden en in het stimuleren van innovatie en veranderbereidheid. Om AI-toepassingen verantwoord en doelgericht in te kunnen zetten, zijn aanvullende middelen nodig. We onderzoeken hiervoor de mogelijkheden binnen de huidige begroting en komen hier later op terug bij de raad.

Informatiebeveiliging

Op het gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming zetten we stappen om de digitale weerbaarheid van de organisatie verder te verhogen. Niet alleen vanwege geopolitieke spanningen met een toename van digitale dreigingen, maar ook omdat nieuwe nationale en Europese wetten dit noodzakelijk maken.

Voor de naderende Cyberbeveiligingswet (NIS2) is in 2025 een GAP-analyse uitgevoerd die heeft geresulteerd in een prioritering van beheersingsmaatregelen. Deze maatregelen vormen een belangrijk

onderdeel van het actieplan voor Informatiebeveiliging en Privacy (IB&P). Dit zorgt ervoor dat informatiebeveiliging nog meer aandacht krijgt. Het creëren van bewustzijn bij het bestuur over de verplichtingen en verantwoordelijkheden die deze wet voor hen met zich meebrengt, is een van de maatregelen die uitgevoerd moet worden.

In 2026 richten wij ons onder andere op:

- a. De actualisatie van procedures en het strategische beleid voor informatiebeveiliging en gegevensbescherming.
- b. Het verkrijgen van meer inzicht in risico's die samenhangen met het toenemend gebruik van AI in processen en applicaties. We volgen als organisatie een lerende en verkennende aanpak van AI en iedere AI-toepassing moet worden getoetst op de onderdelen informatiebeveiliging, gegevensbescherming en ethiek.
- c. Het risicogebaseerd uitvoeren van audits en risicoanalyses op het gebied van gegevensbescherming (DPIA's). Het verwerkingsregister dat wordt opgezet vormt hiervoor de basis.
- d. Het structureel vergroten van bewustzijn op het gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming binnen de organisatie als belangrijk onderdeel van het eerdergenoemde actieplan.

Welke beheersingsmaatregelen een organisatie ook neemt, we lopen altijd achter op de voortdurende nieuwe ontwikkelingen binnen cybercriminaliteit. Het is daarom belangrijk dat er regionaal nog beter wordt samengewerkt en er nog meer kennis wordt gedeeld. Dijk en Waard heeft hier in het verleden al initiatieven voor genomen, zoals het opzetten van het privacynetwerk NHN in 2018. Dat is waardevol en samenwerking kan ook op andere onderdelen de regionale weerbaarheid vergroten. De eerste stappen zijn gezet in de samenwerking tussen de CISO's en FG's van de regio Alkmaar en de intentie is uitgesproken om deze samenwerking het komende jaar te versterken.

De planning-en-control-cyclus

De gemeente Dijk en Waard streeft naar financiële stabiliteit en duurzaamheid, zodat we onze ambities op een verantwoorde manier kunnen waarmaken. In 2026 zetten we onze inspanningen voort om de planning-en-controlcyclus te verbeteren. We doen dit in samenwerking met de organisatie, het bestuur en de raad en we houden rekening met de feedback van de accountant. We wegen de maatschappelijke doelen af tegen de beschikbare middelen en maken de risico's transparant. Op deze manier wordt onze financiële basis robuuster in een tijd van financiële onzekerheid.

In 2026 wordt er een nieuw college gevormd. Dit biedt onder meer de gelegenheid om de programmastructuur tegen het licht te houden en deze aan te passen waar nodig.

Communicatie

We werken aan een herkenbare en begrijpelijke manier van communiceren. In maart 2026 ondersteunen we de gemeenteraadsverkiezingen. We zorgen dat inwoners weten hoe en wanneer ze kunnen stemmen. Met het nieuwe college werken we aan duidelijke communicatieprioriteiten voor de komende bestuursperiode.

We luisteren naar wat er leeft in de wijken en dorpen en verbinden dit met de ambities van het bestuur en de uitvoering door de organisatie. Zo versterken we het vertrouwen tussen inwoners en gemeente.

Daarnaast dragen we bij aan de merkpositionering van Dijk en Waard. We laten zien waar de gemeente voor staat en vergroten zo de betrokkenheid, aantrekkingskracht en waardering.

We investeren in crisiscommunicatie. Dreigingen zoals cyberaanvallen, extreem weer of maatschappelijke spanningen vragen om een betrouwbare en goed voorbereide overheid. Heldere communicatie is daarbij essentieel.

Tot slot draagt communicatie bij aan de ontwikkeling van de organisatie. We helpen bij projecten en programma's die impact hebben op hoe en waar onze medewerkers hun werk doen. Denk aan Gebiedsgericht werken, dienstverlening, digitalisering en de verbouwing van het gemeentehuis.

3.6 Verbonden partijen

Cocensus

www.cocensus.nl

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Heemskerk
Openbaar belang	Het uitvoeren van de werkzaamheden met betrekking tot het heffen en invorderen van decentrale belastingen en heffingen.
Vertegenwoordiging	Het bestuur is samengesteld uit een Dagelijks Bestuur (DB) en een Algemeen Bestuur (AB). Het DB vergadert vijf keer per jaar. Twee van deze vergaderingen worden opgeschaald tot een AB-vergadering, met name om de jaarrekening en de begroting vast te stellen. Wethouder G.F. Ruiten vertegenwoordigt de gemeente Dijk en Waard in zowel het DB als het AB.

Rechtsvorm	Openbaar lichaam
------------	------------------

Financieel

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen 01-01-2026	225	31-12-2026	196
Vreemd vermogen 01-01-2026	10.523	31-12-2026	10.566
Resultaat 2026	0		
Bijdrage 2026	1.520		

Financieel belang
Bij de berekening van de bijdragen per gemeente is gebruikgemaakt van een rekenmodel. In dat model zijn de belangrijkste factoren het aantal objecten gesplitst naar woningen en niet-woningen en de specifieke heffingen per gemeente.

Overig

Risico's	De volgende risico's zijn gekwantificeerd in de weerstandsparagraaf: cyberaanval en overtreden van de privacywetgeving. Voor deze risico's zijn beheersmaatregelen getroffen.
Ontwikkelingen	Er zijn minder WOZ-bezwaren ingediend dan in 2023. Dit komt waarschijnlijk door een wetwijziging die het verdienmodel van No Cure No Pay bureaus beperkt. Gemeente Landsmeer is per 1 januari 2025 toetreden tot de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast participeert Cocensus in een project genaamd "check uw eigen woning". Er is een pilot gestart met de gemeente Heiloo in 2025. In dit project wordt de burger een actieve mogelijkheid gegeven om de staat van onderhoud van en in de woning op diverse elementen in te vullen hetgeen kan worden meegenomen in de waarde, juist op die bezwaargevoelige onderdelen die een taxateur bij de waardering van een woning niet altijd kan zien. Uiteindelijk leidt dit tot een betere WOZ-waarde en een verlaging van het aantal bezwaren. Daarnaast kan het bijdragen aan een grotere betrokkenheid van de burger bij de WOZ-waarde en zeker ook tot een groter wederzijds vertrouwen in de relatie burger-overheid.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Alkmaar

De GGD Hollands Noorden

- bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord-Holland Noord.
- bewaakt door gezondheidsrisico's en -onveiligheid te signaleren en de inzichten hierover actief te verspreiden.
- beschermt tegen bedreigingen van de volksgezondheid met preventie, bestrijding en voorlichting.
- bevordert individueel en collectief gezond gedrag en preventief beleid van de gemeenten en andere spelers in de gezondheidszorg.

Onder de kapstok 'Health in all policies' zijn alle werkzaamheden ingekaderd in vier focuslijnen:

- Gezond opgroeien, waaronder het consultatiebureau en andere activiteiten voor jeugdpreventie;
- Gezond ouder worden, waaronder aandacht voor gezonde leefstijl, psychosociale gezondheid en gezonde leefomgeving;
- Meedoen naar vermogen, waaronder aandacht voor zorgmijders en personen met onbegrepen gedrag en mede uitvoering geven aan de Wet verplichte GGZ (Wvvgz);
- Gezonde leefomgeving, waaronder proactieve inzet op preventie & gezonde leefstijl en bestrijding van (nieuwe) infectieziekten.

Meer algemeen zijn de hoofdtaken:

- ondersteuning van gemeenten bij realisatie en uitvoering van lokaal gezondheidsbeleid;
 - uitvoering van wettelijk opgelegde taken zoals: infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, Rijksvaccinatieprogramma, jeugdgezondheidszorg, publieksvoorlichting en gezondheidsbevordering.
- Wethouder G. Rep is lid van het Algemeen Bestuur van de GGD HN
Openbaar lichaam

Vertegenwoordiging
Rechtsvorm

Financieel

Eigen vermogen 01-01-2026
Vreemd vermogen 01-01-2026
Resultaat 2026
Bijdrage 2026
Financieel belang

Bedragen x € 1.000

807	31-12-2026	865
28.146	31-12-2026	28.146
0		
6.227		

Overig

Risico's

De GGD schat het totale risico voor 2026 in op € 1.020.000. Als hoog risico ingeschat zijn de Frictiekosten door bezuinigingsopgave met een risicobedrag van € 692.000. Andere benoemde risico's zijn Verbetering basispakket & ziekteverzuim JGZ, Implementatie ICT-apparatuur, Hogere instroom Veilig Thuis en Seksuele gezondheid. Genoteerde risico's in de aanvullende taken zijn medische arrestantenzorg en Infectieziektebestrijding & pandemische paraatheid.

Ontwikkelingen

Een aantal in het oog springende ontwikkelingen bij de GGD HN zijn:

- de uitwerking en gevolgen van de bezuinigingsmaatregelen. De bezuinigingen gaan gepaard met afbouw van personeel. Dit brengt frictiekosten met zich mee.
- Seksuele gezondheidszorg wordt grotendeels gefinancierd met een Specifieke Uitkering (SPUK ASG). Deze regeling staat landelijk onder druk. Het Rijk heeft aangekondigd dat de gelden vanaf 2026 met 10% worden gekort. De GGD heeft medewerkers in vaste dienst en loopt risico op doorlopende personeelskosten.
- De medische arrestantenzorg die de politie heeft aanbesteed is niet gegund aan de GGD. Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid wordt gefinancierd uit tijdelijke financiering door het Rijk. Het kabinet heeft aangekondigd fors op de pandemische paraatheid te bezuinigen. De capaciteit die de GGD sinds corona heeft opgebouwd, moet naar verwachting weer worden afgebouwd. De GGD kan dan niet meer adequaat reageren op nieuwe infectieziektedreigingen, opsporing daarvan en onverwachte uitbraken.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Hoorn
Openbaar belang	Het gezamenlijk uitvoeren van milieutaken in het samenwerkingsgebied. Het adviseren en ondersteunen van de deelnemers over de Omgevingswet.
Vertegenwoordiging	Deelnemer zijn de 16 gemeenten en de provincie. Er is een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Vanuit onze regio is een bestuurder uit Heiloo vertegenwoordigd in het Dagelijks Bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen 01-01-2026	2.715	31-12-2026	2.715
Vreemd vermogen 01-01-2026	6.805	31-12-2026	6.805
Resultaat 2026	0		
Bijdrage 2026	1.374		
Financieel belang	Onze bijdrage is gebaseerd op de wettelijke taken die wij verplicht moeten afnemen e(gedeeltelijk) plustaken (o.a. advisering op milieuaspecten).		

Overig

Risico's

De omgevingsdienst Noord-Holland Noord is niet robuust. Men heeft structureel middelen nodig om te kunnen voldoen. Deze middelen zijn voornamelijk niet beschikbaar (gesteld). Wel is een investeringsbudget aangemaakt dat gebruikt zal worden om te kunnen voldoen aan de robuustheidseisen. Vanuit de deelnemers is gevraagd bezuinigingsscenario's uit te werken. Nut en noodzaak van de gepresenteerde scenario's is onvoldoende aangetoond. Echter het doorvoeren van alle gepresenteerde bezuinigingsscenario's betekent dat deelnemers sommige taken terugkrijgen en wettelijke taken niet uitgevoerd worden. Daarom is door het Dagelijks Bestuur besloten om een onderzoek te laten uitvoeren en op basis daarvan verantwoorde keuzes te maken en voor te leggen aan de deelnemers. Ziekteverzuim en krapte op de arbeidsmarkt blijven een rol spelen. Ondanks dat er stappen zijn gezet. Landelijk wordt gewerkt aan het oprichten van een vereniging voor de omgevingsdiensten waarin zij kunnen samenwerken en informatie kunnen uitwisselen, maar ook personeel kunnen opleiden.

De werkzaamheden van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord worden binnen drie programma's geleverd en verantwoord, namelijk:

- Milieutaken (wettelijk verplichte taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de deelnemende gemeenten en de provincie);
- VTH plustaken (extra taken zoals advisering milieuaspecten en overige ondersteuning voor milieugerelateerde taken die voor de deelnemende gemeenten en de provincie worden verzorgd), en;
- Overhead (kosten van huisvesting en management).

Ontwikkelingen

De provincie laat een verkenning uitvoeren naar effectievere samenwerking c.q. samenvoeging van de omgevingsdiensten in Noord-Holland. Er is vanuit het Dagelijks Bestuur opdracht gegeven om een efficiencyonderzoek uit te voeren en de resultaten hiervan te gebruiken voor verantwoorde keuzes voor organisatieontwikkeling maar bezuinigingen. Er is een investeringsbudget gecreëerd van waaruit de eerste kosten gedekt kunnen worden om te komen tot een robuuste omgevingsdienst. De oprichting van de vereniging voor de omgevingsdiensten wordt met het Rijk besproken en zal in 2025/2026 met de deelnemers worden gecommuniceerd.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats

Openbaar belang

Noord-Scharwoude

- a. het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie.
- b. het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- c. het tot stand brengen en onderhouden van een landschap dat is afgestemd op a en b hierboven
- d. het verwerven van inkomsten uit het recreatiegebied ter verwezenlijking en instandhouding van deze belangen.

Vertegenwoordiging

Rechtsvorm

Openbaar lichaam

Financieel

Eigen vermogen 01-01-2026

Vreemd vermogen 01-01-2026

Resultaat 2026

Bijdrage 2026

Financieel belang

Bedragen x € 1.000

31-12-2026

31-12-2026

Overig

Risico's

Ontwikkelingen

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie (regionaal-historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze dienstbaar te maken voor een breed publiek.
Vertegenwoordiging	Het algemeen bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemers aan deze regeling. Wethouder G.F. Ruiten zit namens gemeente Dijk en Waard in het algemeen bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel**Bedragen x € 1.000**

Eigen vermogen 01-01-2026	396	31-12-2026	396
Vreemd vermogen 01-01-2026	1.228	31-12-2026	1.228
Resultaat 2026	0		
Bijdrage 2026	525		
Financieel belang	De bijdrage wordt bepaald naar rato van het aantal inwoners van de deelnemende gemeenten op 1 januari van het jaar.		

Overig

Risico's	Begin 2025 zijn de volgende risico's te onderscheiden die effect kunnen hebben op de financiële huishouding van het Regionaal Historisch Centrum: 1. Minder opbrengsten depotgebruik derden Het risico dat verhuurcontracten worden opgezegd is een continu aanwezig risico. De overeenkomsten betreffen voornamelijk langlopende contracten, dus de kans dat een van de partijen de overeenkomst opzegt wordt laag ingeschat. 2. Hogere energiekosten In 2025 wordt een renovatie en verduurzaming van de klimaatinstallatie uitgevoerd, die zal leiden tot een lager energieverbruik. De hierdoor verminderde energievraag en het gebruik van hernieuwbare energie (zonnepanelen, warmte-koude-opslag) zou moeten leiden tot lagere kosten. Hoe dit zich vertaalt in de kosten is afhankelijk van de ontwikkeling van de energiemarkt.
Ontwikkelingen	Conform het vigerende beleidsplan zullen twee thema's extra aandacht krijgen: het duurzaam bewaren van de digitale overheidsinformatie in het e-depot en het vergroten van de digitale dienstverlening aan burger en aangesloten overheden. Het project e-depot verloopt volgens planning en het streven is op korte termijn alle bij de GR aangesloten overheden hierop aan te sluiten. Voor de digitale dienstverlening zullen bestaande producten (zoals digitaliseren op verzoek, het geschiedenislokaal, het e-loket bouwdoossiers en het Woo-loket) verder worden ontwikkeld.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Minder leed en schade door een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en crisisbeheersing onder één regionale bestuurlijke regie.
Vertegenwoordiging	Het bestuur is samengesteld uit een Algemeen Bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit zoveel leden als het aantal deelnemers aan deze regeling. Burgemeester M.F. Poorter zit namens de gemeente Dijk en Waard in het Algemeen Bestuur.
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen 01-01-2026	4.912	31-12-2026	4.979
Vreemd vermogen 01-01-2026	34.343	31-12-2026	31.244
Resultaat 2026	0		
Bijdrage 2026	6.535		
Financieel belang	Bij de berekening van de bijdragen per gemeente is gebruikgemaakt van een rekenmodel dat door een extern bureau jaarlijks wordt geactualiseerd op basis van de dan geldende parameters.		

Overig

Risico's	Brandweervrijwilligers die van rechtswege overgaan in een arbeidsovereenkomst, langdurige uitval, IT-dreigingen, tekort aan ambulanceverpleegkundigen, materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten en een aanbestedingsclaim zijn (niet limitatief) onderkende risico's. In de jaarstukken is vermeld dat de Veiligheidsregio in staat is om de onderkende risico's financieel te dragen.
Ontwikkelingen	Door het verwachte ravijnjaar heeft de VRNHN een bezuiniging van 4% doorgevoerd. Separaat wordt op rijksniveau gesproken over een korting van 10% op de BduR-gelden. Door de financiële druk in relatie tot de hoge inflatie en de economische onrust komen de vervangingsinvesteringen van alle materieel in de probleemzone. De VRNHN gaat een meerjarenplan opstellen om de begroting structureel sluitend te houden.

Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar e.o. (VVI)

Bestuurlijk

Vestigingsplaats	Alkmaar
Openbaar belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling. Het gaat om de belangen die betrekking hebben op een doelmatige, milieuhygiënisch verantwoorde en zo circulair mogelijke verwijdering en verwerking van afvalstoffen. De VVI is aandeelhouder van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). Met 484 aandelen participeert de gemeenschappelijke regeling VVI voor ruim 13% in NV HVC.
Vertegenwoordiging	Wethouder E. Leibbrand vertegenwoordigt Dijk en Waard in het algemeen bestuur
Rechtsvorm	Openbaar lichaam

Financieel

Eigen vermogen 01-01-2026	24	31-12-2026	24
Vreemd vermogen 01-01-2026	0	31-12-2026	0
Resultaat 2026	0		
Bijdrage 2026	13		
Financieel belang	Het financieel belang van de gemeente in de VVI is op te delen in vier zaken.		

Ten eerste de rechtstreekse kosten voor het in stand houden van de GR. Voor 2026 zijn deze bedrijfskosten van de VVI afgerond begroot op € 43.000. De kosten worden naar rato van het tonnage afval (exclusief bedrijfsafval) aan de deelnemende gemeenten doorberekend. Voor Dijk en Waard komt dit voor 2026 uit op afgerond € 13.000. Dit is lijn met de bijdrage van voorgaande jaren.

Ten tweede de vereffening van de transportkosten tussen de deelnemende gemeenten. Bij het bepalen van de locatie van HVC is afgesproken dat de transportkosten voor iedere gemeente binnen de VVI gelijk moeten zijn. Verschillen in afstand en rijtijd tot HVC worden onderling verrekend op basis van een gemiddelde. Dijk en Waard ontvangt hierdoor ca. € 12.000 ter compensatie.

Ten derde de doorbelaste kosten vanuit HVC voor het verwerken en transport van het aangeboden afval. Op basis van een raming van het afvalaanbod (restafval en GFT) worden voorschotnota's opgesteld. Aan het einde van het jaar komt hiervan een afrekening. Bij de begroting wordt gewerkt met een financieel resultaat van € 0. Dit komt omdat mee- of tegenvallers door afwijkende hoeveelheden aangeboden afval of andere tarieven rechtstreeks bij de deelnemers in rekening worden gebracht en onderdeel zijn van de gemeentelijke begroting en budgetcyclus.

Ten vierde de garantstellingsprovisie die Dijk en Waard van de HVC, via de VVI, ontvangt. De uit te keren garantstellingsprovisie bedraagt in totaal 1% van de stand van de gegarandeerde leningen per 31 december van het voorgaande jaar en wordt uitgekeerd naar rato van duur en aantal gehouden aandelen A. De GR VVI houdt 484 aandelen A, ca. 13%. Deze verhouding is in de loop van het jaar gewijzigd door nieuw toegetreden aandeelhouders. Op basis van deze verhouding bedraagt de garantstellingprovisie 2026 voor de VVI € 797.000. Binnen de VVI vindt op basis van het aantal inwoners een nadere verdeling plaats.

Verder heeft de VVI zelf geen kredietfaciliteit, noch andere financieringsovereenkomsten met derden.

Overig

Risico's	Het risicoprofiel van de VVI is laag.
----------	---------------------------------------

De risico's van de gemeenschappelijke regeling VVI houden hoofdzakelijk verband met (i) de continuïteit van de afvalverwerking en (ii) het financiële risico van het aandeelhouderschap A in NV HVC. Een ander risico, dat in

ogenschouw dient te worden genomen betreft (iii) conformiteit met regelgeving op het gebied van mededinging, Wet Markt en Overheid en aanbesteding.

De verbintenissen en verplichtingen tussen de gemeente en de VVI zijn beperkt in (financiële) omvang. Dit maakt uittreden en verder gaan als (kleine) zelfstandige aandeelhouder van HVC tot een reële mogelijkheid. De kracht van de VVI zit in het verbinden van deelnemers, creëren van gelijke transportkosten en het faciliteren van het platform dat dit mogelijk maakt. De deelnemers zijn zelfstandig in hun beleidskeuzes. De VVI bezit geen vastgoed en heeft geen personeel in dienst. Ondersteuning wordt bij HVC ingehuurd.

Het feit is wel dat de VVI aandeelhouder is van HVC. Hier zitten financiële verplichtingen aan vast (via de ballotageovereenkomst). Zo staan aandeelhouders gezamenlijk garant voor de exploitatie van HVC door onderlinge verrekening van een eventueel nadelig saldo, op het moment dat het eigen vermogen niet langer toereikend is (art. 7 van de overeenkomst). De aandeelhouders staan garant voor de leningen van HVC en de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde financieringsstructuur (art. 9 van de overeenkomst). Iedere aandeelhouder staat garant naar rato van de aandelen.

Alle gemeentelijke aandeelhouders (aandeelhouder A) staan op deze manier samen garant voor een leningentotaal van € 525 miljoen (stand eind 2024). Het pro rata deel van de GR-VVI bedraagt eind 2024 € 69 miljoen. Voor de gemeente Dijk en Waard is dat op basis van het inwonersaantal iets meer dan € 19 miljoen.

Het risico, dat de aandeelhouders van HVC door banken worden aangesproken onder de garantie, achten wij minimaal, gelet op enerzijds de waarde van de activa versus de omvang van de leningen, die voor financiering van deze activa zijn aangetrokken, en anderzijds de ook op langere termijn nog essentiële rol van deze activa binnen het (Europese) afvalstoffenbeleid. Het financiële risico hiervan wordt daarom als verwaarloosbaar bestempeld.

“Afval is grondstof”, de overgang naar een circulaire economie en “van gas los” zijn zaken die de afgelopen jaren de koers van HVC hebben bepaald. Ook voor 2026 zijn dit de aandachtspunten, waarbij ook de aandeelhoudende gemeenten betrokken worden. Dit loopt soms via de VVI, al is de beleidsinmenging van de VVI binnen de gemeente zeer beperkt. Gemeenten hebben een eigen autonomie als het gaat om het vaststellen van beleid. Tussen deelnemende gemeenten is wel overleg over beleidsvraagstukken, echter is er geen gezamenlijke lijn in aanpak.

Steeds vaker komen energievraagstukken over geothermie en warmtenetten op de agenda van de VVI. Aangezien binnen de tekst van de GR hier geen gezamenlijk doel voor is opgenomen, is de sturing vanuit de VVI beperkt en is het aan de afzonderlijke gemeenten om samen met HVC aan de slag te gaan met de energietransitie.

Een andere ontwikkeling die van invloed is op het tarief van het verwerken van restafval is de aanwezigheid van lachgascilinders. Al enige jaren, na het strafbaar stellen van het gebruik van lachgas en het stoppen met statiegeld op de lachgascilinders, neemt het aantal lachgascilinders in het restafval toe. Dit zorgt voor overlast (explosies) en hogere kosten bij het verbranden van het restafval. HVC is samen met gemeenten bezig om op verschillende manieren te voorkomen dat de cilinders in de verbranding belanden.

Ontwikkelingen

Bestuurlijk

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Alkmaar

Zaffier biedt integrale dienstverlening op het gebied van participatie, werk, inkomen, schuldhulpverlening en inburgering. De organisatie richt zich op het bieden van ondersteuning, op preventie en vroegsignalering. Zaffier is een regionale uitvoeringsorganisatie, een samenwerking tussen de gemeenten Dijk en Waard, Alkmaar, Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Zaffier heeft tot doel, met inachtneming van hetgeen hierover in de regeling is bepaald, om door een efficiënte en effectieve uitvoering van de wetten en het gemeentelijke minimabeleid de belangen van de gemeenten gezamenlijk, en ieder afzonderlijk, te behartigen op het gebied van inburgering, arbeidsparticipatie, sociale werkvoorziening en beschut werk, het behoud, herstel en bevorderen van arbeidsbekwaamheid, alsmede voor het in dienst nemen van c.q. (bevorderen van) uitstroom naar arbeidsplaatsen bij andere werkgevers van personen met een arbeidsbeperking, arbeidsintegratie en, indien nodig, financiële inkomensondersteuning, schuldhulpverlening, bestrijding van armoede en het bevorderen van participatie in het maatschappelijk en sociale leven.

Vertegenwoordiging

Wethouder F. Ruiten is als vertegenwoordiger van Dijk en Waard lid van het dagelijks bestuur. Wethouder G. Rep en wethouder F. Ruiten zijn als vertegenwoordigers van Dijk en Waard lid van het algemeen bestuur.

Rechtsvorm

Openbaar lichaam

Financieel

Eigen vermogen 01-01-2026
Vreemd vermogen 01-01-2026
Resultaat 2026
Bijdrage 2026
Financieel belang

Bedragen x € 1.000

0	31-12-2026	651
12.673	31-12-2026	23.472
0		
6.878		

Elke deelnemer is jaarlijks een bijdrage verschuldigd in de uitvoeringskosten van Zaffier. Deze bijdrage is bedoeld ter dekking van de kosten voor de uitvoering van het in de begroting van Zaffier benoemde takenpakket. De uitvoeringskosten worden vooraf in de begroting vastgesteld, en bedraagt voor Dijk en Waard 28,89% van het totaal. De daadwerkelijke uitvoeringskosten worden in de jaarstukken verantwoord. De verwachte programmakosten worden opgenomen in de begroting. Op basis van deze begroting wordt de verwachte bijdrage per periode als voorschot in rekening gebracht. Bij de jaarrekening wordt per gemeente per onderdeel afgerekend. Het re-integratiebudget wordt ingebracht conform artikel 1 lid 5 die de gemeenten via de algemene uitkeringen ontvangen. De middelen voor onderdelen nieuw Wajong, nieuw begeleiding exclusief beschut werk en re-integratie klassiek maken integraal onderdeel uit van de algemene uitkering. De omvang van de middelen voor nieuw begeleiding (beschut werk) en Wet sociale werkvoorziening worden bepaald door de integratie-uitkering participatie van de meest actuele circulaire van het gemeentefonds. Beide onderdelen worden volledig ingebracht bij Zaffier. De bijdrage in het tekort Wsw wordt vooraf in de begroting vastgesteld. Het daadwerkelijke tekort wordt in het jaarverslag verantwoord conform programma werkbedrijf.

Overig

Risico's

In de begroting van Zaffier zijn de risico's met de daarbij behorende beheersmaatregelen opgenomen. Het gaat om externe en interne factoren die risico's opleveren. Ons aandeel in de risico's is conform de verdeelsleutel van 28,89% en bedraagt € 245.276.

Ontwikkelingen

Het maken van positieve impact ten behoeve van onze inwoners is het uitgangspunt. Met het project 'Zaffier maakt impact 2024 – 2026' versterkt Zaffier de verbinding tussen de verschillende onderdelen van de dienstverlening van Zaffier door het opzetten van zowel inwonersgerichte als werkgeversgerichte deelprojecten. Daarnaast heeft ook de ontwikkeling van wet- en regelgeving invloed op de werkzaamheden van Zaffier.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Arnhem

Alliander NV is verantwoordelijk voor de vitale energie-infrastructuur in de gemeente Dijk en Waard. De deelname in het aandelenkapitaal van energiemaatschappijen vloeit voort uit de van oudsher maatschappelijke belangen die voor deze vennootschappen werden nagestreefd.

Vertegenwoordiging

De gemeente Dijk en Waard heeft zeggenschap in Alliander via het stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergadering. De gemeente heeft 426.187 aandelen. Hiervoor ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. Wethouder Fred Ruiten is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Rechtsvorm

Naamloze vennootschap

Financieel

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen 01-01-2026

nmb

31-12-2026

nmb

Vreemd vermogen 01-01-2026

nmb

31-12-2026

nmb

Resultaat 2026

nmb

Bijdrage 2026

nvt

Financieel belang

De gemeente heeft eind 2021 extra kapitaal beschikbaar gesteld aan Alliander in de vorm van twee converteerbare leningen ter hoogte van totaal € 1,9 miljoen.

Overig

Risico's

Alliander hanteert een uitgebreide methode van risicomanagement. De Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen van Alliander bespreken de toprisico's regelmatig. Ze beoordelen welke effecten de risico's kunnen hebben op de strategische doelstellingen, de bedrijfsvoering en op de reputatie van Alliander.

Ontwikkelingen

De energietransitie is op stoom. Het is mede door geopolitieke ontwikkelingen, de gascrisis en de stijgende energieprijzen hard gegaan met de verdere elektrificatie en verduurzaming in Nederland. Het aantal warmtepompen, zonnepanelen, e-boilers en oplaadpunten voor personenvervoer en elektrische vrachtwagens zal ook de komende jaren verder stijgen. De ontwikkelingen gaan echter sneller dan Alliander haar netten kan uitbreiden en verzwaren. Dit leidt er bijvoorbeeld toe dat bedrijven niet kunnen groeien en consumenten langer moeten wachten op een aansluiting. Alliander blijft de komende jaren werken aan de uitbreiding en verzwaring van energienetwerken om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen en netcongestie zoveel mogelijk te beperken. De toenemende investeringen hebben echter een weerslag op de financiële positie van Alliander: evenals afgelopen jaren blijft er sprake van een forse financieringsbehoefte.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats

Den Haag

Openbaar belang

BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank.

Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkteerrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

Vertegenwoordiging

De gemeente Dijk en Waard heeft zeggenschap in de BNG Bank via het stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergadering. De gemeente heeft 16.107 aandelen. Hiervoor ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. Wethouder Fred Ruiten is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Rechtsvorm

Vereniging

Financieel**Bedragen x € 1.000**

Eigen vermogen 01-01-2026

nnb

31-12-2026

nnb

Vreemd vermogen 01-01-2026

nnb

31-12-2026

nnb

Resultaat 2026

nnb

Bijdrage 2026

nvt

Financieel belang

nvt

Overig

Risico's

Er zijn geen noemenswaardige risico's voor de gemeente Dijk en Waard.

Ontwikkelingen

BNG Bank wordt gedreven door maatschappelijke impact. Kernwaarden zijn duurzaam, betrouwbaar en professioneel. BNG Bank zet de komende jaren nog verder in op maatschappelijke impact en stelt daarbij de publieke sector nog meer in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren.

Dijk en Waard Sport B.V.**Bestuurlijk**

Vestigingsplaats

Heerhugowaard

Openbaar belang

Het beheren en exploiteren van (binnen-)sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.

Vertegenwoordiging

Rechtsvorm

Besloten vennootschap

Financieel**Bedragen x € 1.000**

Eigen vermogen 01-01-2026

31-12-2026

Vreemd vermogen 01-01-2026

31-12-2026

Resultaat 2026

Bijdrage 2026

Financieel belang

Overig

Risico's

Ontwikkelingen

Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Alkmaar

De Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA) is opgericht in 2014 door de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard en het afval- en energiebedrijf HVC als een stimuleringsfonds. In de loop van 2017 hebben Uitgeest en Heiloo zich bij het fonds aangesloten. DECRA richt zich op het aanjagen van duurzame energieprojecten in de regio en het investeren van de opbrengsten in nieuwe duurzame projecten. Alle leden (gemeenten en HVC) hebben een startbedrag (voor gemeenten naar rato van het aantal inwoners) ingelegd en HVC levert daarnaast ook haar brede technologische kennis en ervaring van duurzame energieprojecten in (warmte, biomassa, wind, zon en geothermie).

Vertegenwoordiging

De vertegenwoordiging moet nog nader worden bepaald.

Rechtsvorm

Coöperatie

Financieel

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen 01-01-2026

31-12-2026

Vreemd vermogen 01-01-2026

31-12-2026

Resultaat 2026

Bijdrage 2026

Financieel belang

Overig

Risico's

geen

Ontwikkelingen

Op dit moment zijn er geen ontwikkelingen te melden.

Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij (GEM) Kruissloot

Bestuurlijk

Vestigingsplaats

Openbaar belang

Heerhugowaard

Het terrein van het voormalige tuincentrum aan de Vronermeerweg in Sint Pancras wordt de komende jaren ontwikkeld tot een nieuwe woonwijk genaamd VronerEiland. Hiermee draagt de gemeente bij aan de doelstelling van het bouwen van woningen en geeft het invulling aan de lokale woningbehoefte. Het project omvat ongeveer 127 woningen.

Bij de ontwikkeling werkt de gemeente samen met projectontwikkelaars via een Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij (GEM) in een CV/BV constructie. Over deze afwijkende vorm heeft het College van de voormalige gemeente Langedijk in 2021 een eerste besluit genomen. Daarna is dit besluit, na een procedure van wensen en bedenkingen met de gemeenteraad, in 2024 bekrachtigd door het College van de gemeente Dijk en Waard. Als onderdeel van de juridische vormgeving van deze publiek-private samenwerking zijn in 2025 twee GEM's opgericht: de GEM Kruissloot CV en de GEM Kruissloot Beheer BV. Het doel van de GEM Kruissloot CV is om de locatieontwikkeling te realiseren. Het doel van de GEM Kruissloot Beheer BV is het zijn van de beherend vennoot van de GEM Kruissloot CV. De GEM Kruissloot Beheer BV is hierbij verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de GEM Kruissloot CV en neemt beslissingen over de dagelijkse gang van zaken.

Vertegenwoordiging

De gemeente heeft zeggenschap in de GEM Kruissloot Beheer BV via het stemrecht tijdens de aandeelhoudersvergadering. De gemeente is voor 50% aandeelhouder en bezit 50 aandelen. Wethouder Fred Ruiten is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de aandeelhoudersvergadering. Daarnaast wordt de gemeente vertegenwoordigd in de vergadering van vennoten van de GEM Kruissloot CV. Wethouder Fred Ruiten is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de vergadering van vennoten.

Rechtsvorm

Besloten vennootschap

Financieel

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen 01-01-2026

nbn

31-12-2026

nbn

Vreemd vermogen 01-01-2026

nbn

31-12-2026

nbn

Resultaat 2026

nbn

Bijdrage 2026

nvt

Financieel belang

De gemeente heeft in 2025 voor de locatieontwikkeling een kapitaal beschikbaar gesteld aan de GEM Kruissloot CV van € 531.000, zijnde 49% van de totale kapitaalinbreng van de vennoten in de GEM Kruissloot CV. Daarnaast heeft de gemeente in 2025 een agiostorting van € 11.000 aan de GEM Kruissloot Beheer BV gedaan. Dit past binnen de financiële kaders van het raadsbesluit van 18 juni 2024. De gemeente profiteert mee met het verwachte resultaat uit de grondexploitatie van de GEM. Hiermee wordt het ingebrachte kapitaal terugverdiend.

Overig

Risico's

De voornaamste risico's zijn de gebruikelijke kostenrisico's ten aanzien van het bouwrijp maken en het stikstofrisico van het project. De gemeente draagt 50% risico van de grondexploitatie, de marktpartijen gezamenlijk de andere 50%. De marktpartijen zijn risicodragend voor wat betreft de woningontwikkeling en woningafzet. Het risico voor de gemeente is de inbreng van de grond en de verleende kapitaalverstrekking. Dat deel kan verloren worden. De grond kan in waarde dalen. Dat risico kan zich manifesteren bij verkoop.

Ontwikkelingen

De verwachting is dat in 2026 gestart kan worden met de verkoop van de woningen en dat begonnen kan worden met het bouwrijp maken van de locatie.

Bestuurlijk

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Alkmaar

Het Ontwikkelingsbedrijf is de economische uitvoeringsorganisatie en economische aanjager in de regio Noord-Holland Noord. Zij bevordert de onderlinge samenwerking binnen de regio, waardoor efficiënter aan economische doelstellingen gewerkt wordt. Het Ontwikkelingsbedrijf staat voor activiteiten in de regio met als primair resultaat behoud en groei van de werkgelegenheid. Een op ondernemers gerichte benadering hoort daarbij. Het bedrijf wil daarbij professioneel, dichtbij en ondersteunend acteren.

Vertegenwoordiging

Wethouder F. Ruiten is vertegenwoordiger voor Dijk en Waard in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Rechtsvorm

Naamloze vennootschap

Financieel

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen 01-01-2026

nmb

31-12-2026

nmb

Vreemd vermogen 01-01-2026

nmb

31-12-2026

nmb

Resultaat 2026

nmb

Bijdrage 2026

217

Financieel belang

De gemeente Dijk en Waard is samen met de provincie Noord-Holland en de gemeenten in Noord-Holland Noord sinds 2007 aandeelhouder van Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV.

Overig

Risico's

Op dit moment zijn geen actuele risico's te melden.

Ontwikkelingen

De nieuwe dienstverleningsovereenkomst met het Ontwikkelingsbedrijf is per 1 januari 2025 ingegaan en geldt tot en met 31 december 2031.

Stichting Administratiekantoor (STAK) RomInWest

Bestuurlijk

Vestigingsplaats
Openbaar belang

Alkmaar

Het Rijk, de Provincie Noord-Holland en gemeenten in Noord-Holland zijn op 8 oktober 2021 toegetreden als aandeelhouders in InWest Regio BV. Zes gemeenten in Noord-Holland-Noord doen dit gezamenlijk in een Stichting Administratiekantoor (STAK). Door deel te nemen, via de STAK NHN, in de ROM dragen de aangesloten gemeenten bij om deze doelen in de regio te realiseren. De ROM is erop gericht om de economie in onze regio extra te stimuleren en heeft middelen om te investeren in bedrijven.

Vertegenwoordiging

De gemeente Dijk en Waard is certificaathouder. In de statuten van de STAK is aangegeven dat er drie regio's zijn: regio Kop van Noord-Holland, regio West-Friesland en de regio Alkmaar. Elke regio heeft het recht één bestuurder bindend voor te dragen.

Rechtsvorm

Stichting

Financieel

Bedragen x € 1.000

Eigen vermogen 01-01-2026

nmb

31-12-2026

nmb

Vreemd vermogen 01-01-2026

nmb

31-12-2026

nmb

Resultaat 2026

nmb

Bijdrage 2026

31

Financieel belang

De gemeente Dijk en Waard betaalt ongeveer halfjaarlijks 10% van de toegezegde deelname. In het voorjaar en het najaar ontvangen wij zo'n capital call van € 229.038 per keer.

Overig

Risico's

De inleg is een groot bedrag. Dit wordt verspreid over vier jaar in gelijke delen. Aan het einde van de fondsperiode ontvangen we als deelnemer in principe deze inleg terug.

Ontwikkelingen

Er vindt een evaluatie plaats over het functioneren van ROM-InWest. Het is belangrijk dat daarbij aandacht wordt gegeven aan de rol van de STAK en het feit dat op dit moment zeer weinig investeringen via het ROM landen in de regio's Alkmaar, de Kop van Noord-Holland en West-Friesland.

3.7 Grondbeleid

Visie op het grondbeleid

Op 12 maart 2024 heeft de raad de Nota Grondbeleid Dijk en Waard vastgesteld. Het grondbeleid helpt de gemeente Dijk en Waard om haar beleid, visie, ambities en doelen waar te maken en daarmee maatschappelijke meerwaarde te creëren. Het gaat om de ambities en doelen op het gebied van onder andere wonen, economie, bereikbaarheid, leefbaarheid, energietransitie en duurzaamheid.

Uitvoering van het grondbeleid

Gezien de ambities en opgaven voor de gemeente Dijk en Waard is gekozen voor een dynamisch grondbeleid. Dit betekent dat de gemeente voor elke situatie een afweging maakt welke houding en rol zij wil aannemen. Het dynamische karakter van het grondbeleid past bij de ambitie van Dijk en Waard om meer regie te voeren en waar nodig in actie te komen. Voor de afweging welke houding en rol het beste past en welke grondbeleidsinstrumenten worden ingezet is in de nota een routekaart opgenomen.

Prognose resultaten

bedragen * €1.000

Project	Verwacht eindjaar	Resultaat op eindwaarde	NCW 1-1-2025	Verlies- voorziening
Dr. Wilminkstraat fase 2	2025	183	179	
Lourens Bogtmanstraat	2027	-315	-297	-297
De Overbrugging	2025	-84	-82	-82
Madderom	2026	467	448	
SV Vorne woningbouw	2029	1.850	1.676	
Westerdel	2027	1.058	997	
De Draai	2031	8.554	7.447	
De Vaandel Zuid	2027	3.056	2.880	
Heerhugowaard-Zuid	2026	439	422	
Stadshart	2028	-7.334	-6.775	-6.775
Berckheidelaan	2025	85	84	
De Rotonde	2026	-864	-831	-831
IKOC Noord Scharwoude	2027	-866	-816	-816
Westpoort	2031	1.121	976	
Subtotaal woningbouw		7.350	6.308	-8.801
Beveland	2027	1.223	1.153	
Breekland	2034	1.431	1.174	
De Vaandel Midden	2028	2.495	2.260	
Stationsgebied - Gildestraat e.o.	2028	373	345	
Subtotaal bedrijventerrein		5.522	4.932	0
TOTAAL		12.872	11.240	-8.801

Winstnemingen en voorzieningen

Winstnemingen:

Voor winstgevende grondexploitaties geldt dat er onder voorwaarden (tussentijds) winst kan (en soms zelfs moet) worden genomen. De criteria voor winstnemen staan beschreven in de Nota Grondbeleid Dijk en Waard (vastgesteld 12 maart 2024) en het BBV (Besluit, Begroting en Verantwoording). Als er voldaan wordt aan de criteria voor winstnemen, dan schrijft de BBV voor dat winst genomen moet worden conform de POC-methode (Percentage of Completion).

Dit betekent in het kort dat de winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project ($\% \text{ gerealiseerde kosten} * \% \text{ gerealiseerde opbrengsten} * \text{geraamde winst}$). Met andere woorden: bij grondexploitaties met een verwacht positief resultaat moet in verschillende stappen tussentijds winst worden genomen, waarbij de omvang van de tussentijdse winstneming per keer afhankelijk is van de financiële voortgang. Overigens bestaat de mogelijkheid projectspecifieke risico's in mindering te brengen op de berekende winstneming.

Voorzieningen:

De gemeente Dijk en Waard kent naast projecten met een verwacht positief financieel resultaat ook projecten met een verwacht negatief financieel resultaat. De noodzakelijke investeringen zijn soms nodig om de gemeentelijke ambities en doelstellingen te verwezenlijken. Als uitgangspunt (BBV-regelgeving) geldt dat voor een project met een verwacht negatief resultaat direct een voorziening moet worden getroffen. Verliezen in projecten moeten dus al genomen worden zodra ze worden geraamd. Als dit het geval is, wordt een verliesvoorziening gevormd ter grootte van de netto contante waarde (NCW) van de (grond)exploitatie. Deze NCW wordt berekend aan de hand van de door de commissie BBV voorgeschreven discontovoet (het streefpercentage van de ECB voor de inflatie, dat is 2%).

Reserves in relatie tot de risico's

Jaarlijks worden er risicoscenario's voor de grondexploitaties in beeld gebracht. Deze scenario's worden in het voortraject van een grondexploitatieherziening gemaakt. Wanneer de uitkomst van een risicoscenario niet op te vangen is met het resultaat van de grondexploitatie zelf, dan wordt dit risico meegenomen in het weerstandsvermogen en risicomanagement van de gemeente. Dit gebeurt met de risicomanagementtool NARIS, op basis van de kans dat een risico zich voordoet en het effect van dat risico ($\text{kans} * \text{effect}$). Als het risico is op te vangen in het verwachte resultaat, dan volgt er geen actie.

3.8 Openbaarheid

De gemeente voldoet aan de verplichtingen uit de eerste tranche van de verplichte informatiecategorieën van de Woo. In 2026 zetten wij vervolgstappen om onze informatievoorziening verder te verbeteren en richten wij ons op de actieve openbaarmaking van de volgende tranches.

Onze doelen zijn:

1. transparantie vergroten door actieve openbaarmaking
2. informatie beter toegankelijk en herbruikbaar maken
3. Woo-verzoeken zorgvuldig en tijdig afhandelen
4. kennis en bewustwording bij bestuurders en medewerkers versterken

De uitvoering van deze doelen is ondergebracht in ons bredere programma *Informatiewetten*, waarin ook de Archiefwet en de Wet digitale overheid zijn opgenomen.

Om **deze doelen** te bereiken, richten wij ons in 2026 op de volgende prioriteiten:

- a. **Actieve openbaarmaking:** uitbreiding van de publicatie van verplichte informatiecategorieën via ons nieuwe digitale publicatieplatform
- b. **Toegankelijkheid:** inrichting van een centraal platform waarmee Woo-informatie vindbaar, doorzoekbaar en herbruikbaar is
- c. **Passieve openbaarmaking:** verbetering van interne processen en monitoring voor de afhandeling van Woo-verzoeken
- d. **Opleiding en bewustwording:** vergroten van kennis en bewustwording door trainingen en kennisdeling

Met deze acties vergroten wij de transparantie en versterken wij het vertrouwen van inwoners in onze gemeentelijke organisatie.

4. Financiële positie

Prognose meerjarenbalans

Bedragen x € 1.000

	Raming 1-1-2026	Raming 1-1-2027	Raming 1-1-2028	Raming 1-1-2029
Vaste activa				
Immateriële vaste activa	4.284	4.084	3.916	3.762
Materiële vaste activa	253.917	300.305	346.163	378.911
Financiële vaste activa	5.291	5.046	9.660	9.333
Totaal vaste activa	263.492	309.435	359.739	392.006
Vlottende Activa				
Voorraden	20.902	16.233	13.452	6.964
Uitzettingen met een rentetypische-looptijd korter dan één jaar	65.995	65.995	65.995	65.995
Liquide middelen	1.523	1.523	1.523	1.523
Overlopende activa	9.885	9.885	9.885	9.885
Totaal vlottende activa	98.305	93.636	90.855	84.367
Totaal activa	361.797	403.071	450.594	476.373
Vaste passiva				
Eigen vermogen	114.530	107.058	101.879	101.075
Eigen vermogen resultaat				
Voorzieningen	64.698	56.066	53.990	60.660
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	116.108	173.486	228.264	248.177
Totaal vaste passiva	295.336	336.610	384.133	409.912
Vlottende passiva				
Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar	20.104	20.104	20.104	20.104
Overlopende passiva	46.357	46.357	46.357	46.357
Totaal vlottende passiva	66.461	66.461	66.461	66.461
Totaal passiva	361.797	403.071	450.594	476.373

EMU-Saldo

Bedrag x € 1.000

Berekening EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		Begroting 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-8.784	-3.035	-715	2.171
2	Mutatie (im)materiele vaste activa	28.932	46.188	45.690	32.594
3	Mutatie voorzieningen	-	-8.632	-2.076	6.670
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	6.669	-4.669	-2.781	-6.488
5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiele vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		-44.385	-53.186	-45.700	-17.265

Overzicht reserves

Bedragen x € 1.000

Reserve	Beginstand 2025	Prognose eindstand 2025	Prognose eindstand 2026	Prognose eindstand 2027	Prognose eindstand 2028	Prognose eindstand 2029
A001 Algemene Reserve	29.256	31.471	25.555	24.866	20.886	20.197
B001 Reserve NBK-deel 1 Hoofdinfrastructuur	28.144	25.744	26.457	26.426	26.419	26.413
B002 Reserve NBK-deel 2 gebouwen en overige v	2.030	2.210	2.387	2.562	2.726	2.883
B007 Monumentenreserve	38	18	8	0	0	0
B009 Reserve Schoolwoningen	999	670	341	12	12	12
B012 Reserve Duurzaamheid	1.437	1.382	867	352	0	25
B017 Reserve huisvesting primair onderwijs	4.020	4.373	4.732	5.097	5.468	6.498
B023 Reserve Integrale ontwikkeling stationsgebied	23	143	103	63	23	23
B027 Reserve Videosysteem raadszaal	20	10	0	0	0	0
B029 Reserve Onderwijshuisvesting AZC leerlingen	440	440	440	440	440	440
B030 Reserve BYOD	11	11	11	11	11	11
B032 Reserve Verduurz. gem gebouwen	200	200	0	0	0	0
B038 Reserve Vanadium	1.896	1.886	1.717	861	638	614
B040 Reserve verhoogde asielinstroom	5.745	5.745	5.745	5.745	5.745	5.745
B045 Reserve omgevingswet	568	429	0	0	0	0
B046 Reserve Dotatie Sportvoorziening	2.530	2.393	2.256	2.119	1.982	1.845
B055 Reserve ecozone Broekhorn	519	496	473	450	427	404
B056 Reserve bedrijfsvoering werkvoorraad CUP	38	38	38	38	38	38
B057 Reserve Expertisecentrum	772	922	922	922	922	922
B058 Reserve Motie sociale woningbouw	329	0	0	0	0	0
B059 Reserve Projecten leefomgeving en voorz.	1.879	1.624	1.439	1.189	1.189	1.189
B064 Reserve Bouwgrondexploitatie	7.042	7.516	7.546	7.576	7.531	7.486
B067 Reserve Groot onderhoud gebouwen	576	0	10	20	30	40
B069 Reserve Dorpskernen	153	0	0	0	0	0
B072 Reserve Verkeershotspots	48	0	0	0	0	0
B075 Reserve Programmaplan LOMW	136	141	0	0	0	0
B076 Reserve TOZO	1.692	880	350	139	139	139
B078 Reserve Overheveling budgetten	2.727	1.646	1.546	1.546	1.546	1.546

Reserve (vervolg)	Beginstand 2025	Prognose eindstand 2025	Prognose eindstand 2026	Prognose eindstand 2027	Prognose eindstand 2028	Prognose eindstand 2029
B080 Reserve Ruimtelijke Initiatieven in Gebiedsontwikkelingen	449	172	172	172	172	172
B081 Reserve duurzaamheid schoolgebouwen	1.500	1.224	1.224	874	424	0
B083 Reserve Doorontwikkeling museum Broekerveiling	385	200	0	0	0	0
B084 Reserve Organisatieontwikkeling en kosten dienstverlening	226	161	30	0	0	0
B086 Reserve Sociaal domein	741	909	2.320	1.836	1.816	1.796
B087 Reserve Kapitaallasten	15.157	18.142	17.525	16.919	16.216	15.523
B088 Reserve Harmonisatie buitensportaccommodaties	745	835	835	515	515	515
B089 Reserve regionale investeringsagenda mobiliteit Regio Alkmaar	0	0	0	0	5.000	5.000
B090 Reserve Oosterdel	0	2.040	1.740	1.100	760	760
B091 Reserve visie voor locatie de Binding	0	460	270	30	0	0
Totaal	112.471	114.530	107.058	101.879	101.075	100.236

Overzicht voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Voorziening	Prognose eindstand 2025	Prognose eindstand 2026	Prognose eindstand 2027	Prognose eindstand 2028	Prognose eindstand 2029
• Groot onderhoud Wegen/Kunstw/Waterhuish	23.113	15.821	14.881	20.129	29.827
• Spaarvoorziening rioolvervanging	17.482	15.179	13.175	11.522	9.929
• Egalisatie riolering	6.220	6.220	6.220	6.220	6.220
• Pensioenvoorz politieke ambtsdragers	5.568	5.551	5.534	5.517	5.500
• Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	3.625	4.145	4.475	6.535	8.317
• Groot Onderhoud Openbare Verlichting	2.998	3.094	2.928	3.097	3.521
• Groot onderhoud geb in beheer NV Sport	2.169	2.032	2.300	2.751	2.926
• Groot onderhoud speeloppervl buitensport	1.374	1.600	1.766	1.880	2.187
• spaarverlof	903	1.204	1.505	1.806	2.107
• Egalisatie afvalstoffenheffing	936	936	936	936	936
• Groot onderhoud bijzondere kunstwerken	267	267	267	267	267
• Wachtgeld voormalig wethouders	43	17	3	0	0
Totaal	64.698	56.066	53.990	60.660	71.737

Meerjaren-investeringsplan

Investeringsen ICT, facilitair, huisvesting	Jaar investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
				termijn	vorm	2026	2027	2028	2029
Audiovisuele apparatuur	2025	2025	371	5	Lineair	74	74	74	74
Bureau-aanpassingen monitoren	2025	2025	35	10	Lineair	4	4	4	4
Vervanging plotter	2025	2025	15	5	Lineair	3	3	3	3
Verbouwing Parelhof: Raadszaal, Werkcafé en Trouwzaal (fase 3)	2025	2026	3500	20	Lineair	-	175	175	175
Geluidsinstallatie + discussiesysteem raad- en trouwzaal	2026	2026	94	5	Lineair	-	19	19	19
Vervanging afgeschreven meubilair Parelhof	2026	2026	67	10	Lineair	-	7	7	7
2022 - Thin Clients	2026	2026	28	5	Lineair	-	6	6	6
Inrichting de centrale hal Binding	2026	2026	50	10	Lineair	-	5	5	5
2023 - CYOD - Telefoons	2026	2027	709	3	Lineair	-	-	236	236
CYOD - Notebooks	2028	2028	700	4	Lineair	-	-	-	175
Totaal			5.569			81	293	529	704

Investerings openbare ruimte, wegen en recreatieve voorzieningen	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
				termijn	vorm	2026	2027	2028	2029
Vervanging speeltoestellen 2026	2026	2026	1003	13	Lineair	-	77	77	77
Vervanging beschoeiingen 2026	2026	2026	690	20	Lineair	-	35	35	35
Installatie parkeergarages Stadshart	2025	2026	232	8	Lineair	-	29	29	29
LOMW vaarroute Veilingterrein-Oosterdijksloot	2026	2026	1107	40	Lineair	-	28	28	28
Sportinventaris Dijk en Waard Sport BV 2026	2026	2026	235	10	Lineair	-	24	24	24
LOMW Vaarroute Achterburggracht - Oosterdel - uitvoering	2026	2026	644	40	Lineair	-	16	16	16
PSWR 2022-2027 De Draai uitbreidingsinvestering 2026	2026	2026	704	60	Lineair	-	12	12	12
Pumptrack Oudkarspel	2026	2026	150	15	Lineair	-	10	10	10
Vervanging beschoeiing Bindingspad	2026	2026	136	20	Lineair	-	7	7	7
Lichtmasten, schakelkasten en bekabeling 2024 en 2025	2025	2026	96	15	Lineair	-	6	6	6
PSWR 2022-2027 stelpost Havenplein (uitbreiding)	2026	2026	350	60	Lineair	-	6	6	6
Materieel werkplaats	2026	2026	60	15	Lineair	-	4	4	4
Damwand sluis BOL	2026	2026	56	20	Lineair	-	3	3	3
Vervanging schakelkasten 2026	2026	2026	48	15	Lineair	-	3	3	3
Vervanging kunstwerken 2026	2026	2026	217	80	Lineair	-	3	3	3
Plakplaatsen affiches	2025	2026	38	25	Lineair	-	2	2	2
Brug Andriesseplantsoen	2025	2026	146	80	Lineair	-	2	2	2
Urnenmuur begraafplaats Kruisemanlaan	2026	2026	80	40	Lineair	-	2	2	2
Verkeersregelinstallatie/masten en lantaarns vervangen	2026	2026	40	30	Lineair	-	1	1	1
De Kabel - aanleg kunstgrasveld (toplaag) indexatie	2026	2026	12	10	Lineair	-	1	1	1
De Kabel - aanleg kunstgrasveld indexatie	2026	2026	37	25	Lineair	-	1	1	1
Verduurzaming Waardergolf	2026	2027	1.657	15	Lineair	-	-	110	110
Vervanging speeltoestellen 2027	2027	2027	1093	13	Lineair	-	-	84	84
Revitalisatie havengebied BOL aanvullend krediet	2026	2027	2.500	40	Lineair	-	-	63	63
PSWR 2022-2027 Oostrand (uitbreiding)	2026	2027	1.836	60	Lineair	-	-	31	31
Rehabilitatie Zuidtangent	2026	2027	1771	60	Lineair	-	-	30	30
PSWR 2022-2027 Westpoort (uitbreiding)	2026	2027	1.540	60	Lineair	-	-	26	26

Investerings openbare ruimte, wegen en recreatieve voorzieningen (vervolg tabel)	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen	2026	2027	2028	2029	
PSWR 2022-2027 De Draai uitbreidingsinvestering 2027	2027	2027	1243	60	Lineair	-	-	21	21
Vervanging beschoeiingen 2027	2027	2027	306	20	Lineair	-	-	15	15
Sportinventaris Dijk en Waard Sport BV 2027	2027	2027	106	10	Lineair	-	-	11	11
Verkeersregelinstallatie/ledlampen vervangen	2027	2027	65	8	Lineair	-	-	8	8
PSWR 2022-2027 Stelpost De Frans (verbetering)	2026	2027	500	60	Lineair	-	-	8	8
Verkeersregelinstallatie/automaat vervangen 2027	2027	2027	77	15	Lineair	-	-	5	5
Aanleg gemeentelijke OVL installatie bij herinrichting 2027 (Vogelbuurt)	2027	2027	296	80	Lineair	-	-	4	4
Vervanging schakelkasten 2027	2027	2027	48	15	Lineair	-	-	3	3
Verkeersregelinstallatie/grondkabel vervangen	2027	2027	88	30	Lineair	-	-	3	3
Verkeersregelinstallatie/masten	2027	2027	77	30	Lineair	-	-	3	3
Verkeersregelinstallatie/lantaarns vervangen	2027	2027	66	30	Lineair	-	-	2	2
Vervangen kunstwerken 2027	2027	2027	194	80	Lineair	-	-	2	2
Aanleg gemeentelijke OVL installatie bij herinrichting 2025 (de Noord)	2027	2027	69	80	Lineair	-	-	1	1
De Kabel - aanleg groen indexatie	2026	2027	8	15	Lineair	-	-	1	1
De Kabel - wandel- en fietsbruggen indexatie	2026	2027	8	15	Lineair	-	-	1	1
De Kabel - aanleg overige voorzieningen indexatie	2026	2027	48	60	Lineair	-	-	1	1
Parkeercluster Stationsgebied - bouwkosten	2027	2028	12.000	40	Lineair	-	-	-	300
Parkeercluster Stationsgebied - installaties	2027	2028	3.000	15	Lineair	-	-	-	200
Vervanging speeltoestellen 2028	2028	2028	553	13	Lineair	-	-	-	43
Vervanging beschoeiingen 2028	2028	2028	627	20	Lineair	-	-	-	31
Sportinventaris Dijk en Waard Sport BV 2028	2028	2028	155	10	Lineair	-	-	-	16
PSWR 2022-2027 De Draai uitbreidingsinvestering 2028	2028	2028	596	60	Lineair	-	-	-	10
Vervangen kunstwerken 2028	2028	2028	664	80	Lineair	-	-	-	8
Verkeersregelinstallatie/automaat vervangen 2028	2028	2028	110	15	Lineair	-	-	-	7
Verkeersregelinstallatie/ledlampen vervangen 2028	2028	2028	36	8	Lineair	-	-	-	5

Investerings openbare ruimte, wegen en recreatieve voorzieningen	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen	2026	2027	2028	2029	
DWOMW Vaarroute binnendoor SP-BOL indexatie	2026	2028	102	40	Lineair	-	-	-	3
Vervanging schakelkasten 2028	2028	2028	48	15	Lineair	-	-	-	3
Verkeersregelinstallatie/lantaarns vervangen 2028	2028	2028	50	30	Lineair	-	-	-	2
Verkeersregelinstallatie/grondkabel vervangen 2028	2028	2028	33	30	Lineair	-	-	-	1
Verkeersregelinstallatie/masten 2028	2028	2028	22	30	Lineair	-	-	-	1
Totaal			37.673			0	272	705	1.335

Investerings materieel	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
				termijn	vorm	2026	2027	2028	2029
Zijladers	2026	2026	3096	8	Lineair	-	387	387	387
Grote veegmachines	2026	2026	880	5	Lineair	-	176	176	176
Ondergrondse inzamelmiddelen B	2026	2026	400	5	Lineair	-	80	80	80
GFT-containers hoogbouw	2025	2026	600	16	Lineair	-	38	38	38
Afzetcontainers (zijbeladers)	2026	2026	255	8	Lineair	-	32	32	32
Werktuigendragers	2026	2026	295	10	Lineair	-	30	30	30
Perscontainers voor op kraanwagen	2026	2026	170	10	Lineair	-	17	17	17
Ondergrondse inzamelmiddelen A	2026	2026	192	15	Lineair	-	13	13	13
Veegmachine/Relining	2026	2026	60	5	Lineair	-	12	12	12
Aanbouwwerktuigen groen en sport 2026	2026	2026	50	10	Lineair	-	5	5	5
Vrachtwagen met afzetsysteem met kraan	2027	2027	288	8	Lineair	-	-	36	36
Gladheidsbestrijdingsmaterieel	2027	2027	227	10	Lineair	-	-	23	23
Afzetcontainers	2027	2027	210	10	Lineair	-	-	21	21
Personenauto's	2027	2027	150	10	Lineair	-	-	15	15
Ondergrondse inzamelmiddelen C	2027	2027	192	15	Lineair	-	-	13	13
Aanbouwwerktuigen groen en sport 2027	2027	2027	60	10	Lineair	-	-	6	6
Minicontainers	2028	2028	1.920	16	Lineair	-	-	-	120
Werkplaats Stadsbedrijf (installaties)	2026	2028	1550	15	Lineair	-	-	-	103
Werkplaats Stadsbedrijf (gebouw)	2026	2028	3005	40	Lineair	-	-	-	75
Hydraulische kraan	2028	2028	252	7	Lineair	-	-	-	36
Depot	2028	2028	154	10	Lineair	-	-	-	15
Ondergrondse inzamelmiddelen D	2028	2028	192	15	Lineair	-	-	-	13
Aanbouwwerktuigen groen en sport 2028	2028	2028	124	10	Lineair	-	-	-	12
Werkplaats Stadsbedrijf inrichting	2026	2028	85	10	Lineair	-	-	-	9
Inrichting/automatisering	2028	2028	128	15	Lineair	-	-	-	9
Pick-up truck	2028	2028	54	10	Lineair	-	-	-	5

Investerings materieel (vervolg)	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	termijn	vorm	2026	2027	2028	2029
Rijdend materieel	2028	2028	48	10	Lineair	-	-	-	5
Totaal			14.637			0	790	904	1.306

Onderwijshuisvesting	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
				termijn	vorm	2026	2027	2028	2029
De Zevensprong - Bouwkosten	2025	2026	1.140	40	Lineair	-	29	29	29
De Zevensprong - Installaties	2025	2026	270	15	Lineair	-	18	18	18
Eerste inrichting voortgezet onderwijs 2026	2026	2026	93	20	Lineair	-	5	5	5
Eerste inrichting primair onderwijs 2026	2026	2026	46	20	Lineair	-	2	2	2
IKC Esdegé Reigersdaal (3e locatie Draai) Kinderopvang - Bouwkosten	2026	2027	2.310	40	Lineair	-	-	58	58
IKC Esdegé Reigersdaal (3e locatie Draai) - Bouwkosten	2026	2027	2240	40	Lineair	-	-	56	56
Rembrandstraat - Gymzaal - Bouwkosten	2026	2027	1650	40	Lineair	-	-	41	41
IKC Esdegé Reigersdaal (3e locatie Draai) - Installaties	2026	2027	590	15	Lineair	-	-	39	39
IKC Esdegé Reigersdaal (3e locatie Draai) Kinderopvang - Installaties	2026	2027	580	15	Lineair	-	-	39	39
P.J. Smitschool - Bouwkosten	2026	2027	1180	40	Lineair	-	-	30	30
Rembrandstraat - Gymzaal - Installatiekosten	2026	2027	390	15	Lineair	-	-	26	26
P.J. Smitschool - Installaties	2026	2027	270	15	Lineair	-	-	18	18
Eerste inrichting primair onderwijs 2027	2027	2027	55	20	Lineair	-	-	3	3
Eerste inrichting voortgezet onderwijs 2027	2027	2027	42	20	Lineair	-	-	2	2
IKC Het Baken - Bouwkosten	2027	2028	5260	40	Lineair	-	-	-	132
IKC De Carrousel - Bouwkosten	2027	2028	4830	40	Lineair	-	-	-	121
IKC De Vaart (Standerdmolen) - Bouwkosten	2027	2028	4.190	40	Lineair	-	-	-	105
IKC De Carrousel (De Smaragd 32) opwaardering naar sporthal - Bouwkosten	2027	2028	3.620	40	Lineair	-	-	-	91
IKC De Carrousel - Installaties	2027	2028	1270	15	Lineair	-	-	-	85
IKC Het Baken - Installaties	2027	2028	1250	15	Lineair	-	-	-	83
IKC De Vaart (Standerdmolen) - Installaties	2027	2028	1.120	15	Lineair	-	-	-	75
IKC De Carrousel (De Smaragd 32) Kinderopvang - Bouwkosten	2027	2028	2.310	40	Lineair	-	-	-	58
IKC De Carrousel (De Smaragd 32) opwaardering naar sporthal - Installaties	2027	2028	860	15	Lineair	-	-	-	57

IKC De Vaart (Standerdmolen) Kinderopvang - Bouwkosten	2027	2028	1.850	40	Lineair	-	-	-	46
IKC De Carrousel (De Smaragd 32) gymzaal - Bouwkosten	2027	2028	1.650	40	Lineair	-	-	-	41
IKC De Vaart (Standerdmolen) Gymzaal - Bouwkosten	2027	2028	1.650	40	Lineair	-	-	-	41
IKC De Carrousel (De Smaragd 32) Kinderopvang - Installaties	2027	2028	580	15	Lineair	-	-	-	39
IKC De Vaart (Standerdmolen) Kinderopvang - Installaties	2027	2028	460	15	Lineair	-	-	-	31
IKC De Carrousel (De Smaragd 32) gymzaal - Installaties	2027	2028	390	15	Lineair	-	-	-	26
IKC De Vaart (Standerdmolen) Gymzaal - Installaties	2027	2028	390	15	Lineair	-	-	-	26
IKC De Vaart (Standerdmolen) Welzijnsdeel - Bouwkosten	2027	2028	800	40	Lineair	-	-	-	20
IKC De Vaart (Standerdmolen) Welzijnsdeel - Installaties	2027	2028	200	15	Lineair	-	-	-	13
Eerste inrichting primair onderwijs 2028	2028	2028	55	20	Lineair	-	-	-	3

43.591

0

54

366

1.459

Bedragen x € 1.000

Kanaalpark	Jaar van investeren	Jaar ingebruik name	Bedrag	Afschrijvingen		Afschrijvingslasten			
				termijn	vorm	2026	2027	2028	2029
I10149-101 Indexatie+nog te activeren	2026	2026	17	divers	Lineair	1	1	1	1
I10149-102 Indexatie+nog te activeren	2026	2026	8	divers	Lineair	0	0	0	0
Investering Kanaal park Indexering	2026	2026	2153	divers	Lineair	-	79	98	98
I10149-100 Indexatie+nog te activeren	2026	2026	53	divers	Lineair	-	4	4	4
I10149-103 Indexatie+nog te activeren	2026	2027	767	divers	Lineair	-	-	31	31
Investering Kanaal park 2027	2027	2027	806	divers	Lineair			47	47
Investering Kanaal park 2028	2028	2028	3542	divers	Lineair				63
Totaal			7.345			1	84	180	243

5. Financiële overzichten

Overzicht baten en lasten

	Rekening			Begroting						Meerjarenraming								
	2024			2025			2026			2027			2028			2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur en ondersteuning	5.937	-12.957	-7.021	5.147	-11.244	-6.097	2.956	-10.284	-7.329	2.956	-10.175	-7.219	2.757	-10.069	-7.312	2.757	-10.059	-7.302
Veiligheid	83	-9.813	-9.729	68	-10.438	-10.370	44	-11.297	-11.252	44	-11.498	-11.454	44	-11.498	-11.454	44	-11.497	-11.453
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.486	-20.585	-18.098	2.092	-20.521	-18.429	2.266	-21.374	-19.108	2.366	-21.007	-18.641	2.887	-22.070	-19.184	2.900	-22.540	-19.640
Economie	2.864	-3.965	-1.101	1.735	-3.575	-1.840	2.117	-4.073	-1.956	2.117	-4.180	-2.063	2.117	-4.214	-2.097	2.117	-4.213	-2.096
Onderwijs	4.366	-13.926	-9.560	4.143	-13.854	-9.711	4.136	-14.366	-10.231	1.691	-11.826	-10.135	1.911	-12.134	-10.224	2.171	-13.013	-10.842
Sport, cultuur, recreatie en openbare ruimte	3.930	-27.549	-23.619	3.471	-28.168	-24.697	3.436	-29.048	-25.613	3.436	-29.428	-25.992	3.436	-29.565	-26.129	3.436	-29.200	-25.764
Sociaal domein	39.695	-134.059	-94.364	30.410	-133.564	-103.155	23.858	-135.161	-111.303	23.666	-133.089	-109.423	24.712	-132.493	-107.781	24.718	-132.534	-107.816
Volksgezondheid en milieu	30.306	-33.086	-2.780	31.373	-35.349	-3.975	25.880	-30.246	-4.366	26.750	-31.126	-4.376	26.508	-30.866	-4.358	26.667	-30.646	-3.978
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	56.569	-53.710	2.860	12.294	-19.379	-7.085	15.426	-20.722	-5.296	15.426	-20.405	-4.979	15.426	-20.369	-4.943	15.426	-20.303	-4.877
Totaal baten en lasten per programma	146.236	-309.649	-163.413	90.732	-276.091	-185.359	80.118	-276.572	-196.454	78.451	-272.734	-194.283	79.797	-273.278	-193.481	80.236	-274.005	-193.769

	Rekening			Begroting						Meerjarenraming								
	2024			2025			2026			2027			2028			2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Algemene dekkingsmiddelen																		
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	21.315	-1.061	20.255	24.898	-1.026	23.872	25.903	-1.110	24.792	26.204	-1.110	25.094	26.506	-1.110	25.395	26.516	-1.110	25.405
Algemene uitkeringen	182.572		182.572	185.704		185.704	196.887		196.887	199.477		199.477	196.988		196.988	200.068		200.068
Dividend	820		820	555		555	550		550	550		550	550		550	550		550
Saldo van de financieringsfunctie	591	-590	2		94	94	125	5	130	125	-14	111	125	-35	90	125	-35	90
Overige algemene dekkingsmiddelen	501	-734	-234	49	-656	-607	749	-1.798	-1.049	749	-624	125	3.749	-131	3.618	3.749	-81	3.668
Totaal algemene dekkingsmiddelen	205.800	-2.384	203.415	211.206	-1.589	209.618	224.214	-2.903	221.310	227.105	-1.749	225.356	227.918	-1.276	226.641	231.008	-1.226	229.781
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting		228	228															
Kosten van de overhead	3.006	-35.281	-32.275	3.350	-37.399	-34.049	3.346	-36.986	-33.641	3.346	-37.455	-34.109	3.346	-37.221	-33.875	3.346	-37.188	-33.842
Totaal baten en lasten	355.042	-347.087	7.955	305.288	-315.079	-9.791	307.678	-316.462	-8.784	308.902	-311.937	-3.035	311.061	-311.775	-715	314.590	-312.419	2.171
Mutaties reserves	13.185	-9.076	4.108	11.514	-6.082	5.432	9.123	-4.425	4.699	7.950	-4.425	3.525	6.848	-9.425	-2.577	6.594	-4.945	1.649
Resultaat	368.227	-356.164	12.063	316.802	-321.161	-4.359	316.801	-320.887	-4.086	316.852	-316.362	490	317.909	-321.200	-3.291	321.183	-317.364	3.820

Overzicht incidentele baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	2026		2027		2028		2029	
Programma	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning								
Integraal parkeerbeleid		430		439		448		458
Opleidingsbudget raad	-30							
Communicatiebudget raad	-75		-20		-20		-20	
Uitgifteloket in de Binding	-40							
Kadernota 2026 - Gebiedsgericht werken	-1.079		-308		-50			
Verkeer, vervoer en waterstaat								
Conservering Stien Spierbrug	-1.600							
Integraal parkeerbeleid	-750	-32	-721	-24	-998	502	-999	522
Economie								
Langedijk ontwikkelt met water (zie ook dekking reserves)								
Jurist snippergroen (zie ook dekking reserves)								
Onderwijs								
Onderwijsachterstandenbeleid	-2.500	2.500						
Sport, cultuur, recreatie en openbare ruimte								
Kadernota 2025 - 5.3 Erfgoedbeleid	-30							
Bestedingsplan uitgaven Oosterdel	-300		-640		-340			
Intensivering groenonderhoud	-135		-200					
Evalueren/herzien beschermde status van gemeentelijke monumenten	-10		-8					
Doorontwikkeling Museum Broekerveiling	-200							
Sociaal domein								
	2026		2027		2028		2029	

Programma	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) (Zie ook dekking reserves)	-529		-212					
Kadernota 2025 - 6.1 Bestaanszekerheid / Pilot Armoedebeleid	-756							
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp	-328							
Kadernota 2025 - 6.2 Communitybuilding	-150							
Inzet Brede Spuk	-183	183						
Vervolg jongerenwerk in het primair onderwijs	-175							
Volksgezondheid en milieu								
Tijdelijke uitbreiding 1 fte Adviseur duurzame-energie-infrastructuur	-97	97	-97	97				
Tijdelijke uitbreiding 2 FTE subsidiemedewerker duurzaamheid (dekking Jettengelden)	-147	147	-147	147				
Bestedingsplan "Transitievisie Warmte"	-80		-80		-80			
Monitoring Soortenmanagementplan	-460		-460		-297			
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening								
Kadernota 2025 - 3.2 Regio Deal NHN	-75							
Bestedingsplan "Integrale ontwikkeling Stationsgebied"	-40		-40		-40			
Uitvoering Regiodeal	-25		-25		-25			
Centrumwaard	-50		-50					
Inhuur tbv invoeringskosten Omgevingswet	-429							
Totaal incidentele mutaties exploitatie	-10.273	3.325	-3.008	659	-1.850	950	-1.019	980

Algemene reserve								
Dekking omzettingseffect nieuwe inkoop jeugd		300						
Reserve regionale investeringsagenda mobiliteit Regio Alkmaar								
Kadernota 2025 - 2.1 Regionale Investerings Agenda Mobiliteit Regio Alkmaar					-5.000			
Reserve duurzaamheid								

Dekking bestedingsplan "Transitieviesie Warmte"		80		80		80		
Dekking Monitoring Soortenmanagementplan		460		460		297		
Reserve Schoolwoningen								
Dekking rentelasten		329		329				
Reserve Tozo								
Dekking lasten TOZO opgenomen in programma 6		529		212				
Reserve Oosterdel								
Dekking bestedingsplan uitgaven Oosterdeel		300		640		340		
Reserve Projecten leefomgeving en voorz.								
Dekking Intensivering groenonderhoud		135		200				
Dekking Centrumwaard		50		50				
Reserve doorontwikkeling museum Broekerveiling								
Dekking doorontwikkeling Museum Broekerveiling		200						
Monumentenreserve								
Dekking evalueren/herzien beschermde status van gemeentelijke monumenten		10		8				
Reserve Integrale ontwikkeling stationsgebied								
Dekking bestedingsplan "Integrale ontwikkeling Stationsgebied"		40		40		40		
Reserve omgevingswet								
Dekking inhuur tbv invoeringskosten Omgevingswet		429						
Totaal incidentele mutaties reserves		2.862		2.019	-5.000	757		
Totaal incidentele baten en lasten	-10.273	6.187	-3.008	2.678	-6.850	1.707	-1.019	980
Totaal incidenteel saldo	-4.086		-330		-5.143		-39	

Structureel evenwicht

Bedragen x € 1.000

	BG 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Saldo van baten en lasten	-8.784	-3.035	-715	2.171
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	4.699	3.525	-2.577	1.649
Begrotingssaldo na bestemming	-4.086	490	-3.291	3.820
Incidentele baten en lasten (exploitatie)	-6.948	-2.349	-900	-39
Incidentele baten en lasten (reserves)	2.862	2.019	-4.243	-
Structureel evenwicht	0	820	1.852	3.859

Bijlagen

A: Beleidsindicatoren

De gerapporteerde BBV-Beleidsindicatoren. (Cijfers 2025 volgen in 2026)

Nr.	Prgr	Naam Indicator	Eenheid	Bron	2022	2023	2024
1.	0	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6,52	7,41	7,57
2.	0	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	6	6,4	6,79
3.	0	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	847,7	839,6	916,0
4.	0	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	23,97	24,17	23,4
5.	0	Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	8,75	9,76	8,96
6.	1	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt		99	80
7.		[Vervallen]					
8.	1	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	1,7	2,1	1,3
9.	1	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	3,6	3,4	3,8
10.	1	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,0	0,8	0,6
11.	1	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	6,2	5,8	5,9
14.	3	Functiemenging	%	LISA	48,8%	49,0%	
16.	3	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	145,8	153,6	
17.	4	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	0,7	0,7	0,4
18.	4	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	17	14	28
19.	4	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	Ingrado	2,4%	2,4%	2,60%
20.	5	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	45,6%		41,30%
21.	6	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	626,9	638,9	
22.	6	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	1%	1%	
23.	6	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	3%	4%	
24.	6	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	73,9%	74,9%	75,1%
26.	6	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut – Kinderen in Tel	2%	2%	
27.	6	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	199,1	193,9	206,4
28.	6	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	102,4	106,4	117,4
29.	6	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	14,7%	15,9%	15,8%
30.	6	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,5%	1,3%	1,3%
31.	6	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3%	0,3%	0,2%
32.	6	Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	450	450	470
33.	7	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	175	169	142
34.	7	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	33,6%		
35.	8	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	312	366	392
36.	8	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	20,2	14,7	10,6
37.	8	Demografische druk	%	CBS	75,1%	75,0%	74,5%
38.	8	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	764	819	863
39.	8	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	823	876	917

*De ontbrekende nummers (12,13,15 en 25) zijn van indicatoren die niet meer gebruikt worden in de BBV.

B: Uitvoeringsinformatie

(Hoofd)taakveld	baten	lasten
Bestuur en ondersteuning	231.938	-50.174
Bestuur	0	-5.278
Burgerzaken	1.699	-4.287
Beheer overige gebouwen en gronden	1.256	-719
Overhead	3.346	-36.986
Treasury	675	5
OZB woningen	13.064	0
OZB niet-woningen	12.237	0
Parkeerbelasting	440	0
Belastingen overig	161	-1.110
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	196.887	0
Overige baten en lasten	749	-1.798
Mutatie reserves	1.423	0
Veiligheid	44	-11.297
Crisisbeheersing en brandweer	0	-6.912
Openbare orde en veiligheid	44	-4.385
Verkeer, vervoer en waterstaat	5.762	-25.098
Verkeer en vervoer	1.737	-18.967
Parkeren	456	-1.512
Recreatieve havens	74	-85
Economische havens en waterwegen	0	-811
Mutatie reserves	3.495	-3.724
Economie	2.117	-4.073
Economische ontwikkeling	0	-1.612
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.878	-1.896
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	80	-74
Economische promotie	159	-491

Onderwijs	4.703	-14.978
Onderwijshuisvesting	1.600	-8.664
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.536	-5.702
Mutatie reserves	567	-612
Sport, cultuur en recreatie	5.023	-29.085
Sportbeleid en activering	453	-662
Sportaccommodaties	1.749	-8.235
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	482	-4.389
Musea	0	-571
Cultureel erfgoed	229	-1.404
Media	216	-3.198
Openbaar groen en (openlucht)recreatie	308	-10.589
Mutatie reserves	1.587	-37
Sociaal domein	24.739	-135.162
Samenkracht en burgerparticipatie	567	-10.656
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	151	-11.723
Inkomensregelingen	22.645	-33.353
Begeleide participatie	0	-6.282
Arbeidsparticipatie	0	-5.329
Coördinatie en beleid Jeugd-Wmo	0	-197
Jeugdhulp ambulant	0	-31.305
Jeugdhulp geëscaleerd	0	-2.739
Jeugdhulp met verblijf	0	-12.869
Mutatie reserves	881	-1
Dagbesteding en begeleiding	0	-9.888
Hulpmiddelen en diensten	495	-3.555
Huishoudelijke hulp	0	-7.174
Overig Wmo	0	-93
Volksgezondheid en milieu	26.446	-30.297
Volksgezondheid	321	-5.756

Riolering	12.266	-9.613
Afval	12.515	-9.738
Milieubeheer	348	-4.503
Begraafplaats en crematoria	430	-637
Mutatie reserves	566	-51
Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	16.030	-20.722
Ruimte en leefomgeving	0	-4.390
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	10.363	-10.213
Wonen en bouwen	5.063	-6.119
Mutatie reserves	604	0
Totaal	316.801	-320.887

C: Begrotingspost subsidies

Maximaal te verstrekken subsidiebedragen 2026	Bedrag 2026
Centrum voor Verduurzaming Regio Alkmaar	€ 31.730
Christelijke Sportvereniging Broek op Langedijk (BOL)	€ 66.160
Cool Kunst en Cultuur *1)	€ 3.128.873
Discrimatie.nl Noord-Holland Noord	€ 70.218
GGD Hollands Noorden *2)	€ 332.853
Humanitas Noord-Kennemerland *2)	€ 414.839
Langedijker Sport-Vereniging Voorwaarts (LSVV)	€ 156.920
Parnassia Groep B.V.	€ 80.999
Popschool Your Song Coöperatie U.A.	€ 60.000
De Hoofdzaak	€ 87.038
Sportvereniging Door Training Sterk (D.T.S.)	€ 105.200
Stichting 4 en 5 mei Dijk en Waard	€ 37.700
Stichting Artotheek Heerhugowaard (Kunstkerk Dijk en Waard)	€ 34.012
Stichting Bibliotheek Kennemerwaard *2/3)	€ 3.056.933
Stichting Den Huygen Dijk	€ 28.500
Stichting Doesgoed	€ 45.828
Stichting GGZ Noord-Holland Noord	€ 618.833
Stichting Media Platform Alkmaar	€ 112.000
Stichting MET Dijk en Waard *2)	€ 3.776.309
Stichting Mixtream	€ 60.000
Stichting Museum Broeker Veiling	€ 626.811
Stichting Slachtofferhulp Nederland regio Noordwest	€ 36.030
Stichting Wonen Plus Welzijn	€ 1.398.096
Vervoersvereniging Dijk en Waard	€ 447.000
	€ 14.812.882
*1) incl dekking vanuit brede SPUK-regeling	
*2) incl dekking vanuit specifieke uitkering OAB	
*3) incl specifieke uitkering IDO (verstrekking volgt na uitbetaling vanuit het Rijk)	

D: Afkortingen

Afkorting	Omschrijving
AI	Artificial intelligence
ALV VNG besluit	Algemene leden vergadering vereniging Nederlandse gemeenten
ARHI	Algemene regels herindeling
B&W	Burgemeester en wethouders
b.v.	besloten vennootschap
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BO Mirt 2025	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport 2025
boa	Bijzondere opsporingsambtenaar
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal bureau voor statistiek
CDOKE	Capaciteit decentrale overheden voor klimaat-en energiebeleid
CISO	Chief Information Security Officer
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPI	Consumentenprijsindex
DB	Dagelijks bestuur
Dor	Digitaal Opkopers Register
DUMAVA	Duurzaam maatschappelijk vastgoed
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DWOMW	Dijk en Waard Ontwikkelt met Water
ECB	Europese centrale bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
ERM	Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg
EU	Europese Unie
FG	Functionaris voor de Gegevensbescherming
Fido	Financiering decentrale overheden
fte	Full-Time Equivalent
FUGR	Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen
GALA	Gezond en actief leven akkoord
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GISD	gemeenschappelijke inkoop sociaal domein
GR	Gemeenschappelijke regeling
GREX(en)	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
Hof	Wet houdbare overheidsfinanciën
HR	Human resources
HVC	Huisvuilcentrale
ICT	Informatie en Communicatietechnologie
I&A	Informatie en automatisering
IDO	Informatiepunt Digitale Overheid
IHP	Integraal huisvestingsplan
IKC	Integraal Kind Centrum
IPB	Integraal parkeerbeleid
IV3	Informatie voor derden
IZA	Integraal Zorgakkoord

KPI	Key Performance Indicator
LIV	lage-inkomensvoordeel
LOMW	Langedijk Ontwikkelt met Water
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MIP	Meerjaren Investeringsprogramma
mkb	Midden- en kleinbedrijf
MO	MedewerkerOnderzoek
MPG	Milieu prestatie gebouwen
MRA	Metropool regio Amsterdam
NAR	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
NCW	Netto contante waarde
NHN	Noord-Holland-Noord
NIS2	Network and Information Security 2-richtlijn
NJR	Najaarsrapportage
NPO	Nationaal Programma Onderwijs
OAB	Onderwijs achterstandenbeleid
ODNHN	Omgevingsdienst Noord Holland Noord
ONHN	Ontwikkelingsbedrijf Noord Holland Noord
OV	Openbaar vervoer
OVA	Overheidspercentage arbeidsontwikkeling
OZB	Onroerende zaak belasting
P&C	Planning & Control
P+R	Park en Ride
PCC	Prijs particuliere consumptie
PM	Pro memoria
pmd	Plastic, metaal en drankkartons
po	Primair Onderwijs
POC	Percentage of Completion
PSWR	Programma Stedelijk Water en Rioleringen
PWN	Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland
RAM	Regionale Agenda Mobiliteit Regio Alkmaar
RCE	Rijksdienst Cultureel Erfgoed
RIA	Regionaal Investeringsagenda Regio Alkmaar
ROM	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij
Ruddo	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
SaaS	Software as a service
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
SPUK	Specifieke uitkering
VJR	Voorjaarsrapportage
Vmbo	Vorbereidend middelbaar beroeps onderwijs
VNG	Vereniging Nederlandse gemeenten
Vpb	Vennootschapsbelasting
VSV	voortijdig schoolverlaten
VvE	Vereniging van Eigenaren
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	Wet open overheid
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSOB	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
Wvggz	Wet verplichte GGZ
WWB	Wet werk en bijstand

